

EPIcenter

| Glasilo Posoškega razvojnega centra

| letnik XII, št. 10, 2011

| BOVEC, KOBARID, TOLMIN

| ISSN 1581-6087

- En računalnik prosim. Za s sabo ... Pa če mi ga lahko še zavijete ...
- Nove naložbe razvojnega programa Soča 2011
- Spomin na najmočnejši slovenski potres izpred 500 let še vedno živ
- Kis (Acetum)
- Z novimi projekti bo podeželje še bolj živahno
- V Tolminu je doma tudi ženska košarka

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Naslov:
Uredništvo EPIcentra
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
epicenter@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/epicenter
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Tatjana Šalej Faletič

Pomočnica urednice:
Mateja Skok

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Mateja Skok)
Cenik oglasov najdete na spletni strani.

Lektoriranje:
Polonca Kavčič, Marta Medvešček

Fotografija na naslovnici:
Mirko Kurinčič iz Drežnice v domačem muzeju Botognice, posvečenem I. svetovni vojni in etnologiji.
Foto: Žiga Živulovič - BOBO, arhiv Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya d.o.o.

Tisk:
Premiere d.o.o.

Naklada:
7.400 izvodov
Vire navajamo po ISO standardu.

Distribucija:
Glasilo se brezplačno distribuira po vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Glasilo sofinancirajo:
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko ter Občina Bovec, Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik XII, št. 10, 2011

»Kapital je plod dela in ne bi nikdar obstajal, če delo ne bi bilo pred njim.«

Pred dnevi so me sodelavke spraševale, zakaj sploh vlagam toliko energije v urejanje EPIcentra, ko pa vse kaže, da je to čista izguba časa. Mojo slabo voljo so preganjale z besedami, češ naj se nikar ne sekiram, ker »folk itak ne prebere vsega«. Po svoje so imele prav in hvaležna sem jim za njihov namen. Vendar pa se začne človek ob tem nehote vrteti v začaranem krogu. Začneš se spraševati, ali je vse skupaj res vredno toliko truda? Se splača za službo toliko »presekirati«? Je res bolj pomembno to, da izidemo do roka, kot to, kaj zapišemo v en tak medij? Ali res »kompliciram« po nepotrebnem? Skratka, zakaj, zakaj, zakaj ...??? Pa nikar ne recite, da se vam kaj podobnega še ni zgodilo. Sploh se ne zaveš in že se znajdeš v situaciji, ko vidiš zgolj še krivico, stres in kup odgovornosti, za nameček pa si še prepričan, da si za vse skupaj absolutno preslabo plačan.

In ravno v času, ko mi takšna

vprašanja niso in niso hotela iz glave ter se me je počasi loteval obup, je po spletu zaokrožil članek **J. Langeja**, ki se v svojem prispevku sprašuje, kaj je res pomembno: to kar delamo ali to, kako to delamo? Hja, to je zdaj vprašanje! Avtor pravi takole: »Kaj na delovnem mestu delamo, kje delamo in koliko zaslužimo, ni niti približno tako pomembno, kot to, KAKO to delamo. Mnogi si želimo, da bi delali nekaj, kar ima neko težo. Dobra novica je torej to, da pomembnost našega dela nima nobene zveze z našim strokovnim naslovom ali s tistim, kar delamo. Pomembnost izhaja iz stanja našega srca. Kajti naša srca - naša notranja motivacija - določajo, kako bomo opravljali svoje delo.« Med drugim razlaga, da je v teku let zaposlil mnogo ljudi in hkrati priznava, da se je pri izbiri kandidatov nič kolikokrat uštel. Prepričan je, da je med odgovori na ljudi gledal preveč pozitivno in bil zato prepričan, da so natančno to, kar išče. »Če bi vedel, kar vem

zdaj, bi kandidatom na intervjuju postavljaj vprašanja drugače. Poskušal bi ugotoviti, kakšen bi bil njihov odnos, če bi jih prosili, da opravljajo banalne ali pa celo ponižujoče naloge, kot sta v naši družbi npr. čiščenje stranišča ali pometanje. Odgovori na ta vprašanja bi odkrili veliko o tem, kako bi se kandidati vklopili v našo ekipo.«

Če se torej znajdete na delovnem mestu, ki vam ni ravno po volji, ali pa se vam zdi, da ni vredno vaših sposobnosti, nikar ne obupajte. V resnici dejansko šteje, KAKO delo opravimo. Saj poznate slovenske pregovore *Brez muje se še čevljev ne obuje* ali pa *Kruha ne naredi moka ampak roka* in *Kdor ne naredi nič za druge, ne naredi nič zase*; Veliko besedi malo naredi; Med dvema stoloma se na tla usedeš in še bi lahko naštevala.

V času, ko svetovna javnost protestira proti pohlepu finančnega kapitala, se zdi zelo aktualno tudi razmišljanje nekoč prvega moža Združenih držav Amerike **Abrahama Lincolna**, ki je dejal, da je delo »pomembnejše od kapitala ... Kapital je plod dela in ne bi nikdar obstajal, če delo ne bi bilo pred njim. Delo je nad kapitalom in zasluži, da ga mnogo bolj upoštevamo.«

Vas še vedno nisem prepričala? Potem si z velikimi in barvnimi črkami na papir zapišite še misel priznane avstrijske logoterapevke **Elisabeth S. Lukas**, ki ljudem svetuje, da »ne gre za to, da tisto, kar delaš, ljudje odobravajo, temveč za to, da tisto JE dobro.« In nikar si tega ne pozabite obesiti nad vašo delovno mizo ☺.

Tatjana Šalej Faletič, glavna in odgovorna urednica

Foto: Gozdeo/SXC

Iz vsebine

- 4 PRC-jeva oglasna deska
- 5 Dvig ravni pismenosti (4): En računalnik, prosim. Za sabo ... Pa če mi ga lahko zavijete ...
- 7 Soča 2011: Nepovratni denar za zaposlovanje in samozaposlovanje prejelo 13 podjetij in zasebnikov
- 8 Soča spodbuja začetne investicije (2): Nove naložbe razvojnega programa Soča 2011
- Iz občinskih uprav
- 10 Občina Bovec
- 13 Občina Kobarid
- 18 Občina Tolmin
- 24 Anno Domini 151–2011: Spomin na najmočnejši slovenski potres izpred 500 let še vedno živ
- 26 Praktično za vsakogar: Kis (Acetum)
- 28 LAS za razvoj: Z novimi projekti bo podeželje še bolj živahno
- 30 Pustili so svoj pečat: Skaunkarč
- 31 Žensko košarkarsko društvo Tolmin se predstavi: V Tolminu je doma tudi ženska košarka
- 33 Zemljepisna imena iz etimološkega slovarja: K: Klávže, Knéža
- 33 EPIjeva knjižna polica
- 33 Pesniki iz naših logov: Viktor Kavčič
- 35 Na krožniku: Rahlo dimljen jagnječji file v zeliščnih drobtincah ob krompirjevem narastku
- 36 Koledar prireditev

Ob zaključku projekta Simbioz@ e-pismena Slovenija

O prostovoljskemu projektu, ki dviguje računalniško pismenost starejših, smo pisali že v prejšnji številki, ko smo k udeležbi vabili tako prostovoljce kot udeležence. *Simbioz@ e-pismena Slovenija* je zdaj že za nami. In kaj so nam o njej povedali udeleženci in prostovoljci?

Udeleženka **Dragica Manfreda**, Poljubinj: »Nisem čisti začetnik, saj sem pred časom podoben začetni tečaj že obiskovala. Vendar je bil tudi ta koristen, saj sem osvežila znanje. In če bi bilo mogoče, bi se ga zagotovo udeležila še enkrat. Všeč mi je bilo, ker nam je učitelj **Peter** preprosto in po domače povedal in obrazložil zadeve, tako da smo ga vsi razumeli. Pomoč prostovoljcev pa je bila prav tako dobrodošla, saj bi brez njihove pomoči, ko se zatakne, vsi 'planili' na predavatelja ☺.«

Udeleženec **Zvone Mihelčič**, Dolenja Trebuša: »To sicer ni bilo moje prvo srečanje z računalnikom, saj ga imam doma, vendar vanj nimam takšnega vpogleda, da bi vedel, kaj vse lahko z njim počnem. Zato sem zadovoljen, ker sem s tem tečajem dobil neko dodatno znanje. Tak seminar je po mojem mnenju zadovoljiva podlaga, da stopnjuješ svoje znanje. V vidu imam še udeležbo na 40-urnem tečaju, ki bo v začetku drugega leta, in se ga že veselim. Kar pa se prostovoljcev tiče ... Znajo povedat, znajo pomagat in če je takšnih več, potem gre vse skupaj bolj tekoče.«

Prostovoljka **Nataša Hvala**, Ljubljina: »Za prostovoljstvo v okviru *Simbioze* sem se odločila, ker določeno znanje iz računalništva že imam in ne vem, zakaj ga ne bi posredovala naprej. Vem, da v življenju denar ni vse in da je dobro, da človek kdaj naredi kaj tudi brez plačila »v zlatu«. Lahko rečem, da mi je zadovoljstvo udeležencev prav polepšalo te dneve.

To šteje, ne denar! To je bilo zame plačilo. Žal mi je le, ker je s strani prostovoljcev prišlo do osipa. Škoda je, ker se mladi niso bolj vključili v ta projekt. Mogoče pa je problem v tem, da jih ne znamo pravilno vzpodbuditi. Sama sem sedemletnemu sinu, ko sem prišla domov, razložila, kaj sem počela, in mu tako skušala približati pomen prostovoljstva. V končni fazi smo starši otroku prvi vzor.«

Prostovoljka **Špela Ohojak**, Kobariid: »Za *Simbiozo* sem prvič slišala v Ljubljani, kjer študiram andragogiko, zato me je zadeva takoj pritegnila. Ko pa sem v **EPIcentru** prebrala, da bo

mljala napredek posameznikov in videla, da so v tem tednu res napredovali in nekaj naredili zase.«

Eden izmed vodij delavnic **Peter Rutar**, Tolmin: »Za *Simbiozo* sem izvedel prek tolminske knjižnice. Ker sem računalniške tečaje vodil že prej, sem približno že vedel, kaj ljudi zanima oziroma kakšna so njihova pričakovanja ter na kakšen način naj jim zadeve predstavim. Zanimivo se mi je zdelo opazovati udeležence. V startu so bili vsi prestrašeni, zaskrbljeni, zadržani, resni, ob koncu pa je bila situacija čisto drugačna. Med seboj so si pomagali, bili so sproščeni

PRVA SIMBIOZA V TOLMINU, odvijala se je v računalniški učilnici **Posoškega razvojnega centra**, in v Logu pod Mangartom je postregla za okoli 30 udeleženci in manj kot desetim prostovoljci. Ti so obravnavali tri različne module: Kako rokovati z računalnikom? Klik v net (brskanje po spletnih straneh) in E-pošta. Po besedah glavne koordinatorke za Zgornje Posočje **Uršule Batistuta** je bila povprečna starost udeležencev med 50 in 60 let. Najstarejša udeleženka je tečaj obiskovala v Logu pod Mangartom, kjer je bilo na voljo pet računalnikov. S častitljivimi 92 leti je vsem skupaj dokazala, kako pomembno je vseživljenjsko učenje. **Foto: T. Š. F.**

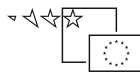
tudi v Posočju, sem se takoj prijavila. Kot prostovoljka sem sodelovala na treh delavnicah. Najbolj zanimivo se mi je zdelo to, da sem se tokrat prvič srečala z ljudmi, ki dejansko niti računalniške miške še niso držali v roki, kaj šele, da bi jo znali uporabljati. Zato mi je bil na začetku največji izziv prav to, kako naj jim razložim nekaj, kar je nam mladim povsem logično. Pomagala sem si tako, da sem jim predlagala, naj si predstavljajo, da je miška kot kreča, s katero rišejo po mizi. Zelo všeč pa mi je bilo tudi to, da sem lahko spre-

in nasmejani ter zadovoljni. Da je strah mimo, sem videl že takoj drugi dan, ko so začeli kar sami prižigati računalnike in delati nanje. Pri vsem skupaj pa sem mogoče res malo pogršel mlajše prostovoljce, recimo študente. Že res, da se je program odvijal tekom tedna, vendar menim, da bi se v začetku študijskega leta zagotovo lahko odzval še kakšen. Druga plat medalje prostovoljstva pa je žal ta, da so se nekateri prijavili, kasneje pa jih sploh ni bilo.«

Zbrala in pripravila: **Tatjana Šalej Faletič**

Posoški razvojni center

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Informativni dogodek za osnovnošolce, dijake, študente in delodajalce na ravni regije z namenom promocije enotnih regijskih štipendijskih shem in pridobivanja delodajalcev in štipendistov ter podpisovanje pogodb z novimi štipendisti (RŠS 2011/2012) – Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, 1. razvojna prioriteta: »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti« in v okviru prednostne usmeritve »Štipendijske sheme«.

Regijska štipendijska shema Goriške regije (RŠS 2011/2012) INFORMATIVNI DOGODEK ZA DIJAKE, ŠTUDENTE IN DELODAJALCE TER PODPIS POGODB Z NOVIMI ŠTIPENDISTI

Datum: 2. december 2011 ob 16. uri

Kraj: Šolski center Tolmin

Program dogodka:

- **DELODAJALCI SE PREDSTAVIJO** dijakom in študentom (sedanjim in potencialnim štipendistom);
- **OSNOVNOŠOLCI, DIJAKI IN ŠTUDENTI** bodo imeli **MOŽNOST NAVEZAVE NEPOSREDNIH STIKOV** s podjetji in organizacijami iz Severne Primorske;
- **INTERAKTIVNA DELAVNICA** spoznavanja in učenja osnov timskega dela po metodi Iz prakse v prakso, kjer bomo na zabaven in simpatičen način spoznali, kako lahko pridobljena znanja in izkušnje povežemo z uspešnim

poslovnim okoljem;

- **PODPIS POGODB Z NOVIMI ŠTIPENDISTI;**
- **PODELITEV PRAKTIČNIH NAGRAD.**

Zainteresirane delodajalce iz celotne Goriške regije vabimo, da se za sodelovanje na prireditvi **do 25. novembra prijavijo na naslov: damijana.kravanja@prc.si.**

Osnovnošolce, dijake in študente, ki bi želeli sodelovati na dogodku, prav tako vabimo, da se **do 25. novembra prijavijo na naslov: damijana.kravanja@prc.si.** Prvih 10 prijaviteljih prejme praktično nagrado. Nagrade lahko prevzamete **izključno na prireditvi.**

Marjetka Čopi, svetovalka, PRC

Utrinki

NAJ NEVLADNA ORGANIZACIJA ZA LETO 2011 JE ...

Idrija – V okviru projekta Regionalno stičišče nevladnih organizacij (NVO) Planota je Ustanova Fundacija BIT Planota v soboto, 1. oktobra, priredila drugi Festival nevladnih organizacij Goriške statistične regije. Na Mestnem trgu v Idriji so na stojnicah in odru svojo ponudbo in dejavnosti predstavile številne nevladne organizacije iz štirih upravnih enot (Ajdovščina, Idrija, Nova Gorica in Tolmin), med njimi tudi Turistična zveza Gornjega Posočja (TZGP). V sklopu dogodka so organizatorji pripravili tudi okroglo mizo na temo Kaj lahko nevladne organizacije naredijo za gospodarstvo, podeljena pa so bila tudi priznanja in nagrade za Naj NVO Goriške statistične regije, in sicer za območje vsake upravne enote posebej. Tričlanska strokovna komisija, sestavljena iz predstavnikov organizatorja akcije (Fundacija BIT Planota), predstavnika nevladnega sektorja iz regije in predstavnice Centra nevladnih organizacij Slovenije, je kot najuspešnejšo in najbolj dejavno na območju Upravne enote

NA PODELITVI PRIZNANJ ZA NAJ NVO – Predstavniki nagrajenih nevladnih organizacij iz Zgornjega Posočja (od leve proti desni): **Klara Skrt**, predsednica KD FS Razor Tolmin, **Boris Laharnar**, mentor Folklorne skupine Razor, in **Mateja Mohorič**, predsednica TZGPJ.

Tolmin ocenila TZGP. Po izboru javnosti pa je največ glasov prejelo Kulturno društvo Folklorna skupina Razor. Javno glasovanje je potekalo avgusta in septembra, in sicer z elektronsko ali navadno glasovnico, svoj glas pa je bilo mogoče podati

tudi prek radijskih valov Radia Robin. Vseh prispelih glasov je bilo 1.140.

Akcija Naj NVO je letos potekala tretjič. Nevladne organizacije so se lahko k tekmovanju prijavile prek spletne prijavnice. Svoje delovanje in uspešnost so morale dokazovati in utemeljiti s pomočjo številnih kazalnikov, kot na primer: z dokumenti, na podlagi katerih NVO deluje, s številom in raznovrstnostjo dejavnosti, ki jih izvaja, s številom partnerskih NVO, s katerimi sodeluje in se povezuje, s številom uspešnih prijav na javne razpise.

Svečana razglasitev nagrajencev in izčrpan predstavitev njihovih dejavnosti je potekala kot zaključek festivala nevladnih organizacij v Idriji. V imenu TZGP je priznanje in praktično nagrado (promocijsko zastavo z logotipom zveze) prevzela njena predsednica **Mateja Mohorič**, v imenu Folklorne skupine Razor pa **Klara Skrt**, predsednica društva, in **Boris Laharnar**, mentor folklorne skupine. Nagrajene NVO so postavile tudi priložnostno razstavo, ki je bila na ogled v prostorih galerije Pri črnem orlu do 9. oktobra.

Besedilo in foto: **Mojca Rutar**, UE Tolmin

POMAGAJMO SOOBLIKOVATI CILJE IN VIZIJO NARODNEGA PARKA

Gorenjska in Zgornje Posočje – V okviru priprave načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka (TNP) je v maju in juniju v Gorjah, Mojstrani, Soči in Stari Fužini potekal drugi sklop posvetovanj za vključevanje deležnikov in zainteresirane javnosti v pripravo načrta upravljanja TNP. S sklopom štirih lokalnih delavnic je TNP nadaljeval proces vključevanja javnosti, ki se je začel aprila letos s Prvim forumom v Tolminu. Z njimi smo želeli dobiti mnenje javnosti o tem, kateri dejavniki pomenijo prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti za območje TNP ter oblikovati vizijo narodnega parka. Dobra analiza stanja in pogled na prihodnost (vizija) sta pomembna sestavna dela načrta upravljanja. Poleg drugih strokovnih analiz predstavljata osnovo za določitev dolgoročnih in kratkoročnih upravljavskih ciljev ter iz njih izhajajočih upravljavskih nalog. Predlogi širše javnosti so zbrani v obsežnem poročilu (http://www.tnp.si/images/uploads/porocilo_z_lokalnih_delavnic_vf_sept2011.pdf), ki je tako kot tudi ostali dokumenti v

En računalnik, prosim. Za s sabo ... Pa če mi ga lahko zavijete ...

S kakšno dekadno več na grbi bi se piščočemu kaj kmalu nostalgичno orosilo oko ob spominu na čase, ko smo se zbirali pri prijatelju doma in »džokal«¹ na računalniku, ki je takrat veljal za višek dosegljive tehnologije. Od takrat je preteklo precej Soče, omenjeni računalnik se je vpisal med digitalne fosile, področje PC-jev (»personal computer« oziroma osebni računalnik) pa je zaznamoval hiter razvoj.

Danes so postali računalniki zmogljivejši, množično so vstopili v naše domove, računalniška pismenost pa je postala kar temeljna veščina. V okviru programov računalniškega in digitalnega opismenjanja (RPO in RDO) udeleženci pogosto zastavijo vprašanja, kot na primer: Kakšen računalnik naj kupim za domačo rabo? Novega ali iz druge roke? Namizni ali prenosni?

Ali res potrebujem »nov« računalnik?

Preden začnemo listati kataloge in se podamo v trgovine na lov za računalnikom, bi veljalo razmisliti o sledeči, cenovno ugodnejši alternativni: računalnik »iz druge roke«. Takšen računalnik lahko staknete v malih oglasih, a ker lahko kupite mačka v žaklju, vam svetujem, da se raje pozanimajte med svojimi prijate-

li in znanci, saj se zagotovo najde kdo, ki razmišlja o nakupu novega in zmogljivejšega računalnika, hkrati pa bi se rad za simbolno ceno »znebil stare škatle« ali pa jo celo nekomu podaril ... samo da jo nese.

Obstajajo tudi trgovine, ki ponujajo rabljene računalnike, s tem, da nekatere ponujajo tudi garancijo na rabljene izdelke. Manj kot pet let star računalnik bo povsem zadostoval za

osnovno delo (brskanje po svetovnem spletu, pošiljanje e-pošte, pisarniška opravila, osnovno delo z digitalno fotografijo, glasbo in filmi ...). Zavedati pa se moramo, da roba iz druge roke praviloma nima garancije, a ker gre ponavadi za manjše vsote, to pravzaprav ne predstavlja resne ovire.

Marsikdo že ima računalnik, za katerega meni, da je odslužil svoje,

Utrinki

postopku priprave načrta upravljanja. Ti so na voljo na spletni strani: www.tnp.si pod rubriko »Sodelujte pri pripravi načrta upravljanja«.

Za lažje in učinkovitejše delo na delavnicah v lokalnih skupnostih so zaposleni javnega zavoda TNP in predstavniki relevantnih sektorjev pripravili preliminarno analizo prednosti, slabosti, nevarnosti in priložnosti, ki so jo udeleženci delavnic obravnavali kot izhodiščni nabor predlogov. S svojimi predlogi in mnenji so analizo temeljito dopolnili in jo vsebinsko poglobili. Pridobljene predloge strokovna komisija za pripravo načrta upravljanja uporablja skupaj s strokovnimi analizami pri oblikovanju ciljev narodnega parka. V prvi polovici novembra je v Bohinju, Gorjah, Logu pod Mangartom in Tolminu potekal naslednji sklop delavnic za širšo javnost za predstavitev dolgoročnih in kratkoročnih upravljaljskih ciljev, ki bodo podlaga za upravljaljske ukrepe. Za interesirano javnost pa lahko TNP-ju priskoči na pomoč tudi z izpolnjevanjem anketnega vprašalnika za analizo deležnikov. Ta je na voljo na spletni povezavi: http://www.tnp.si/nacrt_upravljanja_tnp/C253/.

Tina Markun, služba za odnose z javnostmi, Javni zavod TNP

NAJLEPŠE UREJENI IN TURISTIČNO PRIVLAČNI KRAJI

Zgornje Posočje – V juliju in avgustu so tri območne komisije, ki jih je imenoval Izvršni odbor Turistične zveze Gornjega Posočja (TZGP), ocenile 64 krajev na območju vseh treh posoških občin. Ocenjevalne pole so bile enake lanskim (in tudi enake državnim polam za ocenjevanje pri Turistični zvezi Slovenije) – ene za ocenjevanje naselij/vasi in druge za ocenjevanje mest. Komisija je za mesta štela le vsa tri središča Zgornjega Posočja (Bovec, Kobarid in Tolmin), ki jih je nato posebej ocenila centralna komisija.

Po dogovoru bomo tako 7. decembra v Tolminu podelili eno priznanje najlepše urejenemu mestu in po največ dve enakovredni nagradi najlepše urejenima naseljem oziroma vsem v posamezni občini; skupaj torej sedem priznanj. Na območju, kjer je število naselij manjše (na primer v bovški občini), pa so se lahko komisije odločile tudi za podelitev manjšega števila nagrad.

Priznanje za najlepše urejeno in turistično privlačno mesto v Posočju je

PRIZNANJE ZA NAJLEPŠE UREJENE IN TURISTIČNO PRIVLAČNE KRAJE V POSOČJU so dobili Avsa, Log pod Mangartom (na fotografiji), Podmelec - Hum, Smast in Volče, medtem ko je Kobarid postal najlepše urejeno in turistično privlačno mesto v Posočju. **Foto: Miha Vencelj**

stično privlačno mesto v Posočju je letos dobil Kobarid, medtem ko so se med najlepše urejene in turistično privlačne kraje v Posočju zapisali Avsa, Log pod Mangartom, Podmelec - Hum, Smast in Volče. Komisija pa je v vsaki občini v Zgornjem Posočju izbrala tudi tiste kraje, ki so si po njihovi oceni prislužili posebno pohvalo. V občini Bovec je to Žaga, in sicer za projekt ureditve središča vasi, iz občine Kobarid bo decem-

bra pohvalo za projekt oživiljanja izumrle vasi prejelo Robidišče, v tolminski občini pa si je za projekt označitve hiš z domačimi hišnimi imeni pohvalo prislužil Čiginj.

Najlepše urejeni in turistično privlačni kraji bodo, kot že rečeno, na decembrski prireditvi v Tolminu prejeli priznanja TZGP in vrednostne bone za nakup okrasnih sadik.

Milena Jurkas, koordinatorica

a vse, kar ta računalnik potrebuje, je ponovna namestitev operacijskega sistema in nadgradnja kakšne od strojnih komponent (RAM, trdi disk itd.), za kar pa ne potrebujete nujno serviserja, ampak lahko to delo opravite na tehniko »naštelan« sosedov mulc in škatlica bo predla kot nova. No ja, skoraj. In ja, mularija je danes marsičesa zmožna ... Upoštevajte pa, da navedeno velja predvsem za namiznike – vsaj kar se nadgradnje in servisiranja tiče.

Kaj bi šlo k rumenim zavesam?

Nakup novega računalnika bodo pogojevale vaše želje in potrebe ter finančne zmožnosti. Ne bomo se izgubljali v globokomnem strokovnem razglabljanju o tem, kakšen procesor potrebuje vaš računalnik, kakšen RAM, trdi disk ... Pregled aktualnih ponudb vam bo razkril, da se bodo cene novega, solidnega namiznega računalnika za osnovno domačo uporabo gibale med 350 in 450 evrov, cene prenosnika pa znašajo nekje 400 do 500 evrov. Dodatnih 120–150 evrov boste pri namiznem računalniku odšteli še za soliden monitor. Vendar nikar ne skoparite, ko bo treba razvezati mošnjček, saj, kot bi rekel kolega računalničar, *»buljili boste v zaslon in ne v škatlo pod mizo«*. In ne se ustrašiti velikih zaslonov; delo nanje je preglednejše in oči vam bodo hvaležne. Računalnik v tem cenovnem razredu bo več kot dobro služil tudi šolarjem. Dodaten strošek predstavlja tudi nakup originalne programske opreme (operacijski sistem Windows in programski paket Office) ter ostale opreme (na primer tiskalnik). Pri ponudbah velja preveriti, ali je v ceno konfiguracije že vključen operacijski sistem Windows. Bodite pa pozorni pri paketu Office, saj tega ponavadi dobite zgolj v preizkusni različici, kar pomeni, da morate za aktivacijo programa licenco še dokupiti. Po preteku preizkusne dobe bo tak program postal neuporaben za delo.

Obstajajo tudi cenejše ponudbe, vendar pa je kakovost in zmogljivost računalnika v tem primeru že vprašljiva. Cene računalnikov se znajo

Foto: Cla78 – Fotolia.com

Brezplačnih tečajev računalniškega in digitalnega opismenjevanja se lahko udeležijo vsi tisti odrasli (25 +), ki jim je računalniško znanje ali povsem tuje ali pa bi ga radi še malce nadgradili.

vrtočlovo vzpeti do neba, vendar to velja za primere, ko potrebujete resnično zmogljiv računalnik, s katerim boste obdelovali video, se ukvarjali s 3D oblikovanjem ... Cene se lahko vzpenjo do neba tudi zgolj zato, ker imate v hiši mulca, ki bi rad *špila* najnovejše igrice. Kaj torej kupiti, namizni računalnik ali prenosnik?

Namizni računalnik

Čeprav so prej navedene cene primerljive, boste za vrednost prenosnika dobili zmogljivejši namizni računalnik, res pa je tudi, da se v zadnjem času povečuje prodaja prenosnikov ravno zaradi cenovno ugodnejših ponudb. Če imate dovolj

prostora oziroma ustrezen delovni kotiček, potem vam svetujem nakup namiznega računalnika. Namizni računalniki so praviloma cenejši za vzdrževanje, nadgradnjo in servisiranje.

Prenosnik

Če vam primanjkuje prostora, vam priporočam nakup prenosnika zaradi dveh ključnih lastnosti: majhnost in mobilnost. Delo lahko opravite praktično kjer koli, sploh če imate v hiši brezžični internet. Tak računalnik po opravljenem delu lahko pospravite v predal ali na polico, lahko pa gre z vami tudi na službeno pot, dopust itd. Slabost prenosnikov, sploh po

izteku garancije, je v tem, da so dražji za servisiranje in vzdrževanje, nadgradnja pa je zelo omejena. Pa še nekaj velja omeniti, kar se lahko izkaže kot slabost – velikost zaslona, ki lahko predstavlja težavo ljudem s slabšim vidom. Osnovni modeli imajo velikost diagonale zaslona 39,6 cm (15,6"). Obstajajo tudi modeli z diagonalo zaslona 43,9 cm (17,3"), a z velikostjo se posledično dvigne tudi cena prenosnika.

A to še ni vse ...

Kakor koli ste se že odločili – namiznik ali prenosnik – pred nakupom velja premisliti sledeče: kakšni so garancijski pogoji in kako je s servisiranjem računalnika. Če slednje ni vključeno v ceno, se vam, predvsem pri prenosnikih, splača odšteti nekaj dodatnih evrčkov za podaljšanje garancije iz enega na tri leta ali več, saj je izvangarancijsko servisiranje lahko »drag špas«. Kar pa se tiče samega servisiranja; pred nakupom preverite, kakšni pogoji so vezani na servisne storitve. Zna se zgoditi, da boste našli ugodno ponudbo za nakup, a ko bo računalnik potreboval servisiranje, boste ugotovili, da je pooblaščen serviser kar nekaj kilometrov oddaljen od vas, kar bo posledično dvignilo stroške zaradi poti ali pošiljanja računalnika serviserju in sam čas servisiranja.

P. C.

Opomba:

¹ »Džokalti« – igrati računalniške igrice

Viri:

MELE, Jaka. (2007). Domači računalnik: namiznik – da ali ne? [Online]. Izdaja: Delo Revijske, d. d. Ljubljana. [Citirano: 6. oktober 2011; 10:15]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.mojmikro.si/v_srediscu/podrobnosti_o_domaci_racunarnik_namiznika-da_ali_ne

BREZNIK, Nina. (2010). Vodnik za nakup namiznega računalnika: pojasnitev specifikacij [Online]. Izdaja: SOSED, računalniška enota d.o.o. Ljubljana. [Citirano: 6. oktober 2011; 10:20]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://esosed.wordpress.com/2010/12/25/vodnik-za-nakup-namiznega-racunarnika-pojasnitev-specifikacij/>

MIMOVRSKE. (2011). Razkrivamo, kako izbrati pravi prenosnik zase. [Online]. Izdaja: Mimovrste d.o.o. Jesenice. [Citirano: 6. oktober 2011; 10:25]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.mimovrste.info/razkrivamo-kako-izbrati-pravi-prenosnik-zase/?utm_source=mailing_2011-10-19&utm_campaign=jesensko-branje-ne-le-nakupovanje-2&utm_medium=clanek&utm_content=beri_dalje

Foto: © Nomad_Soul – Fotolia.com

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Posoški razvojni center

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Operacijo delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013; 3. razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve 3. 2: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi temelječi na znanju.

Nepovratni denar za zaposlovanje in samozaposlovanje prejelo 13 podjetij in zasebnikov

Na javnem razpisu za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja, ki je bil februarja letos objavljen v okviru razvojnega programa Soča, je 13 podjetij oziroma zasebnikov z območja Zgornjega Posočja skupno prejelo dobrih 500.00 evrov.

Nepovratna sredstva, ki so jih upravičenci pridobili s kandidiranjem na omenjeni javni razpis¹, so namenjena sofinanciranju upravičenih stroškov dela podjetjem in samostojnim podjetnikom za novo zaposlene osebe z najmanj srednješolsko izobrazbo oziroma sofinanciranju prispevkov za socialno varnost za zasebnike. Do sredine avgusta, ko se je iztekel rok za oddajo vlog, je na naslov *Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko* (SVRL) prispelo 17 vlog. Strokovna komisija je vse formalno ustrezne vloge ocenila v skladu z merili, objavljenimi v razpisni dokumentaciji. Na osnovi kakovosti posameznih vlog in razpoložljivih sredstev bo SVRL izbranim podjetjem in zasebnikom sofinancirala do 50 odstotkov upravičenih stroškov plač oziroma prispevkov za socialno varnost za nekaj

Preglednica: Pregled sofinanciranih projektov zaposlovanja po občinah (JR za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja)

	Število podjetij oz. zasebnikov	Delež podjetij oz. zasebnikov (%)	Število novih zaposlitev	Delež novih zaposlitev (%)	Odobreno sofinanciranje (€)	Odobreno sofinanciranje (%)
občina Bovec	2	15,4	3	11,1	80.922,48	15,8
občina Kobarid	3	23,1	4	14,8	95.213,00	18,6
občina Tolmin	8	61,5	20	74,1	336.052,42	65,6
Skupaj	13	100	27	100	512.187,90	100

manj kot 30 novo zaposlenih kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo za obdobje 24 mesecev.

Porazdeljenost sredstev po občinah

»V letošnjem letu je bil odziv na javni razpis velik, najbrž tudi zato, ker smo večkrat poudarili, da je to zadnji javni razpis v sklopu razvojnega programa Soča 2013. Prijavitelji bodo v naslednjih dveh letih, to je vse do leta 2013, črpali sredstva za 27 novo zaposlenih kadrov z najmanj

srednješolsko izobrazbo. Vsekakor lahko poudarim, da so ta sredstva pripomogla k novim zaposlitvam za nedoločen čas v Posočju,« je poudarila direktorica Posoškega razvojnega centra mag. **Almira Pirih**, ki je tudi skrbnica razvojnega programa Soča.

V celotnem obdobju sofinanciranja bodo podjetja in zasebniki skupaj prejeli nekaj več kot 512.000 evrov nepovratnih sredstev. Od tega sta med prejemniki okoli 81.000 evrov dve podjetji iz občine Bovec, v občini Kobarid eno podjetje in dva zaseb-

nika, ki bodo skupaj prejeli nekaj več kot 95.000 evrov, v občini Tolmin pa skupno osem podjetij in zasebnikov v prihodnjih dveh letih čaka približno 336.000 evrov nepovratnega denarja.

Mateja Skok

Opomba:

¹ Uradno ime javnega razpisa: Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2011

Utrinki

PREDSTAVILI SO OBNOVLJENI DOM UPOKOJENCEV

Tolmin – Sredi oktobra smo v Domu upokojencev Tolmin pripravili srečanje stanovalcev s svojci, ki se ga je udeležilo izjemno veliko gostov. To je bila hkrati priložnost, da smo predstavili nove prostore, ki smo jih pridobili z obnovo dela doma. Slednje je gostom predstavila direktorica doma **Ines Krajnik**. Tako stanovalci kot tudi delavci smo veseli novega dvigala, ki vsem skupaj precej olajša gibanje po domu. Obnova je vključevala tudi ureditev novega vhoda v dom, kjer ima poslej svoj prostor tudi recepcija. V ta namen smo zaposlili dve receptorki, ki obisko-

valcem predstavljata prvi stik z domom, poleg tega pa našim stanovalcem pomagata pri reševanju drobnih storitev. Obnovili smo tudi vhod v dom in letni vrt ter jedilnico in bife. Tako imamo po novem velike, svetle in prijetne prostore. Zadovoljni pa smo tudi s pridobljenim prezračevalnim sistemom, ki nam bo predvsem v poletnih mesecih zagotavljal lažje prenašanje vročine. Obnova sicer še ni povsem zaključena, saj čakamo še na opremo.

Na srečanju so naši stanovalci s svojimi prispevki želeli prikazati življenje v domu. Pevski zbor doma, sestavljen iz stanovalcev doma in varovanih stanovanj, je odpel pet ljud-

STANOVALCI TOLMINSKEGA DOMA UPOKOJENCEV SO SVOJCEM PREDSTAVILI PRENOVLJENE PROSTORE – Ob srečanju so zanje pripravili tudi kulturni program, s katerim so želeli ponazoriti tukajšnje življenje. Foto: arhiv DU Tolmin

Nove naložbe razvojnega programa Soča 2011

Letos so na Javnem razpisu za spodbujanje začetnih investicij nepovratna sredstva pridobili tudi podjetje Sommro tehnični uvoz d.o.o. iz občine Kobarid, Turistična kmetija Široko iz občine Tolmin in Marija Zorč s.p. iz občine Bovec.

Prvo podjetje je za sredstva kandidiralo na sklopu B – Državna pomoč za mikro podjetja, preostala dva kandidata pa na sklopu C – Državna pomoč fizičnim in pravnim osebam v dejavnosti turizma. Pa si podrobneje pogledimo, kakšne novosti prinašajo tri investicije, vezane na razvojni program Soča 2011.

OPREMA ZA TESTIRANJE IN SKLADIŠČENJE FOTOVOLTAIČNIH PANELOV

Ime podjetja: Sommro tehnični uvoz d.o.o.

Dejavnost: Druga proizvodnja električne energije

Naziv projekta: Oprema za testiranje in skladiščenje fotovoltaičnih panelov

Odgovorna oseba: MARKO MIKLAVIČ

Lokacija investicije: Kobarid

Kratka predstavitev investicije: Podjetje se ukvarja z uvozom fotovoltaičnih panelov, ki so sestavni del sončne elektrarne. Pri tem naj omenim, da jih proizvajalec na Kitajskem, preden jih odpremi, še testira. Da bi prihranili čas in nenazadnje tudi denar, smo se odločili, da takšno testiranje napravo nabavimo sami, saj bomo

NAKUP OPREME ZA TESTIRANJE IN SKLADIŠČENJE FOTOVOLTAIČNIH PANELOV – Kot pravi Marko Miklavč (na fotografiji upravlja z viličarjem, ki je prav tako del investicije v sklopu razvojnega programa Soča 2011), so napravo za testiranje fotovoltaičnih panelov nabavili v želji, da prihranijo na času in denarju. Pred tem je namreč vsa potrebna testiranja opravil kar kitajski proizvajalec, po novem pa se bodo lahko kupci o ustreznosti proizvodov prepričali na lastne oči, neposredno pri uvozniku v skladišču. **Foto:** arhiv podjetja Sommro tehnični uvoz d.o.o.

lahko tako panele testirali doma. Po novem bomo te storitve nudili tudi našim kupcem, ki se bodo lahko že v našem skladišču prepričali o ustreznosti proizvodov. Za kasnejše obdobje pa načrtujemo tudi prenos dela proizvodnje v Slovenijo, kjer bo ta naprava prišla še bolj do izraza.

Zakaj ste se odločili za prijavo na Javni razpis Soča 2011? V to investicijo

bi šli tudi brez tega razpisa, ker se nam je zdela nujno potrebna za širitev naše dejavnosti. Uspešnost na razpisu Soča 2011 je našo odločitev za investicijo še pospešila. Rezultat tega je, da smo že realizirali dve novi zaposlitvi, za prihodnost pa načrtujemo še kakšno.

Cilji v prihodnje: Cilj je vzpostavitev carinskega skladišča za fotovoltai-

iko, s stalno zalogo 500 KWp za distribucijo manjšim kupcem. Prav tako je cilj širjenje prodaje v Severno Italijo in pa pridobitev zastopstva za Vzhodno Evropo v dogovoru z našim dobaviteljem. Če bo zakonodaja še naprej podpirala obnovljive vire energije, bi radi del proizvodnje preselili s Kitajske v Slovenijo.

Vaše mnenje o ukrepu oziroma razvojnemu programu Soča: Ukrepi so dober, problem je edino v tem, da moramo v tako kratkem času izvesti investicijo in zanjo vnaprej zagotoviti ves potreben denar.

POČITNIŠKO STANOVANJE ZORČ

Ime podjetja: Marija Zorč s.p.

Dejavnost: Oddajanje sob

Naziv projekta: Počitniško stanovanje Zorč

Odgovorna oseba: MARIJA ZORČ

Lokacija investicije: Brdo 44, 5230 Bovec

Kratka predstavitev investicije: V obstoječem objektu, kjer že oddajamo dva apartmaja, bomo bivši poslovni prostor preuredili v še en apartma in dve sobi.

Zakaj ste se odločili za prijavo na Javni razpis Soča 2011? Z javnim

Utrinki

► skih pesmi, stanovalci **Valdi Močnik** je zapel dve pesmi, njegov kolega **Stanko Gašperčič** pa je na orglice zaigral venček domačih. Svoje prispevke sta prebrali tudi stanovalki **Bogdana Rakar** in **Štefka Sinček**, medtem ko je **Marjanca Makarovič**, prav tako naša varovanka, prebrala dve svoji pesmi, ki sta bili objavljene v njeni zbirki Ples drevesa življenja. V imenu stanovalcev se je za zahtevno delo delavcev med obnovo zahvalila gospa **Ana Rot**. Za popestritev programa pa nam je nato na citre zai-

gral še povabljeni **Sandi Manfreda**. Udeležencem je, kot so povedali, čas ob klepetu, obujanju starih spominov in izmenjavi izkušenj hitro minil. Za dobro voljo pa nam je nato harmoniko raztegnil še naš delavec **Andrej Hvala**.

Ob srečanju smo pripravili tudi jubilejno, deseto številko glasila Jesen pod Kozlovim robom in razstavo izdelkov, ki so nastali v sklopu delovne terapije. Delavci in stanovalci smo bili zelo veseli, ker je srečanje

potekalo v izjemno prijetnem vzdušju. Ob pohvalah svojcev smo dobili polno spodbud za nadaljnje delo, saj je to za nas potrditev, da se v našem okolju dobro počutijo oboji, tako stanovalci kot tudi svojci.

Ivica Podgornik, DU Tolmin

PIKNIK STANOVALCEV DU PODBRDO IN NJIHOVIH SVOJCEV

Podbrdo – Da je kakovostno preživljanje prostega časa za naše stano-

valce zelo pomembno, se delavci Doma upokoencev (DU) Podbrdo še kako zavedamo. V ta namen v domu organiziramo številne prireditve, medgeneracijska srečanja, razne delavnice in druge oblike druženja. Zadnje odmevnejše je bilo srečanje stanovalcev in njihovih svojcev na sončno soboto, 24. septembra, ko smo na terasi pred domom organizirali piknik. Vabilu se je odzvalo več kot 60 svojcev in približno toliko stanovalcev. Po pozdravnem pogovoru direktorice **Ines Krajnc** smo

razpisom Soča smo dobili možnost, da preuredimo neizkoriščene prostore v obstoječem objektu. S tem bomo lahko naše dosedanje nastanitvene kapacitete povečali za osem ležišč, ki bodo kategorizirana s tremi zvezdicami. S tem pa bomo nadgradili našo turistično ponudbo.

Cilji v prihodnje: Po končanju tega projekta bomo še naprej iskali poti in načine, kako našo ponudbo bogatiti in izboljševati v smeri trajnostnega razvoja.

Vaše mnenje o ukrepu oziroma razvojnemu programu Soča: Naši

kšno uro beljenja glave z razpisno dokumentacijo.

Dodatne informacije: pszorc@gmail.com

RAZŠIRITEV KUHINJSKIH KAPACITET IN PREKATEGORIZACIJA SOB Z DVEH JABOLK NA TRI

Ime in priimek nosilke dejavnosti: BERNARDA BEVK

Dejavnost: Dopolnilna dejavnost na kmetiji

Naziv projekta: Razširitev kuhinjskih kapacitet in prekategorizacija

stroj ali aparat, s katerim bi si olajšali delo in zagotovili hitrejšo obdelavo živil, smo bili prisiljeni preurediti obstoječe prostore. Ne le, da se lahko po novem tu lažje gibamo, tudi priprava toplih obrokov, ki jih ob vikendih nudimo izletniškemu gostom, nam gre bolj hitro od rok. Z namestitvijo televizijskih sprejemnikov in brezžičnega interneta pa smo lahko prekategorizirali sobe z dveh jabolk na tri.

Zakaj ste se odločili za prijavo na Javni razpis Soča 2011? Na razpisu smo sodelovali prvič, zato smo se tudi odločili, da raje kandidiramo za

boljših močeh. Če nam bodo to omogočale finance, bomo dokončno uredili še našo okolico, v katero sicer vsako leto s trdom vnašamo kakšno novost. To je tako, kot bi ustvarjali mozaik – vsako leto vanj dodamo kak nov kamenček. Nerealiziranih idej namreč kar mrgoli v naših glavah ☺.

Vaše mnenje o ukrepu oziroma razvojnemu programu Soča: Ukrep Soča je dober, saj ljudem daje nove možnosti, da se lahko posredno samozaposlijo. Slabost vseh razpisov vključno s Sočo pa je ta, da potrebuješ nešteto papirjev in dokumentaci-

POČITNIŠKO STANOVANJE ZORČ – V obstoječem objektu, kjer Marija Zorč iz Bovca že oddaja dva apartmaja, bodo nekdanji poslovni prostor preuredili v še en apartma in dve sobi. S tem bodo lahko dosedanje nastanitvene kapacitete povečali za osem ležišč, ki bodo kategorizirana s tremi zvezdicami. Sočasno s tem pa bodo pri Zorčevih nadgradili že obstoječo turistično ponudbo. **Foto: Mateja Skok**

kraji so bolj odročni in oddaljeni od večjih centrov, zato so možnosti razvoja različnih dejavnosti in zaposlovanja omejene. Po drugi strani pa imamo na področju turizma velik potencial in ta program je seveda več kot dobrodošel pri razvoju. Naj povem še to, da so nam bili zaposleni na Posoškem razvojnem centru pri podajanju informacij v veliko pomoč, saj so nam zagotovo prihranili ka-

sob z dveh jabolk na tri

Lokacija investicije: Turistična kmetija »Široko«, Tolminski Lom 41 a, Most na Soči

Kratka predstavitev investicij: Na Turistični kmetiji Široko smo imeli zaradi vedno večjega obiska naše kmetije že dalj časa velike prostorske probleme – predvsem v kuhinji. Ker nismo imeli dovolj prostora, da bi lahko vanjo namestili kakšen nov

RAZŠIRITEV KUHINJSKIH KAPACITET IN PREKATEGORIZACIJA SOB Z DVEH JABOLK NA TRI – Na idilični lokaciji na Širokem, kjer se pogled dobesedno odpre, stoji Turistična kmetija Široko, ki poleg nočitev gostom ob koncih tedna nudi tudi tople obroke. In ker dober glas seže v deveto vas, je k njim začelo prihajati vse več gostov – predvsem izletniških. Posledično so bili nekoliko na tesnem s prostorom, vendar so težavo ob pomoči razvojnega denarja rešili. Preuredili so kuhinjo in dvignili kategorizacijo sob. Ko smo jih obiskali, so **Bernarda Bevk** (levo), sin **Aljaž Bevk** in njegovo dekle **Suzana Skrt** ravno pripravljali okusne štruklje, po katerih slovi njihova kmetija. **Foto: Tatjana Šalej Faletič**

manjšo vsoto. Odločili smo se za nakup televizijskih sprejemnikov za sobe, namestitev brezžičnega interneta in nabavo novih kuhinjskih aparatov. Priznati pa moram, da smo bili do takšnih spodbud doslej kritični in včasih tudi skeptični.

Cilji v prihodnje: V prihodnje se nameravamo še naprej ukvarjati s to dejavnostjo in se truditi po svojih naj-

je, za kar človek porabi veliko časa in zato razpisi marsikoga odvrnejo. Ob tej priložnosti pa bi za vse posredovane informacije, povezane z razpisom, še posebej pohvalila gospo Vesno Kozar s Posoškega razvojnega centra.

Dodatne informacije: tksiroko@gmail.com

Pripravila: **Tatjana Šalej Faletič**

Utrinki

bili strokovni delavci vsem skupaj na voljo za razne informacije. Seveda pa piknik ne bi bil piknik brez dobrot z žara, ki so jih pripravili naši kuharji, mi pa smo se lahko vmes zavrteli tudi ob zvokih Dua Jeram iz Cerknega. Dan je ob prijetnem druženju hitro minil.

Glede na dobre odzive svojcev bo piknik v takšni obliki zagotovo postal del tradicije doma. Vemo namreč, da je za dobro počutje naših stanovalcev izrednega pomena tudi sode-

VABILU NA PIKNIK SE JE ODZVALO VEČ KOT 60 SVOJCEV IN PRIBLIŽNO TOLIKO STANOVALCEV DOMA UPOKOJENCEV PODBRDO – Po pozdravnem nagovoru direktorice Ines Krajnc so bili strokovni delavci na voljo udeležencem za razne informacije. Seveda pa piknik ne bi bil piknik brez dobrot z žara in prijetne glasbe. **Foto: arhiv DU Podbrdo**

lovanje na relaciji stanovalcev-svojci-zaposleni v domu, zato bomo takšne neformalne oblike druženja podpirali še naprej.

Meta Tuta, socialna delavka, DU Podbrdo

Občina Bovec

Alpe morajo postati energijsko samozadostne

Energijska samozadostnost Alp do leta 2050 je bila izziv za udeležence letošnje letne konference Cipre, ki je od 15. do 17. septembra gostovala v Bovcu. Izhodišče konference je predstavljalo vprašanje potrošnje, ki je osnova za razmislek o naših dejanskih potrebah in virih. Izpostavljena je bila preozka miselnost zahodne družbe, ki svoje potrebe zadovoljuje na ramenih vzhajajočih gospodarstev Daljnega vzhoda in tamkajšnjih naravnih virov. Alpski prostor v tem pogledu ni nič drugačen, zaradi svojih naravnih danosti pa bi lahko postal zgled.

Udeleženci konference so lahko od zanimivih predavateljev slišali različne poglede na učinkovito rabo energije, obnovljive vire in seveda tudi omejitve. Kljub slednjim so naravne danosti v Alpah velik potencial, ki bi ga lahko ob ustreznem prostorskem načrtovanju in upoštevanju varstva narave bolje izkoristili. Prav enakomerno upoštevanje vseh treh stebrov trajnostnega razvoja naj bi preprečevalo prepogoste konflikte med varstvom narave in načrtovanimi infrastrukturnimi ukrepi. Energijska samozadostnost je tako priložnost, ki bo le ob uravnoteženem razvoju prinesla dodano vrednost Alpam. Sprememba paradigme na strani načina življenja je dolgotrajen proces, zato je to izziv, ki ga bodo morale alpske države sprejeti.

Cipra – mednarodna nevladna organizacija za varstvo Alp, ki si že vrsto let prizadeva za trajnostni razvoj – je tudi tokratno konferenco sklenila z ugotovitvami, ki bi se morale udejanjiti v politikah alpskih držav. Osnovo za skupno delovanje sicer predstavlja Alpska konvencija, izvedba pa je odvisna od volje in sredstev posameznih držav. Energijska samozadostnost je bila na konferenci prepoznana kot pomembna in izvedljiva priložnost, ki pa bo le ob usklajenem in medsektorskem sodelovanju pomenila premik na bolje.

M. K., Posoški razvojni center

Prijateljski obisk koroškega deželnega glavarja Gerharda Dörflerja

Koroški deželni glavar **Gerhard Dörfler** je prejšnji mesec obiskal **Občino Bovec**. Na prijateljskem obisku se je najprej pomudil v pisarni bovškega župana **Danijela Krivca**, kjer sta si izmenjala priložnostna darila, nakar mu je župan predstavil prednosti in težave naše občine. Med pogovorom sta primerjala tudi podobnosti in število občin v Sloveniji in na Koroškem ter se pri tem dotaknila aktualnega vprašanja, kako velike naj bi občine sploh bile. Župana Krivca je namreč zanimalo, ali se po zgledu Italije morda tudi oni pogovarjajo o združevanju manjših občin. Koroška ima glede na število prebivalcev v primerjavi s Slovenijo dokaj veliko število občin, ki štejejo tudi le okoli 200 prebivalcev. Koroški deželni glavar Dörfler je brez obotavljanja zavrnil možnost ukinjanja malih občin z besedami: *»Ljudje se nikoli ne bi strinjali s takim predlogom. Pomembno je namreč le eno. Srce vsake večje skupnosti je občina. Če dobro delujejo občine, potem deluje dobro tudi država.«*

Obisk je zaradi obveznosti koroškega deželnega glavarja trajal le dobri dve uri, vendar sta se kljub temu Gerhard Dörfler in Danijel Krivec dotaknila številnih tem – od gospodarstva, s poudarkom na turizmu, komunalne ureditve in cestne infrastrukture do projektov, ki se v občini Bovec izvajajo prav zdaj ali pa so tik pred začetkom izvajanja. Ocenjevala sta tudi možnosti, kako bi lahko v prihodnje bolj združili obe območji. Bovški župan je ob tem dejal, da bi bil velik napredek že, *»če bi lahko posamezne čezmejne evropske projekte izvajali tudi med Občino Bovec in občinami na Koroškem, kar je zdaj nemogoče«*. Dodal je še, da imamo veliko skupnih razvojnih točk, pri katerih bi lahko sodelovali, skupaj pa bi bili lahko uspešni predvsem v novi razvojni perspektivi 2013–2017. *»Možnost sodelovanja vidim predvsem na področju kulture in šolstva, velik razvojni potencial ponuja to*

MED PRIJATELJSKIM OBISKOM V BOVCU – Med drugim sta koroški deželni glavar **Gerhard Dörfler** (na fotografiji levo) in bovški župan **Danijel Krivec** v uvodnem pogovoru primerjala tudi podobnosti in število občin v Sloveniji in na Koroškem ter se ob tem dotaknila aktualnega vprašanja, kako velike naj bi občine sploh bile.

DEŽELA KOROŠKA JE OBČINI BOVEC PO POTRESU DONIRALA STANOVANJSKO HIŠO – Po uvodnih pogovorih je delegacija obiskala še lastnika donirane hiše v Čezsoči. Koroški deželni glavar si je ob tem vzel dovolj časa, da je pokramljal z družino, ki v novozgrajeni hiši prebiva že pet let.

edinstveno območje tudi na področju združenih smučišč in ustvarjanja enotnega zimsko-turističnega potenciala,« je prepričan Danijel Krivec.

Ob deželnem glavarju je delegacijo sestavljalo še pet članov, spremljali so jih tudi avstrijski novinarji. Po uvodnih pogovorih so skupaj obiskali še lastnika hiše v Čezsoči, ki jo je po potresu, leta 2004 je prizadel predvsem Zgornje Posočje, v sklopu donatorskih objektov podarila **Dežela**

Koroška. Njen glavar si je ob tem vzel dovolj časa, da je pokramljal z družino, ki v novozgrajeni hiši prebiva že pet let. Lastniki so ga povabili tudi k ogledu notranjosti hiše, zelo prijeten obisk pa je seveda podkrepilo še šilce domačega. Da se deželni glavar na Bovškem počuti dobro, je bilo razbrati tudi z njegovega neprestano nasmejanega obraza. Predvsem se je veselil dejstva, da je prišla hiša v prave roke in je bil njihov na-

men ter pričakovanja v celoti izpolnjena. Čeprav na Bovškem ni bil prvič, je ob odhajanju že napovedal zasebni obisk brez formalnih obveznosti, saj ugotavlja, da je Bovško od njegovega zadnjega obiska naredilo ogromen korak naprej.

»Vsega novega si v dveh urah, po mojem tudi v enem samem dnevu, ni mogoče ogledati, zato bom prišel na Bovško vsaj za vikend. Urejenost Bovca in prijaznost domačinov je preselila vsa moja pričakovanja, kar je zagotovilo, da se bom tu vedno dobro počutil,« je ob slovesu dejal koroški deželni glavar Gerhard Dörfler.

Besedilo in foto: Milan Štulc, odgovoren za odnose z javnostmi, Občina Bovec

Slovenski in italijanski gorski reševalci skupaj

V začetku oktobra se je v Bovcu odvila prva skupna vaja z uporabo helikopterja klicnega centra 118 iz Furlanije - Julijske krajine in helikopterja *Slovenske vojske*, ki sta se jo udeležili *Gorska reševalna služba* (GRS) Bovec in *Socorro Alpino di Cave del Predil* (Rajbl) iz Italije. Reševalci z obeh strani meje so sodelovali že prej, vendar je bilo njihovo skupno posredovanje v dejanskih primerih skorajda protizakonito. Prav zato je pobuda skupnega reševanja in medsebojne pomoči zelo pomembna.

»S to vajo smo želeli doseči to, da lahko na nek način računamo tudi na pomoč italijanskega helikopterja ali pa reševalcev z druge strani meje v primeru hudih nesreč v gorah ter mogoče tudi na cesti,« je pojasnil **Marko Matajurc** iz GRS Bovec. Kot pa sta v svojih izjavah poudarila še župan Občine Bovec **Danijel Krivec** in podpredsednik Državnega zbora RS mag. **Vasja Klavara**, bo treba doseči dogovor med državama za odpravo birokratskih ovir. S tem se je strinjal tudi direktor Centrale helikopterskega reševanja 118 v Furlaniji - Julijski krajini **Elio Chiarchietti**: »Zdaj je na nas, da postavimo pravila, kako bomo skupne akcije izvajali in kakšen bo protokol. Zavedam se, da bodo nastale najprej banalne birokratske ovire, vendar bomo mi ustvarili take pogoje in dokazali, da je sodelovanje nujno za hitrejšo, učinkovito in varnejše reševanje človeških življenj.«

Na strani reševalcev ni več dvoma; dokazali so svojo usposobljenost in pripravljenost za medsebojno sode-

lovanje. Žogica je zdaj na strani pristojnih, da jim to tudi dejansko omogočijo.

Mateja Skok

Simbolično podpisali spravo med tremi narodi

Niti sto let ni minilo, odkar so v smaragdni dolini reke Soče bobneli

topovi in sekale granate. Vojna, ta brezploden način vzpona novih interesov, je zahtevala skoraj en milijon izgubljenih življenj fantov in mož vseh danes srednjeevropskih narodov. Na pragu 21. stoletja je tako najbrž res že skrajni čas, da jezik orožja in nasilja zamenja sporočilo resnične ljubezni. In kdo drug bi lah-

ko bolj osmisli mir, če ne prav ženske, ki zmorejo z materinskim srcem stopiti čez zapreke in zamere svoje družine in okolice. Te lahko vezi prijateljstva, spoštovanja, sprejemanja različnosti, predvsem pa odpuščanja prenesejo v narod in v svet.

Pod pokroviteljstvom Mednarodne ženske federacije za svetovni mir, ki

TRADICIONALNA PRIREDITEV MOSTOVI MIRU ITALIJA-AVSTRIJA-SLOVENIJA - Letos so se poti za spravo med tremi narodi združile v simbolični mirovni pogodbi. Na fotografiji so častni gostje na sprejemu pri županu mesta Ponte Nelle Alpi. **Foto: arhiv Slovenskega ženskega društva za mir v svetu**

PREDSTAVLJAMO OBČINSKEGA SVETNIKA

Ime in priimek: DARKO ŠULER
Stranka/Lista: Zveza za Primorsko
Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? To je moj drugi nezaporedni mandat.

Za kandidaturo sem se odločil ker ... sem ugotovil, da če si zraven, imaš večji vpliv pri odločanju in razvoju v občini. To sem izkusil že v prvo, ko sem bil v času ustanavljanja občine v dvojni vlogi: kot član občinskega sveta in hkrati predsednik Krajevne skupnosti Čezsoča. Dvojna vloga je pripomogla k lažjemu načrtovanju in realizaciji številnih investicij v krajevni skupnosti, ki je kasneje po oceni žirije za podeljevanje občinskih priznanj postala celo najdejavnejša in najbolj urejena krajevna skupnost. Podobne poglede imam tudi v tem mandatu. Potres je svoje napravil in Čezsoča se je v tem času po večini obnovila, trenutno pa tu potekajo največje investicije v občini - gradi se komunalno omrežje z vodohramom, kanalizacija fekalne

DARKO ŠULER. Foto: Milan Štulc

in meteorne vode s čistilno napravo. Načrtujemo tudi izgradnjo mrliške vežice in nove hiše za potrebe krajevne skupnosti, za piko na i pa bo vas dobila še nov asfalt in spet bo lepša ter bolj urejena kot prej.

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem mandatu? Glavni cilji v občini Bovec naj bi bili razvoj in podpora ohranjanja gospodarskega razvoja in podjetništva. Naravni pogoji za razvoj turizma so zelo dobri, vendar ugotavljamo, da nam posezona dela veliko preglavic, saj so prenočitvene kapacitete po letni sezoni zelo slabo zasede-

ne. Občani so v popotresni obnovi veliko investirali v prenočitvene zmogljivosti, kar jim ne prinaša izpolnitve zastavljenih ciljev. Z vlaganjem občine v kaninsko žičnico in akcijami trženja pričakujemo izboljšanje stanja. Zelo dobro bi bilo, če bi dobili vlagatelja v zdraviliški turizem s termalno vodo.

Iz sredstev popotresne obnove za nizke gradnje naj bi začeli z načrtovanjem doma upokojencev. Z obnovo letališča naj bi bil izgrajen tudi stadion. V načrtu je tudi turistična pot preko Golobarja na Predolino, ki bi povezovala kobariško in bovško občino. Kulturna krajina je v zaraščanju in tu je možnost izrabe biomase za ogrevanje. Veliko sem v stiku z ljudmi v občini in rad prenašam ideje in tegobe ljudi na občinski svet.

Kaj vas v življenju veseli? V življenju me veseli, če poteka vse po zastavljenih ciljih, če je zdravje v družini. Rad smučam, hodim na sprehode v naravo, če ostane kaj časa, pa se odpravim v toplejše kraje.

Pripravila: **T. Š. F.**

ima pri Organizaciji združenih narodov poseben posvetovalni status, že vrsto let na evropski in svetovni ravni potekajo prireditve Mostovi miru in prijateljstva. Temeljni kamen za gradnjo tovrstnih mostov med Avstrijo, Italijo in Slovenijo je bil položen leta 2007 v Tinjah na avstrijskem Koroškem. Druženja so se nato nadaljevala v Sloveniji, in sicer leto kasneje v Mariboru, leta 2009 pa je tovrstni dogodek z več kot 100 udeleženci odmeval v Posočju.

Letos so se poti za spravo med tremi narodi združile v simbolični mirovni pogodbi, ki so jo v začetku oktobra v italijanski dolini Alto Veneto podpisali vsi udeleženci. V znameniti vili Guisto v Padovi, kjer je bil ob koncu prve svetovne vojne podpisan mirovni sporazum, so ženske treh držav prvi dan simbolično ponovno podpisale mirovno pogodbo sprave in prijateljstva. Naslednji dan so parolo sprave in sodelovanja v občini Ponte nelle Alpi podpisali tudi častni gostje prireditve, župana občine Bovec **Daniel Krivec** in občine Ponte nelle Alpi **Roger de Menech**, podžupanja mesta Padova **Kristina Tosso** in predstavniki lokalnih nevladnih organizacij. Ob tej priložnosti je župan Krivec poudaril vrednost tovrstnih druženj ter v imenu Slovenije in vseh udeležencev italijanskim gostiteljem čestital ob njihovem prazniku, 150. obletnici enotnosti Italije.

V občinskih prostorih občine Ponte nelle Alpi, ki je vidnim tujim predstavnikom podelila prevedene izvide spominske knjige Pot miru, so bili razstavljeni tudi posterji Društva Peski in Ustanove »Fundacija Poti miru v Posočju«, vsi udeleženci pa so prejeli prevode brošure Pot miru Posočje.

Pa nikar ne pozabimo, da je mir dobrina, ki jo oblikujemo ljudje, povezani k cilju skupne lepše sedanjosti za dobrobit srečne in ustvarjalne bodočnosti.

Kristina Bačovnik, Slovensko žensko društvo za mir v svetu

Prvi glas Primorske

Festival Prvi glas Primorske, namenjen še neuvpeljavljenim pevkam in pevcem, je tudi drugič zapored nad vse uspel. Stroka je ocenila, da so bile izvedbe letošnjih nastopajočih na zelo visoki ravni, s tem je festival uvrstila med najboljše tovrstne dogodke v Sloveniji. Organizator festivala je bil **Kulturni dom Bovec**, me-

LANSKOLETNA ZMAGOVALKA FESTIVALA MAJA PORTA (na fotografiji) je bila letos gostja drugega festivala Prvi glas Primorske. Občinstvu se je predstavila skupaj z **orkestrom Big Band Nova**, in sicer s svojo lastno skladbo.

ZMAGOVALKI STROKOVNE ŽIRIJE Ajda Stina Turek, ki je postala Prvi glas Primorske, je nagrado podelil generalni pokrovitelj festivala župan občine Bovec **Danijel Krivec**.

ZMAGOVALEC PO IZBORU OBČINSTVA je postal edini predstavnik moškega spola **Dano Ličen**, ki je po zbranih točkah močno prednjačil pred drugouvrščeno **Kristo Kenda**.

dijška pokrovitelja pa **Primorske novice** in **Radio Koper**. Dogodek je že drugič zapored zaživel v režiji in po scenariju umetniškega vodje **Milana Štulca**, po njegovi zamisli pa so pripravili tudi samo sceno. Vodja kulturnega doma **Iris Stres** in sodelavci

so poskrbeli za profesionalno izvedbo celotne organizacijske in tehnične strukture.

Ob glasbenih gostih, lanskoletni zmagovalki festivala **Maji Porta** in javnosti dobro poznanima **Tinkari Kovač** in **Gianniju Rijavcu**, so največ

navdušenih aplavzov poželi tisti, ki so se potegovali za Prvi glas Primorske. Kakovost petja je zares presežala pričakovanja strokovne žirije in publike. »Festival Prvi glas Primorske namenoma gradi na visoki kakovosti petja, zato je tudi na predizboru poskrbljeno za zares strokovno oceno nastopajočih, strokovna žirija pa je tudi letos 'skozi sito' spustila le najboljše,« je po dogodku povedal umetniški vodja festivala Štulec. Pojasnil je še, da se je na predizbor prijavilo »26 pevk in pevcev, na festival v Bovec pa se jih je uvrstilo 15. Že to, da je lanskoletna zmagovalka Maja Porta pripravila in z **orkestrom Big Band Nova** prvič zapela svojo lastno skladbo, je dokaz, da festival zares ponuja možnost uspeha in odpira pot novim glasbenim zvezdam.«

Omenjeni orkester pod vodstvom **Anžeta Vrabca** je svoje delo opravil brezhibno. Po oceni strokovne žirije – to so poleg predsednika žirije, skladatelja in dirigenta **Ambroža Čopija**, sestavljali še prof. glasbe **Silvio Boche**, sicer predstavnik Big Banda Nova, in glasbenik **Lean Klemenc**, predstavnik Radia Koper – se je najbolje odrezala **Ajda Stina Turek**. Ta je prejela prvo nagrado Zlatorog, naziv Prvi glas Primorske, unikatno skulpturo festivala, 500 evrov gotovine in možnost snemanja lastne skladbe v studiu Radia Koper v vrednosti 1000 evrov. Zmagovalec po izboru občinstva je postal edini predstavnik moškega spola **Dano Ličen**, ki je po zbranih točkah daleč prednjačil pred drugouvrščeno in je prejel 250 evrov gotovine. Na drugo mesto po izboru občinstva se je uvrstila **Krista Kenda**, ki je za nagrado prejela enourni panoramski let letališča Bovec, tretjeuvrščena po izboru občinstva pa je bila **Urška Aplinc**. Slednja je za nagrado prejela dve dnevni vozovnici za smučišče Kanin – Sella Nevea.

Generalni pokrovitelj festivala je bil župan občine Bovec **Danijel Krivec**, Primorske novice pa so letos za izžrebanko iz občinstva prispevale bon v višini 250 evrov, ki ga bo srečna dobitnica lahko unovčila za izlet ali potovanje. Festival je ob Milanu Štulecu, ki je uvodoma poskrbel za spektakularen prihod na oder izpod stropa, letos odlično vodila tudi **Špela Krajnc**. Voditelja sta vseskozi sproščeno zabavala tako publiko kot nastopajoče.

Mi. Š.

Foto: Pavel Gentilini Komel

Občina Kobarid

Skupaj lahko dosežemo več

Ko se listi obarvajo in nastopi oktober, je čas za zadnji občinski praznik v Zgornjem Posočju v tekočem letu. Občina Kobarid namreč sredi jeseni, na dan rojstva pesnika Simona Gregorčiča, praznuje svoj praznik.

Da ne bi prihajalo do izjem, smo tudi kobariški županji **Darji Hauptman**, tako kot njenima kolegoma iz Bovca in Tolmina, ob pomoči naključno vprašanih občanov zastavili nekaj vprašanj, ki se navezujejo na dogodke v preteklem letu. Naša sogovornica nam je zaupala, da si brez sodelovanja ne predstavlja napredka v občini in da se veseli vsakršnega novega dosežka. In kaj je še povedala?

Glede na to, da je to vaš prvi mandat, ki traja šele slabo leto dni, nam najprej zaupajte vaše vtise preteklega leta ob spoznavanju z delovanjem občinske uprave ter celotne občine?

Moje sedanje delo je precej drugačno od tistega, ki sem ga opravljala prej. Prej sem delala z otroki in ugotavljam, da je z njimi veliko lepše in lažje delati. Moje sedanje delovno mesto je v prvi vrsti zelo odgovorno in te odgovornosti se dobro zavedam. Hkrati pa je delo tudi zelo naporno, saj je človek v službi od sedmih do treh, nato pa še skoraj vsak dan zvečer ter praktično vse vikende. To pač ni običajna služba, temveč je razdajanje, ki zahteva veliko energije in moči. Mislim, da se na občinski upravi zelo trudimo in dobro delamo, poskušamo pa biti vsak dan bolj prijazni, učinkoviti in odgovorni. Med zaposlenimi želim s svojim vzgledom ustvariti zavedanje, da smo tukaj najprej zaradi naših občanov in občank, kar je zelo pomembno.

Zelo pa sem vesela, ko vidim, da so ljudje v naši občini pripravljeni sodelovati z nami, da se odzivajo pozitivno, da so povsod zelo aktivni in pripravljeni s svojim lastnim delom pomagati, da bi občina napredovala. To me navdaja z optimizmom in mi daje energijo in moč za delo.

Kako ocenjujete vaše delo v preteklem letu? Lahko izpostavite vaš največji dosežek v tem letu ter nam namignete, kje menite, da vam ni šlo najbolj od rok?

Sama sem svoje delo vzela zelo resno in vesela sem, da ljudje opazijo, da se trudim. Poskušam se v največji meri učiti, budno opazovati okolico, tako delo na občinski upravi kot dogajanje v celotni občini, ter na

sem zapravila izgradnjo novega doma za starejše občane. Ob tej misli mi je težko, vendar pa se po drugi strani tukaj postavlja vprašanje, ali ni bila to le pravilna poteza. **Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve** je ustavilo vse investicije zaradi finančnega stanja države, poleg tega pa mi je direktorica Doma upokojencev Podbrdo zaupala, da je zaskrbljujoče dejstvo, da nimajo vlog ter da imajo

DARJA HAUPTMAN, županja Občine Kobarid, pravi, da je vesela, ko vidi, da so ljudje v občini pripravljeni sodelovati z občinsko upravo. Foto: Mateja Skok

tak način pridobiti znanje, ki ga potrebujem za kakovostno opravljanje svojega dela.

Bolj kot razmišljam, težje se osredotočim na en sam dosežek v preteklem letu. Razveselim se vsega, kar nam uspe. Veseli me, da so ljudje zelo dejavni in da se aktivno vključujejo v delovanje občine. Veseli me tudi dejstvo, da imam na mizi idejni načrt za nov vrtec v Kobaridu. Zelo sem bila vesela, ko nam je uspelo organizirati topel obrok za brezdomce. Še posebej me je navdušila mladina. Posebna pohvala gre prav **Mladinskemu kulturno-umetniškemu društvu Kobarid**, ki je v poletnih mesecih speljalo prvi dobrodelni kulturni festival. Uspela nam je tudi organizacija 1. Festivala soške postrvi. Mnoge ideje, ki sem jih razvijala že pred nastopom te funkcije, so tako prešle v prakso in to mi daje tudi veselje za delo naprej.

Seveda pa se ob nekaterih idejah tudi zaplete. Mnogi mi očitajo, da

prazna mesta. Tako se pravzaprav sprašujem, ali bi dom upokojencev, če bi ga začeli graditi, sploh uspeli dokončati ter ali bi ga nato uspeli zapolniti.

Potemtakem stara policijska postaja ne bo služila za dom starejših občanov. Kaj nameravate z njo?

Že ob začetni debati, ki se je odvijala na naši občini o novem domu upokojencev, se je pokazala potreba po dnevnem centru za starejše občane. Zamisel o tem kot tudi novem vrtcu smo predstavili gospodu **Davorju Dominkušu** z omenjenega ministrstva, ki je ob našem razgovoru podprl ureditev medgeneracijskega centra. Glede na to, da je bivša policijska postaja v neposredni bližini vrtca in osnovne šole, bi bila to idealna lokacija za ureditev takšnega centra. Tako bi lahko na nek način poskrbeli za dnevno in nočno varstvo. Poleg tega pa smo po pogovoru z dr. **Jožetom Removšem** in dr. **Bo-**

židarjem Volčem z Inštituta Antona Trstenjaka prišli tudi na idejo gerontološkega¹ turizma, ki je v Evropi že zelo razvit, medtem ko v Sloveniji še ne. S tem bi lahko razvili nekakšen pilotski projekt ter kandidirali za nepovratna sredstva. Idej je veliko, seveda pa se vse zatakne pri pridobivanju sredstev. Občina ima pač omejen finančni vir. V okviru tega bi lahko poskrbeli tudi za matere z otroki, ki so žrtve nasilja in se nimajo kam umakniti. Dejansko bi to pomenilo, da bi odprli zunanji oddelek materinskega doma. Nenazadnje pa imamo v občini tudi nekaj brezdomcev, katerim bi lahko, sicer ločeno, v spodnjih kletnih prostorih, pa še vedno v sklopu tega, opremili določene prostore za zagotavljanje toplih obrokov. Vse skupaj bi povezali z vrtcem, šolo in glasbeno šolo.

Že na začetku vašega mandata smo se pogovarjali o kadrovskih spremembah v občinski upravi. Kot lahko opazimo na vaši spletni strani, ste v ponovnem procesu iskanja novega direktorja/direktorice občinske uprave. Nam lahko o tem poveste kaj več?

Sama sem bila zelo vesela, ko se je **Pavel Tonkli** ponudil, da prevzame mesto direktorja občinske uprave, saj ga zelo cenim in spoštujem njegove sposobnosti. Je namreč »razvojniki« po duši in zna celostno gledati na stvari, tako bi lahko za razvoj naše občine veliko naredil. Je pa Pavel Tonkli tudi direktor družinskega turističnega podjetja in ko nas je **Komisija za preprečevanje korupcije** opozorila na nezdružljivost funkcij, se je raje odločil za svoje podjetje in tukaj dal odpoved. Žal nam je, da nas tako hitro zapušča, kljub vsemu pa moramo spoštovati njegovo odločitev. Tako nam ni preostalo drugega, kot da ponovno objavimo razpis za pristoje mesto direktorja občinske uprave.

Če se ozremo na trenutno ekonomsko situacijo v državi, kakšno je gospodarsko stanje v občini? Kako se gospodarstveniki soočajo s krizo ter na kakšen način jim občina pri tem pomaga?

Situacija v državi je zelo slaba, mislim tudi, da prihajajo še težji časi, zato bo zelo pomembna odgovornost pri porabi proračunskega denarja. Na to nenehno opozarjam.

Gospodarsko stanje v občini je še zadovoljivo, kar pomeni, da v tem trenutku še ne čutimo tiste hude krize. Na Občini Kobarid razmišljamo o aktivnem povezovanju vseh gospodarskih nosilcev v občini, pa tudi širše. Radi bi vzpostavili kontinuirano sodelovanje med že uveljavljenimi podjetji in mladimi podjetji ter obrtniki. V času globalne gospodarske krize bosta sinergija in opiranje na lastne lokalne moči še posebej pomembna. K sodelovanju nameravamo povabiti tudi študente zadnjih letnikov, da bi sproti pridobivali informacije, spoznavali razmere in priložnosti za zaposlitve v bližnjih podjetjih ali možnosti samozaposlitve. Zasnovan koncept, oblikovanje »lokalnega gospodarskega dialoga« in podpore podjetništvu, bomo predstavili na Srečanju gospodarstvenikov Posočja v Kobaridu.

Imeli smo že sestanek s **Posoškim razvojnim centrom, Tehnološkim parkom** iz Nove Gorice, gospodarsko in obrtno zbornico, kjer smo vodilno vlogo pripisali Posoškemu razvojne-

mu centru, kamor tudi drugače usmerjamo naše gospodarstvenike po informacije glede kandidiranja na različnih razpisih.

Vemo, da se Zgornje Posočje sooča z negativnim demografskim gibanjem – prebivalstvo se stara, mladi se odseljujejo. Kakšno je vaše mnenje o perspektivi za mlad in izobražen kader v vaši občini?

V naši občini je zelo veliko uspešnih mladih. Žal res ni delovnih mest v izobilju in se morajo mnogi voziti daleč. Trudimo se, da bi napolnili industrijsko cono, da bi privabili kakšnega investitorja, ki bi zaposlil tudi visoko izobražen kader. Moram pa poudariti, da je statistika pokazala, da stanje brezposelnosti v naši občini še ni kritično.

Tako kot vašima županskima kolegoma iz Bovca in Tolmina, zastavljamo tudi vam vprašanje na temo stanovanjske problematike. Kako jo rešujete?

Trudimo se, da bi uredili zazidljive parcele, poleg tega pa že načrtujemo tudi stanovanjski blok, ki bi bil primeren predvsem za mlade družine ter bi bil zgrajen s pomočjo **Stanovanjskega sklada RS**. Kot sem že omenila, imamo v načrtu tudi nov

vrtec z glasbeno šolo, tako da se trudimo ustvariti ugodne pogoje za bivanje mladih, za boljše in aktivnejše sodelovanje ter jih na tak način zadržati v naši občini.

Izvedeli smo, da si mlajša generacija Kobaridcev želi ureditve skate parka. Ste o tem na občini že kaj razmišljali? Poleg tega je tudi kobariška telovadnica polno zasedena. Bi bilo v prihodnje mogoče urediti dodatne prostore za izvajanje športnih dejavnosti?

Glede skate parka – prvič slišim za to, da imajo mladi to željo. Zamisel se mi zdi zanimiva – treba bi bilo poiskati primeren prostor. Mlade vabim, da se oglasijo na občini s predlogi, kje bi se to dalo postaviti. Še posebej pa bi na tem mestu rada poudarila, da že nekaj časa nagovarjam mlade, uspešne podjetnike, da bi v Kobaridu odprli kakšen bowling center, mogoče disko, s čimer bi popestrili družabno življenje mladih.

Kobariška telovadnica je res precej zasedena, vendar le čez teden, medtem ko je ob vikendih prosta. Lahko bi bila še bolj zasedena. Možno bi bilo za športne aktivnosti preurediti prostor za telovadnico, ki trenutno služi kot skladišče. Kar se tiče doda-

tnih prostorov za športne aktivnosti, pa športno dvorano načrtujejo v Drenžnici – če bi nam ta projekt uspelo prijaviti na kakšen razpis za pridobitev evropskih sredstev, bi bilo izvedljivo.

Vemo, da nekdanji prostori pošte danes samevajo. Kaj nameravate z njimi?

Nekdanje prostore pošte trenutno prenavljamo. V njih bomo uredili prostor za policijsko postajo, za medobčinsko redarsko službo in za matični urad.

Kot smo izvedeli v intervjuju z bovski županom Danijelom Krivcem, so na Občini Bovec zelo zadovoljni s koriščenjem evropskih sredstev. Kako uspešni ste pri vas?

Na žalost se mi s tem ne moremo pohvaliti. Se pa trudimo in načrtujemo veliko projektov, saj želimo v prihodnje kandidirati na čim več razpisov – precej projektne dokumentacije je že urejene, nekaj se še končuje. Tako da upam, da se bomo v prihodnjih letih lahko tudi mi pohvalili s tem, da uspešno koristimo evropska sredstva.

Katere tri razvojne projekte v preteklem letu bi izpostavili?

PREDSTAVLJAMO OBČINSKE SVETNIKE

Ime in priimek: MARKO MIKLAVIČ

Kraj bivanja: Idrsko

Stranka: Lista Darko Smrekar - Smrk in prijatelji

Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? Drugi.

Za kandidaturo sem se odločil, ker ... je po prvem uspešnem mandatu v občinskem svetu ostalo še nekaj stvari za postoriti na različnih področjih.

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem mandatu? Z aktivnim delom v občinskem svetu želim doseči, da se kobariška občina enakomerno razvija in da nekateri deli občine oziroma njeni prebivalci ne bi čutili zapostavljenosti, kot se je to dogajalo v preteklosti. Tako naša Lista Darko Smrekar - Smrk in prijatelji podpira enakomeren razvoj vseh krajevnih skupnosti (op. ured.: KS). Prav tako bo v prihodnjih letih treba skrbeti za smotrno porabo proračunskih sredstev,

MARKO MIKLAVIČ. Foto: iz domačega albuma

ki se vsako leto krčijo. Velika želja je, da bi obrtna cona končno zaživela in prinesla v občino dodatne zaposlitve. Kot predsednik KS Idrsko - Mlinsko želim dokončati vse začete projekte v obeh vaseh.

Kaj vas v življenju veseli? Šport v vseh oblikah.

Ime in priimek: MARIJAN STRES

Kraj bivanja: Kobarid

MARIJAN STRES. Foto: iz domačega albuma

Stranka: Slovenska Demokratska Stranka (SDS)

Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? To je moj četrti mandat.

Za kandidaturo sem se odločil, ker ... si želim, da bi občina Kobarid dobila ustrezno in zasluženno mesto v Zgornjem Posočju. Verjamem tudi, da lahko s svojimi idejami in vztrajnostjo pripomorem k večjemu napredku občine.

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem

mandatu? Glavni cilj tega mandata je spodbujanje k realizaciji neizkoriščenih možnosti, s katerimi bi lahko izboljšali in obogatili življenje prebivalcev na območju občine ter s tem tudi preprečili izseljevanje mladih.

Kaj vas v življenju veseli? Veseli me gasilstvo, področje zaštite in reševanja, delo z mladimi ter nesebična in iskrena pomoč ljudem v stiski.

Ime in priimek: BOŽICA ŠPOLAD ŽUBER

Kraj bivanja: Kred

Stranka/lista: Kandidirala sem na listi Slovenske ljudske stranke (SLS).

Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? Ne, to je moj drugi mandat v občinskem svetu.

Za kandidaturo sem se odločil, ker ... želim sodelovati in pomagati pri oblikovanju aktivnosti na različnih področjih življenja in dela v naši občini. Tudi vsi tisti, ki so me vabili k sodelovanju, so me na nek način spodbudili k takšni odločitvi.

V preteklem letu smo se precej ukvarjali z občinskim prostorskim načrtom ter z nastavljanjem razvojnega načrta občine. Izdelali smo tudi celoviti predlog za vse državne ceste v občini. Veliko dela pa smo vložili v projektiranje vodovoda in kanalizacije ter čistilnih naprav.

Tako kot smo to povprašali že vaša županska kolega, tudi vam namenimo enako vprašanje, ki se veže na trenutno finančno stanje Občine Kobarid? Kakšno je?

Finančno stanje občine je dobro, smo likvidni. Občina je zadolžena za 327.000 evrov, kar ni veliko.

Letošnje poletje v Kobaridu je bilo na novo obogateno z bogato ponudbo kulturnih, športnih in drugih prireditev. Tako občani kot tudi drugi obiskovalci so bili nad tem pozitivno presenečeni. Na kakšen način vam je pravzaprav uspelo doseči takšno popestritev ter ali boste s to prakso nadaljevali tudi v prihodnje?

Moja želja je, da bi bili v občini vsi aktivni ter da bi skupaj dobro delali in veliko ustvarili. Hkrati s tem pa tudi, da bi se znali ustaviti, družiti in poveselili. Tako smo poletje zastavili v tej smeri, da bi se v Kobaridu veli-

ko dogajalo, tako za nas, domačine, kot za turiste, ki nas v tem času obiščejo. Mislim, da nam je to kar uspelo, odziv je bil zelo dober. Vpeljali smo Kulturno poletje, katerega namen je bil v prvi vrsti predstavitev delujočih društev v občini. Pri bogatem kulturnem dogajanju nam je veliko pomagalo tudi Mladinsko kulturno umetniško društvo Kobarid z organizacijo Festivala Fronta. Tudi ideja o Festivalu soške postrvi je bila odlično sprejeta pri **Ribiški družini Tolmin** in skupaj smo zelo uspešno izpeljali prvi festival. Vse te prireditve

pa so le delček kulturnega ustvarjanja. V občini imamo namreč kar precejšnje število aktivnih občanov na področju kulturnega ustvarjanja. Izvedena je bila tudi prva otroška likovna kolonija, dvakrat smo gostili ex-tempore, organizirali različne gledališke predstave in delavnice ter še mnogo drugega.

Poletna turistična sezona je v ključni fazi. Ste zadovoljni z letošnjim obiskom turistov ter kakšne odzive dobivate od turističnih ponudnikov?

S turistično sezono smo zadovoljni. Letošnja je bila precej boljša kot v prejšnjem letu. Turizem je prav gotovo naša prihodnost, zato se bomo morali prav na tem področju vsi skupaj še bolj potruditi.

V prejšnji številki EPIcentra smo lahko prebrali, da se trudite urediti turistično in drugo signalizacijo v občini. Na kakšen način menite, da lahko občina še pomaga pri oblikovanju in izboljšanju turistične ponudbe?

Kot občina se trudimo tako, da poskušamo urediti naše kraje, poskrbimo za parkirišča, promocijo, iščemo in spodbujamo investitorje, odkupujemo propadajoče objekte od **Ministrstva RS za obrambo. Lokalna turistična organizacija Sotočje**, ki pokriva tudi območje občine Kobarid, pripravlja pot Alpe Adria – po Soški poti do Trnovega, nato od Trnovega do Magozda, Drežnice, prek Koseča do kapelice Planica in Planine Kuhinja ter do Krna in nato proti Tolminu. To bo še obogatilo našo ponudbo. V prvi vrsti pa moramo biti sami ponosni na svojo lepo občino in promotorji povsod, kamor koli nas nese pot.

Na Občini Tolmin so trenutno v fazi priprave Razvojnega programa za obdobje do leta 2020. Ali kaj podobnega načrtujete tudi pri vas in če, kdaj?

Vse imamo že pripravljeno za izdelavo razvojnega programa, tako da mislim, da bo kmalu prišlo do izbire izvajalca in same izdelave razvojnega načrta. Seveda pa bomo takrat k sodelovanju povabili tudi vse občane in občanke.

Kako bi ocenili sodelovanje z drugimi institucijami ter občinami na območju Zgornjega Posočja?

Zelo sem vesela, ker smo začeli zelo dobro sodelovati, načrtujemo skupne projekte in veselim se skupnega dela in nastopanja. V slogi je moč, več rok več naredi ..., zato si želimo sodelovanja z drugimi občinami in institucijami.

Občani so nas opozorili tudi na cesto proti vrtcu in osnovni šoli, ki je v precej slabem stanju. Imate v prihodnje v načrtu tudi sanacijo te ceste?

Imamo. Ta cesta je trenutno v slabšem stanju, zato ker je bila šolska pot neosvetljena. Letos smo dodatno napeljali javno razsvetljavo, za kar je bilo treba cesto prekopati. Celotno območje do šole je v projektiranju in upam, da bo v naslednjem letu vse izvedeno.

Osrednji kobariški trg, ki je letos služil tudi kot prireditveni prostor, po mnenju občanov ni primeren za parkirišče. Bi bilo na tem območju smiselno razmišljati o zapori prometa in ureditvi peš cone?

Za ureditev kobariškega trga smo imenovali projektno skupino, v kateri so trije priznani arhitekti z našega območja. Iščejo rešitve, kako urediti kobariški trg. Vsekakor bo to ena izmed prioritet za v prihodnje. Seveda pa bomo hkrati s tem dolžni poskrbeti tudi za parkirišča, ki jih v Kobaridu primanjkuje. Na eni strani bodo svoje ideje podali arhitekti, po drugi strani pa bo še javna razgrnitev, na kateri bodo imeli tudi občani možnost podati svoje predloge ter mnenja. Zavedati se moramo le tega, da smo finančno omejeni.

Smo sredi pereče razprave glede varovanja Soče in gradnje hidroelektrarn. Kakšno stališče je glede tega vprašanja zavzela Občina Kobarid?

Občina Kobarid soglašja z mnenjem

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem mandatu? Ciljev je veliko, vendar rabimo za njihovo uresničitev čas, denar, trud in včasih tudi kanček sreče. So pa tudi cilji, ki niso vedno pogojeni s tem. Pri tem mislim na mlade ljudi in njihovo vključevanje v delo lokalne skupnosti, skrb za starejše in bolne ljudi v občini in njihovo vključevanje v različne organizirane oblike pomoči. Imamo čudovite naravne danosti, ki bi jih lahko bolje tržili, seveda pa bi morali s sprejetjem in izvajanjem ustreznih aktov še bolj poskrbeti za varovanje naravne in kulturne dediščine ter kvalitetno bivanje na teh območjih. Kulturnih dogodkov pri nas je veliko, želim pa si, da bi se v dvorani kobariškega kulturnega doma spet vrteli filmi, da bi varovana stanovanja bolje služila svojemu namenu, da bi zgradili neprofitna stanovanja in dom za starejše, da bi zagotovili dovolj denarja za vse objekte, ki so v lasti občine in potrebujejo prenovo, ali pa nove izgradnje, da bi bili gospodarstveniki čim bolj uspešni in da bi čim več ljudi našlo zaposlitev doma.

BOŽICA ŠPOLAD ŽUBER. Foto: iz domačega albuma

Kaj vas v življenju veseli? Zanima in veseli me zelo veliko stvari, zato mi vedno primanjkuje časa. Rada berem, se izobražujem, ustvarjam, smučam, kolesarim, hodim, vrtnarim, kuham, se pogovarjam z ljudmi in vesela sem, ko se obrnejo name in jim lahko pomagam. Rada imam svojo družino, svoj poklic, vesela sem, ko ljudje dosežejo zastavljene cilje in so srečni.

Pripravili: **Mateja Skok** in **Tatjana Šalej Faletič**

naših občank in občanov. Hidroelektrarne na Soči v naši občini ne bo. V zvezi s tem je bil sprejet tudi sklep na Svetu regije, kjer smo sprejeli, da HE na Soči ne bo. Možno pa je zgraditi manjše HE na pritokih – glede tega pa so želje na potoku nad Breginjem, na potokih pod vasjo Krn, vendar nobenih trenutnih načrtov v zvezi s tem še ni.

Menda v Sloveniji na županskih stolčkih sedi pičlih pet odstotkov žensk, medtem ko jih v parlamentu niti toliko ni. Po enem letu županjevanja najbrž poznate odgovor, zakaj je temu tako.

Večina ljudi težko sprejme misel, da lahko ženska vodi lokalno skupnost in sedi v poslanskih vrstah, saj izhajajo iz tega, da ženska, ki je mati in gospodinja, sodi k otrokom in v kuhinjo. Prav vloga mame pa nam je prinesla številne prednosti. Sama vidim prednosti ženskega funkcioniranja v tem, da veliko bolj široko oziroma celostno gledamo na stvari, smo bolj delovne, imamo več energije, lahko delamo več stvari hkrati, smo bolj vztrajne, bolj pozitivne, v vsaki stvari znamo poiskati nekaj dobrega, znamo sprejemati stvari, smo bolj prilagodljive in se znamo znajti v različnih situacijah. Smo tudi bolj odgovorne in senzibilne, imamo več čuta za ljudi, solidarnost, kulturo ...

Tudi v naši občini so bili nekateri volivci izredno skeptični, kako lahko ženska vodi občino. Prepričana pa sem, da so že do sedaj spoznali, da se življenje v občini odvija bistveno drugače, kot se je do sedaj. Vem, da večina opazi, da se zelo trudim, da zelo veliko delam in da sem prisotna skoraj na vseh dogodkih v občini, da se ustvarja pozitivna klima, pripravljenost sodelovanja na vseh področjih naše občine, da se je zelo povečal kulturni utrip naše občine, da se ustvarjajo spoštljivi odnosi med ljudmi ... Skratka, prepričana sem, da vsi skupaj odlično delamo, in če bomo tako nadaljevali, bomo v štirih letih veliko naredili.

Ob zaključku intervjuja – imate mogoče tudi vi kakšno vprašanje ali prošnjo za občanke in občane?

V prvi vrsti si želim, da bi celotna občina dobro delovala in da bi se ljudje še naprej radi vključevali v skupne akcije. Kajti prepričana sem, da bomo največ naredili tako, da bomo sodelovali. Hkrati si želim tudi

ČASTNI OBČAN OBČINE KOBARID je postal **Zdravko Likar**, sicer načelnik Upravne enote Tolmin, v zasebnem življenju pa dejaven na različnih področjih – tako pri snovanju muzeja in fundacije kot pri povezovanju z žamejci in delovanju v planinskem društvu. Kot so zapisali predlagatelji, je naziv prejel »za izjemen prispevek k razvoju občine Kobarid in njeni prepoznavnosti in uveljavitvi v slovenskem in mednarodnem prostoru«. **Foto: Foto Červ**

to, da bi vsi tisti, ki imajo veliko povedati o mojem delu ter o delu občinske uprave, zbrali toliko poguma, da bi nam svoje pripombe posredovali ter se pod nje tudi podpisali. Samo tako bomo lahko delali še boljše. Hvaležni pa bomo tudi vsem, ki mislijo, da delamo dobro, da nam to povedo. Le tako bomo vedeli, da delamo prav in da moramo pri določenih stvareh vztrajati.

Za konec pa še morda voščilo županje občankam in občanom ob prazniku Občine Kobarid ... našim občankam in občanom ob prazniku iskreno čestitam in jim želim, da bi bilo življenje v naši občini še lepše. Lepše in bogatejše pa bo, če bomo znali biti srečni, če bomo znali spoštovati drug drugega in se sprejemati takšne, kot smo.

Pogovor pripravila: **Mateja Skok**

Opomba:

¹ Gerontologija – je znanost ali veda o starosti, staranju in starih ljudeh, ki se deli na socialno, klinično in eksperimentalno gerontologijo.

Letošnji občinski nagrajenci

Občina Kobarid je na rojstni dan pesnika **Simona Gregorčiča** praznovala občinski praznik. Ob tej priložnosti so pripravili vrsto prireditev – med drugim so v sklopu praznovanja uradno odprli dializni center, ki je bolnikom svoja vrata sicer odprl že v avgustu. Osrednje dogajanje pa je predstavljala slavnostna seja Občine Kobarid, ki se je odvijala v soboto, 15. oktobra, v kobariškem kulturnem

ŠTIRJE OD OBČINSKIH NAGRAJENCEV OBČINE KOBARID (iz leve proti desni): prejemniki občinskega priznanja **Leopold Šekli** - Poldi in **MKud Kobarid** (lan Stergar in Matej Šarf) ter prejemnik plakete **Jože Šerbec**. **Foto: Foto Červ**

domu. Poleg gostiteljice, kobariške županje **Darje Hauptman**, so se seje udeležili tudi podpredsednik Državnega zbora RS mag. **Vasja Klavara**, bovški župan **Danijel Krivec** in njegov tolminski kolega **Uroš Brežan**. Kot je to že v navadi, je Občina Kobarid najzaslužnejšim v preteklem letu podelila občinska priznanja, nagrade in pohvale.

• **ČASTNI OBČAN OBČINE KOBARID** – Naziv častnega občana je letos »za izjemen prispevek k razvoju Občine Kobarid in njeni prepoznavnosti in uveljavitvi v slovenskem in mednarodnem prostoru« prejel **Zdravko Likar**. Kot so zapisali predlagatelji, je Likar dejaven na mnogih področjih, še posebej pa je vezan na mnoge družbene dejavnosti v občini. Sodi med pobudnike in tvorce **Kobariškega muzeja** ter **Ustanove »Fundacije Poti miru v Posočju«**, veliko vlogo pa ima tudi pri povezovanju naših krajev s sosednjo Benečijo ter pri organizaciji Srečanja Beneških Slovencev v Kobaridu, še vedno pa je tudi aktiven član **Planinskega društva Kobarid**.

• **PLAKETA OBČINE KOBARID** – Plaketa Občine Kobarid je šla letos v roke **Jožetu Šerbcu** »za dolgoletno, predano in uspešno delo na področju aktivnega vključevanja v širše družbene dejavnosti.« Šerbec je že vrsto let dejaven na mnogih področjih javnega življenja. Začel je z delom v planinskem društvu, nadaljeval kot aktivni gorski reševalec ter alpinist. Bil je tudi med pobudniki za ustanovitev Kobariškega muzeja, ki ga kot direktor vodi že vrsto let. Ob tem je treba omeniti tudi njegov prispevek pri

uveljavljanju zgodovinskega in kulturnega turizma ter trud za promocijo Kobarida z vključevanjem naravne in kulturne dediščine.

- **PRIZNANJE OBČINE KOBARID** – Prvo izmed dveh priznanj Občine Kobarid je letos prejel **Leopold Šekli**, med domačini bolj poznan kot Poldi, in sicer »za dolgoletno in predano delo na področju kulture«. Vaščan planinske vasi Jevšek nad Livkom je svoja osebna občutja prelival v besedne zveze preprostih, a do srca segajočih pesmi, med katerimi so bile nekatere tudi uglasbene. Njegovi spomini so zkladnica zgodovinskih okoliščin in dogodkov na Livskem.
- **PRIZNANJE OBČINE KOBARID** – Z drugim priznanjem Občine Kobarid pa se lahko »za aktivno in predano delo na področju kulture« pohvali **Mladinsko kulturno umeetniško društvo Kobarid** (MKud Kobarid). Gre za skupino mladih občank in občanov, ki so v svojem kratkem enoletnem delovanju popestrili in razburkali kulturno dogajanje v občini. Med njihovimi dosežki je treba omeniti gledališko igro, lutkovni nastop, plesni nastop, splošno dejavno delovanje v občini ter organizacijo dobrodelnega festivala. S svojimi zamislami skušajo člani društva ustvariti nov utrip na kulturnem in družbenem področju v občini.
- **DENARNA NAGRADA OBČINE KOBARID** – Denarno nagrado Občine Kobarid letos prejmejo trije avtorji najbolj ocenjenih spominikov, ki bodo predstavljali Občino Kobarid. Med prejemniki nagrade za zamisel in izdelavo spominka

so **Simon Kutin** s spominkom Kobariški štrukelj, **David Četrtrič** z Leseno razglednico Kobarida ter **Jožko Čujec** s Kobariško turistično vrtalko.

- ZAHVALA OBČINE KOBARID – Zahvalo Občine Kobarid prejmejo **Barbara Podpečan Jesensek, Danica Kravanja, Tatjana Volarič, Vanja Hvala, Anton Zorč** in **Zdravko Tomazini** »za sodelovanje, idejo in promocijo Kobarida na natečaju za izdelavo spominka, ki predstavlja Občino Kobarid.«
- ZAHVALA ŽUPANJE OBČINE KOBARID – Zahvalo županje občine Kobarid prejmeta **Vladimir** in **Nives Zelenjak** »za učinkovito promocijo Občine Kobarid« ter vzgojiteljica **Lenka Brus** in pomočnica vzgojiteljice **Irena Gregorič** »za požrtvovalno in predano 20-letno timsko delo«.

Povzela: **Mateja Skok**

Trnovci dobili nogometno in otroško igrišče

Dolgoletne sanje so se domačinom iz Trnovega ob Soči naposled le uresničile. Dobili so tako želeni prostor za nogometno in otroško igrišče, kjer z druženjem krepijo medsebojne vezi. Medtem ko se predvsem mamice skupaj z otroki srečujejo na otroškem igrišču, se moški del populacije po novem podi za nogometno žogo.

Pot do igrišča je bila mučna in dolgotrajna, vendar se je izšlo. Po podpisu pogodbe z **Župnijo Kobarid**, ki

je lastnica zemljišč, so dela stekla. Vaščani so stopili skupaj in v sodelovanju z **Občino Kobarid** in **Posoškim razvojnim centrom** (PRC) prišli do dokumentacijskih ter finančnih rešitev za nabavo materiala, potrebnega za izgradnjo nogometnega in otroškega igrišča. Pri delu je sodelovalo veliko vaščanov, tako da so dela, s katerimi so začeli na pomlad, potekala hitro in bila v grobem opravljena v dveh mesecih. Otvoritvenega turnirja, ki se je odvijal 17. septembra, so se udeležila prijateljska moštva iz bližnjih vasi. Domačini seveda še niso bili tako uigrani, da bi posegli po zmagi, ki je šla v Volče, vendar so s tretjim mestom le dokazali, da bodo v prihodnje trd oreh za nasprotnike.

TRNOVCI DOBILI OTROŠKO IN NOGOMETNO IGRIŠČE – Turnirja ob uradnem odprtju so se udeležila prijateljska moštva iz bližnjih vasi. Že naslednjo soboto pa so se povabili na prijateljsko tekmo odzvali še člani Občinskega sveta Občine Kobarid in s tem odprtju novega igrišča dali piko na i.

Kot se za odprte spodobi, brez ključne zabave ob torti pač ni šlo. Že naslednjo soboto so se povabili na prijateljsko tekmo odzvali še člani Občinskega sveta Občine Kobarid in s tem odprtju novega igrišča dali piko na i.

Pridobitev je dala zagon in novih moči tudi za nadaljnji razvoj. Trnovci že razmišljajo o novih projektih. V pripravi imajo tematsko pot Trnovo ob Soči, ki jo prav tako pripravljajo v sodelovanju s kobariško občino in PRC-jem. Gre za večji projekt, ki predvideva obnovo stare brvi, ureditev info točke na otroškem igrišču in izgradnjo makadamske ceste, ki bo povezala omenjeno brv s tolmunom Otona. Nova cesta bo omogočila povezavo med staro cesto za Kobarid in tolmunom Otona ter cesto Trnovo-Log Čezsoški, kar bo zelo velika pridobitev v smislu povezovanja celega območja izven glavnih magistralnih cest.

Besedilo in foto: **Peter Domevšček**, Posoški razvojni center

Tradicionalna kolesarska dirka za Pokal Občine Kobarid

Ob skorajšnjem koncu letošnje kolesarske sezone je **Kolesarski klub Soča** prvo oktobrsko soboto organiziral 36. tradicionalno kolesarsko tekmo za Pokal Občine Kobarid. Po pozdravu kobariške županije **Darje Hauptman** se je pred kobariškim kulturnim domom zbralo skupaj 180

TRADICIONALNA KOLESARSKA DIRKA ZA POKAL OBČINE KOBARID – Pred kobariškim kulturnim domom se je skupaj zbralo 180 tekmovalcev iz Italije in Slovenije. Foto: **Benjamin Kacafura**

tekmovalcev iz Italije in Slovenije, med katerimi smo lahko opazili 12 kolesark in sedem tekmovalcev z gorskimi kolesi.

Z devetkilometrsko progo in 600 višinskimi metri, kolikor so jih morali tekmovalci premagati do Drežniških Raven, je najhitreje opravil **David Tratnik** iz Kolesarskega kluba Krka. Med ženskami pa je bila najhitrejša **Danijela Svetik** iz najštevilčnejšega Kolesarskega kluba Brda.

Rekorda proge, ki ga ima še vedno v rokah **Martin Derganc** iz Kolesarskega kluba Krka, letos tekmovalci niso podrli, priložnost za to pa bodo imeli že naslednje leto.

Mateja Skok

Utrinki

»VRSNO SKOZ CAJT«

Vrsno – Na letošnjem Festivalu pohodništva se je v spremljevalni program vključilo tudi Turistično društvo (TD) Planinski raj – Vrsno. To je pod vodstvom novoizvoljene predsednice **Tine Sivec** pripravilo razstavo fotografij, ki je bila na ogled do konca oktobra, in nadvse prijeten kulturni program s pomenljivim naslovom Vrsno skozi cajt. Mladi člani društva so med vaščani zbrali številne obledele fotografije iz zasebnih zbirk in družinskih albumov. Z razstavljenimi fotografijami, tematsko razvrščenimi po panojih, so slikovito prikazali razne družinske zgodbe, družabno življenje na Vrsnem v preteklem stoletju, delovne običaje, stavbno dediščino in zgodovino vasi.

Na predvečer odprtja razstave v drugi polovici septembra so v vaškem

VRSNO SKOZI CAJT – Razstavo obledele fotografije, s katero so člani TD Planinski raj – Vrsno na slikovit način prikazali družinske zgodbe in družabno življenje v tej vasi v preteklem stoletju, so pospremili s pestrim kulturnim programom. Foto: **Tomaž Oblak**

jedru pripravili bogat kulturni program, ki si ga je poleg vaščanov in domačinov okoliških vasi ogledala

tudi kobariška županja **Darja Hauptman**. Program sta v domačem narečju povezovali mladi članici

društva, s pesmijo pa so se zbranim najprej predstavili najmlajši člani pevskega zbora vrsenskih šoloobveznih otrok, nato pa še pevci okteta Fantje izpod Krna. Slednji so se po nekaj letih ponovno sestali, da bi s svojimi ubranimi glasovi razveselili poslušalce. Dekleta so z recitacijami Gregorčičevih pesmi obujala spomine na slavnega domačina, s harmoniko pa je prisotne razveseljeval tudi mladi virtuoz **Patrik Berginc**. Skupina domačinov je z izbranim proznim besedilom Če bi naši rajniki gor ustali predstavila razvoj vasi in življenje na Vrsnem v zadnjih 100 letih. Poseben čar pa je večeru vdahnil Duo Bakalina, ki je z besedo in pesmijo razveselil mlade in manj mlade poslušalce. Da je bil večer popoln, so poskrbele vrsenske žene, ki so mize napolnile s kopico domačih dobrot.

Pač

Občina Tolmin

Temeljita prenova knjižnične galerije in sanitarij

Nemalo jih še vedno pomni, da je bila **Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin** ob uradnem odprtju junija 1980 vzorčni primer knjižnične arhitekture v Sloveniji. »Za takratne razmere v slovenskem knjižničarstvu je bila zares nekaj posebnega,« pripoveduje direktorica **Jožica Štendler** in dodaja, da po 30 letih zaradi dotrajanosti materialov, požarne varnosti, neustrezne energetske varčnosti, pa tudi zaradi zahtev, ki jih je s sabo prinesel tehnološki razvoj, ponovno kliče po temeljiti prenovi. Prav zato so s pomočjo sredstev **Ministrstva RS za kulturo** (MK), ki so jih kljub hudi konkurenci uspeli pridobiti na javnem razpisu, pred kratkim obnovili del spodnjih prostorov, namenjenih prireditvam. »Gre za celovito prenovu galerije z vhodom in sanitarij«, pojasnjuje Štendlerjeva.

KNJIŽNICA CIRILA KOSMAČA TOLMIN je ob podpori **Občine Tolmin** uspelo pridobiti sredstva **Ministrstva RS za kulturo**, s katerimi so prenovili galerijo z vhodom in sanitarije. Foto: arhiv knjižnice

Čeprav v času zaključka redakcije obnovitvena dela na objektu še niso

bila povsem končana, je glavnina že zaključena. V knjižnici se lahko po-

hvalijo z novimi keramičnimi ploščami, talnim gretjem, novo razsvetljava-

PREDSTAVLJAMO OBČINSKE SVETNIKE

Ime in priimek: TOMAŽ ŠTENKLER

Kraj bivanja: Podbrdo

Stranka: Liberalna demokracija Slovenije (LDS)

Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? Da.

Za kandidaturo sem se odločil, ker ... sem po osmih letih dela v planinskem društvu v Podbrdu iskal nov izziv. Biti član Občinskega sveta Občine Tolmin in predsednik Krajevne skupnosti Podbrdo je bila naslednja priložnost, ki sem jo z veseljem zagrabil. Kot ste že iz prejšnjih predstavitev kolegov svetnikov ugotovili, nam je skupen predvsem en cilj: pomoč pri soustvarjanju boljših življenjskih pogojev za občane in to, da v tej vlogi naredimo največ predvsem za območje, iz katerega prihajamo – v mojem primeru je to Baška grapa. Sicer pa je glavni razlog, da sem sprejel kandidaturo, v sprejemanju odgovornosti za soustvarjanje boljše kvalitete našega življenja

TOMAŽ ŠTENKLER. Foto: Tatjana Šalej Faletič

v občini Tolmin, ne pa zgolj čakanje, kaj bodo naredili drugi. To naj bi bil po mojem mnenju tudi interes slehernega občana.

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem mandatu? Ker je to moj prvi mandat, sem v prvem letu šele spoznaval delovanje občinskega aparata. V nadaljevanju pa bo moje delo usmerjeno v sledeče projekte:

- dokončanje obnove športnega igrišča v Podbrdu,
- obnova mrliške vežice v Podbrdu,

- izboljšava cestne povezave na relaciji Idrija pri Bači-Petrovo Brdo,
- nadaljevanje urejanja komunalne in cestne infrastrukture v Podbrdu,
- spodbujanje in pomoč pri samozaposlovanju in ustvarjanju novih delovnih mest v Baški grapi,
- spodbujanje reševanja stanovanjskega problema mladih družin (npr. upoštevanje stanovanjskih kreditov pri znižanju stopnje plačila vrtca ...),
- sodelovanje pri ostalih pomembnih projektih Občine Tolmin itd.

Zavedam se, da vsega naštetega v tem mandatu verjetno ne bom uspel doseči, kar pa me ne bo odvrnilo od mojega delovanja na teh področjih, saj že najmanjši premik pomeni neko novo pridobitev za vse nas.

Kaj vas v življenju veseli? Vloga predsednika v Planinskem društvu Podbrdo in Krajevni skupnosti Podbrdo ter člana tolminskega občinskega sveta mi v tem času vzame večino mojega prostega časa. Moram priznati, da me prav delovanje na vseh teh področjih še najbolj veseli. Kljub vsem zapletom, ki jih vsak projekt prinese s seboj, se lahko iz tega nekaj nauči-

mo, če smo le pripravljeni na to gledati kot na izziv in ne problem. Vsak končan projekt ti da novih moči za naprej. Preostanek prostega časa namenim gradnji hiše, ki jo gradiva z ženo **Ajdo**, postavitvi lastnega marketinškega podjetja, nekaj malega pa tudi športu (obisk Črne prsti, nogomet) in kvalitetnemu preživljanju časa s svojimi najbližjimi ...

Ime in priimek: DEJAN TESTEN

Kraj bivanja: Modrež

Stranka: Nisem v nobeni stranki, kandidiral pa sem na listi Stranke mladih – zeleni Evrope (SMS – Zeleni).

Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? To je moj prvi mandat v občinskem svetu.

Za kandidaturo sem se odločil, ker ... na začetku sem samo podprl kandidaturo **Uroša Brežana**, kasneje pa sem se začel bolj zanimati za politiko v občini. Spraševal sem se, kako stvari delujejo, kdo »upravlja z nami« in ali lahko imam vpliv na dogodke v občini v smislu izboljšanja določenih

vo in spušenim stropom, namestitvi prezračevalnega sistema, prenovljenimi sanitarijami ter novim sistemom za obešanje slik. Poleg tega so v tem času odstranili tudi lesen vetrolov ter ga nadomestili z novimi vhodnimi vrati, navadna okna v pritličju pa zamenjali s panoramskimi.

Prijavljena vrednost investicije je znašala okoli 188.000 evrov. Od tega bo kulturno ministrstvo v dveh letih zagotovilo 125.000 evrov, knjižnica 55.000 evrov, razliko pa bo iz proračuna krila **Občina Tolmin**. »Glede na to, da je ministrstvo sofinanciranje iz leta 2011 premaknilo v 2012, mora občina začasno financirati tudi državni delež. Sicer pa bo končni obračun zaradi povečanega obsega del in drugih dodatnih del, kot sta prezračevanje, razsvetljava ..., nekoliko višji od predvidenega. Kot kaže, bo celotna investicijska vrednost prenove znašala okoli 221.000 evrov,« pravi **Rafael Šuligoj**, svetovalec za področje družbenih dejavnosti na tolminski občini.

S tem pa prenova še zdaleč ni končana. »V letu 2012 načrtujemo prenovu kotlarne, ki bo po novem delovala na lesno biomaso. Gre za sofinanciranje investicije prek tako imenovane

ga *Švicarskega mehanizma*. Priprave so trenutno v teku, sam postopek pa nameravamo izpeljati ob pomoči **Goriške lokalne energetske agencije**. Ocenjena investicijska vrednost tega pa bo znašala okoli 80.000 evrov,« pojasnjuje Šuligoj. Poleg prenove kotlarne pa bo treba v prihodnje po oceni Štendlerjeve izvesti še nekaj drugih večjih posegov, kot so zamenjava strehe, prenova razsvetljave na izposoji itd. »Vizija za prihodnost seveda ostaja gradnja prizidka, s katerim bi obstoječo stavbo povezali v večjo, sodobno knjižnico, ki bi poleg sedanjih storitev občanom nudila boljše možnosti za vseživljenjsko izobraževanje, kvalitetno preživljanje prostega časa in druženje,« dodaja direktorica knjižnice.

Ob tej priložnosti naj bralce spomnimo še na preteklo knjižničarsko dejavnost, ki se je na Tolminskem zakoreninila v šestdesetih letih 19. stoletja z ustanovitvijo **Narodne čitalnice** v Tolminu. Sredi 80-ih let 19. stoletja je njenemu zgledu sledilo še obrtniško **Rokodelsko bralno društvo** (RBD). Kot lahko preberemo na spletni strani knjižnice, sta se leta 1908 knjižnici obeh društev združili in postali del nove **Občinske javne knjižnice**. Ta je takratnim bralcem že omogočala izposajo knjig iz dveh ločenih oddelkov za mladino in odrasle, denarno pa je bila podprta s strani občine. Leta 1913 je ta skupna knjižnica ponovno prišla pod okrilje enega samega upravitelja – RDB. Kljub nenaklonjenosti takratne fašistične oblasti jo je omenjeno društvo po prvi svetovni vojni obnovilo. Konec druge sv. vojne predstavlja novo prelomnico v tej dejavnosti pri nas, saj je takrat knjižnica sprva delovala v okviru **Prosvetnega društva Mirko Skočir**, poseben odbor pa je leta 1947 ustanovil samostojno ljudsko knjižnico, ki je leta 1956 kot občinska ustanova začela prejemati redna sredstva iz proračuna. Nove spremembe beležimo v letu 1962, ko je **Občinski ljudski odbor Tolmin** izdal odločbo o ustanovitvi samostojnega zavoda **Ljudska knjižnica Tolmin**. Ta je prevzela vlogo matične knjižnice občine Tolmin in se vključila tudi v sistem medknjižnične izposoje. Svoje prostore je sprva imela pri Kranjcu, nato v stavbi na Cankarjevi 4, nekaj časa pa tudi v prostorih pri Mešclu in nato še pri Podšolarju. Vse do leta 1964, ko je bila knjižnici dodeljena stavba na Mestnem trgu, se je pogosto selila iz enega neprimerne prostora v drugega. »V novi stavbi, ki je bila odprta leta 1967, je bilo gradivo v prostem pristopu, leta 1970 je bila urejena čitalnica, leta 1971 pa se je začela razstavna dejavnost. Januarja 1974 je knjižnica prenehala z zaračunavanjem izposojevalnine v višini treh procentov vrednosti knjige in prešla na zaračunavanje članarine, ki je bila ukinjena januarja 2002. Novembra 1974 je bil odprt glasbeni oddelak, ki je bil prvi v Sloveniji,« še pišejo na spletni strani. Nemoten razvoj knjižnice je leta 1976 prekinil potres, ki je stavbo pretresel do te mere, da ni bila več primerna za opravljanje knjižnične dejavnosti. Sledila je priprava načrtov za izgradnjo nove stavbe, v katero se je preselila junija 1980. Takrat je knjižnica, ki danes predstavlja jedro kulturnega dogajanja v Tolminu in v kateri se mesečno odvijajo razstave, predavanja, glasbeni koncerti, okrogle mize itd., dobila tudi novo ime, ki nam je poznano še danes.

Tatjana Šalej Faletič

Vir:

KNJIŽNICA Cirila Kosmača Tolmin. 2011. [Online]. Tolmin. [Citirano: 15. 10. 2011, 6:39]. Najdeno na spletni strani: <http://www.tol.sik.si/zgodovina.html>

DEJAN TESTEN. Foto: Tatjana Šalej Faletič

stvari.

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem mandatu? Ker sem v lokalni politiki zelo nov, sem si mandat razdelil na dva dela. Prvo leto sem bil tiho in sem se poskusil čim več naučiti in spoznati sistem dela. Sedaj bo moj prvi cilj namenjen globalnemu delovanju in združevanju Soške doline pod skupno blagovno znamko. Deloval pa bom tudi lokalno. Pri tem bom največ svoje energije vložil v nadaljnji razvoj enega najbolj turistično

obremenjenih krajev v tolminski občini – Mosta na Soči z okolico. Ta po mojem mnenju potrebuje boljši sistem vzdrževanja in čiščenja okolja ter boljšo infrastrukturo.

Kaj vas v življenju veseli? To, kar delam, z rahlimi odkloni, ki v življenju spadajo zraven.

Ime in priimek: IVO TUTA

Kraj bivanja: Zatolmin

Stranka: Nisem član nobene stranke, kandidiral pa sem na listi stranke Nova Slovenija (NSi).

Je to vaš prvi mandat v občinskem svetu? Da.

Za kandidaturo sem se odločil, ker ... mi ni vseeno, kaj se dogaja v kraju in bližnji okolici, kjer živim. Ljudje izgubljajo zaupanje v javne institucije in občutijo veliko nemoč, ker država marsikatero odgovornost prelagja na ramena navadnih državljanov. Pripravljenost in volja, da skušam kakšno stvar obrniti na bolje, ter zaupanje ljudi, ki me poznajo, to me je vodilo do kandidature na listi, ki je tudi najbližje mojim osebnim vre-

IVO TUTA. Foto: iz domačega albuma

dnotam.

Glavni cilj, ki ga želite doseči v tem mandatu? Trudil se bom po svojih močeh, da se izboljšajo pogoji za lepše in kvalitetnejše življenje v naši občini. Ne strinjam se s tistimi, ki trdijo, da to ni možno zaradi omejenih sredstev, ki so na razpolago, pri tem pa pozabljajo na neizkoriščene zmožnosti, ki se skrivajo v ljudeh – občanin. Ustvariti je treba tako okolje, ki bo spodbujalo inovativnost, zato bom kot član občinskega sveta podpiral sleherno pobudo na tem področju.

Poleg tega je treba ljudem, ki so oddaljeni od centra Tolmina, omogočiti, da v svojem okolju najbolje izkoristijo dane možnosti, do tam pa je treba potegniti ustrezno infrastrukturo ali jo izboljšati. Živimo v čudovitem okolju in trudil se bom, da kot član odbora za okolje in prostor tudi na tem področju doprinesem k temu, da takšno ostane tudi za naše vnuke.

Kaj vas v življenju veseli? Na prvem mestu je družina. Čas, ki ga preživim z ženo ter dvema otrokoma, je zelo dragocen. Čeprav je dan vedno enako dolg, na nek način vedno prehitro steče. Služba ni samo osem ur, kot je bilo včasih, poleg tega živimo na kmetiji, kjer manjših ali večjih del ne zmanjka, otroci te potrebujejo pri domačih nalogah, ostareli starši rabijo pomoč ... in kanček veselja je tudi v služenju bližnjim. Najlepsi trenutki pa so, ko mi z družino uspe pobegniti v naravo, kjer se najde tudi priložnost, da lahko naredim kakšno fotografijo za »na stara leta«, ko noge ne bodo zmogle več. Pripravila: **T. Š. F.**

DAN REKE SOČE so na Tolminskem proslavljali domala ves teden. Dogodkov in prireditev, povezanih s prvim tovrstnim praznikom, se je odvijalo kar nekaj. Na fotografiji (levo od članice komisije) so učenci, ki so s svojimi literarnimi prispevki sodelovali na natečaju – nekateri med njimi so bili za svoje delo tudi nagradjeni. Foto: Mirko Kavčič

Prvi praznik reke Soče

Prvo praznovanje reke Soče, ki je trajalo ves teden in je zainteresirani javnosti postreglo z veliko dejavnostmi na znanstvenem, raziskovalnem in umetniškem področju, je **Občina Tolmin** pripravila leto kasneje od dane pobude. Na osnovi zamisli **Nadje Velušček** in **Anje Medved**, avtoric filma *Trenutek reke*, v katerega sta ujeli Sočo in ljudi ob njej, je **Zavod RS za varstvo narave** (ZRSVN) lani spomladi pripravil utemeljitev za razglasitev dneva reke Soče. Mag. **Daniel Rojšek** iz ZRSVN je v njej zapisal: »... Bistvo praznovanja vidimo v vzpostavitvi poglobljenega odnosa s Sočo. Za to je potreben mir, ne pa gneča in hrup, ki ga povzročajo množice na vodi in ob njej. Predvsem je pomembno, da se z reko srečajo mla-

di, prisluhnejo šumom brzic ali tišini ob mirnih odsekih, brez človeških glasov in drugega hrupa, pozorno spremljajo vodni in obvodni življenjski procesi ob Soči začnejo zavedati vloge reke v pokrajini in svojega mesta v njej. Dan reke Soče bo tudi priložnost za predstavitev znanstvenih in raziskovalnih preučevanj njenih lastnosti ter umetniškega ustvarjanja, povezanega z reko in življenjem ob njej. Praznovanje bo posvečeno tudi ozaveščanju o pomenu varstva reke in izboljšanju sonaravnega stanja v prihodnosti ...«.

V torek, 11. oktobra, se je uradno zaključil likovni in literarni natečaj za šolarje, dan kasneje pa še literarni natečaj za odrasle ustvarjalce. V četrtek je sledila okrogla miza z naslovom *Reka je tudi naša*, petek dopol-

dan pa je postregel še s forumom: *Za čisto vodo v prihodnosti*, na katerem je sodeloval **Bojan Dejak**, direktor Direktorata za evropske zadeve in investicije pri Ministrstvu RS za okolje in prostor. Isto popoldne je na sotočju Soče s Tolminko sledila še prireditev *Bodi malo nor – obišči Sočo!*, medtem ko so v **Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin** vse do konca oktobra na ogled postavili še razstavo leposlovnih in drugih del o reki Soči. Več o dogajanju prihodnjic.

Mag. **Verena Tuta**, svetovalka, Občina Tolmin

Za boljšo infrastrukturo in urejenost vasic

Krajevna skupnost (KS) Stržišče si nenehno prizadeva za izboljšanje infrastrukture in urejenost vasic. Pri tem tesno sodeluje z **Občino Tolmin**, ki je njihovim potrebam prisluhnila v *Načrtu razvojnih programov Občine Tolmin* za obdobje 2011-2015.

Letos so iz sredstev za sofinanciranje projektov KS občine Tolmin v okviru proračunske postavke Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije pridobili 12.000 evrov za projekt izgradnje podpornega zidu pod objektom Doma KS Stržišče. Sredstva so oplemenitili tudi z lastnim delom, tako da je bil zid v velikosti 102 m² konec julija dokončan. Na vaškem prazniku Stržiškarski sejem so se tako že lahko pohvalili z razširjenim prireditvenim prostorom, ki krajano ponuja nove možnosti delovanja in druženja. Nadpovprečni odziv obi-

skovalcev od vsepovsod je bil najlepše plačilo za njihov trud. Vaščani in obiskovalci so uživali v petju **Rosane Peršolja**, skladbah mladega harmonikarja **Aleksa Černeta**, nasmejali so se humoristu **Jaki Polajžarju** (teti Tončki) in zgodbam v rutarskem narečju, ki jih je pripovedoval **Franc Torkar**. Zaploskali so tudi domačinu **Vinku Begušu**, ki je pred kratkim prejel bronasto priznanje Turistične zveze Slovenije za razvoj turizma. Povezovalno nit je pletla **Mojca Marvar**.

Krajevna skupnost pa je v oktobru zaključila tudi sanacijo že izrazito dotrajane kanalizacije v vasi Kal v dolžini 70 m. Tudi ta projekt je načrtovan v sklopu sofinanciranja projektov KS v občini Tolmin. V postavki Investicijsko vzdrževanje in obnove so zanj namenili nekaj več kot 6.300 evrov.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

Večnamenska podeželska objekta deležna nove preobleke

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja je konec septembra **Občini Tolmin** izdala odločbo za porabo 300.000 evrov nepovratnih sredstev za izvedbo projekta *Obnova večnamenskih zgradb za Knežo in Prapetno Brdo*. Pot do denarja je bila v primerjavi s pridobivanjem drugih virov sorazmerno kratka in učinkovita. Vse skupaj se je namreč začelo februarja s kreativno delavnico za predstavnike krajevnih skupnosti

Utrinki

MOTORISTI SEZONO ZAKLJUČILI Z DOBRODELNOSTJO

Zgornje Posočje – Člani Moto kluba (MK) Soča Tolmin so bili dejavni tudi zadnji mesec pred uradnim zaključkom sezone. V prvih dneh novega šolskega leta, od 1. do 7. septembra, so se vključili v akcijo policije Varna pot v šolo. V odsevnih brezrokavnikih smo jih lahko videli na prehodih za pešce v Tolminu, Volčah in na Mostu na Soči, kjer so poskrbeli za še boljšo varnost otrok in strpnost voznikov.

Prvega oktobra pa so v klubu simbolično zaključili letošnjo motoristično sezono. Organizirano so se odpravili na krožno vožnjo iz Tolmina na Vršič, v Kranjsko Goro, Bohinjsko Bistrico ter se čez Soriško planino in Baško grapo vrnili nazaj v Tolmin. Na družab-

PO ZAKLJUČNI KROŽNI VOŽNJI S SVOJIMI JEKLENIMI KONJČKI so člani Moto kluba Soča Tolmin na družabnem srečanju načelniku Postaje GRS Tolmin **Žarku Trušnovcu** izročili donacijo za nabavo novega reševalnega vozila. Foto: arhiv društva MK Soča Tolmin

nem srečanju so načelniku Postaje gorske reševalne službe (GRS) Tolmin **Žarku Trušnovcu** izročili donacijo za nabavo novega reševalnega vozila. **Olga Zgaga**, Društvo Baška dediščina

LETOS OB SOČI MANJ SMETI KOT PREJŠNJA LETA

Bovec – Tudi letos se je sredi oktobra v organizaciji podjetja Soča rafting d.o.o. odvil Tradicionalni ekološki spust po reki Soči – tokrat jubilejni, že 20. zapovrstjo. V poslovnih prostorih organizatorja se je najprej zbralo 63 udeležencev iz Slovenije in sosednje Hrvaške. Posamezniki so se akcije udeležili peš, kar pomeni, da so čistili brežino reke Soče, ostali pa so se na pot po reki podali s čolni. Tisti, ki so se kljub nekoliko nižjim temperaturam odločili, da se bodo še zadnjič letos spustili po Soči z raftom

(KS) in lokalne ponudnike z območja tolminske občine. Občina Tolmin in **Posoški razvojni center** (PRC) sta želela najprej pridobiti nabor idej, ki bi se lahko kasneje pretvorile v projekte in imele možnost kandidiranja na javne razpise **Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano** (MKGP). Na podlagi dobljenih predlogov so se na občini odločili, da finančno podprejo dve zamisli, vezani na obnovo večnamenskih objektov. Kot je povedala mag. **Verena Tuta**, strokovna sodelavka na Občini Tolmin, odločitev ni bila pretežka, saj so pri obeh KS postopki za pridobivanje projektne dokumentacije že tekli. Posledično je to pomenilo, da lahko zamisel realizirajo bistveno hitreje, kot če bi čakali na tiste, ki šele zbirajo nove ideje oziroma na tiste, ki še nimajo izpolnjenih pogojev za kandidiranje na poziv.

Sledilo je obdobje priprave projekta, ki so ga poimenovali kar *Obnova večnamenskih zgradb za Knežo in Prapetno Brdo*. »Najprej smo morali pripraviti DIP oziroma dokument identifikacije investicijskega projekta, ki je osnova za odločanje o investicijskih aktivnostih. Tega smo nato skupaj z izpolnjeno razpisno dokumentacijo posredovali tolminski občini,« je pojasnila **Greta Pavšič**, strokovna sodelavka na PRC-ju. V juliju pa je nato občina s projektom uspešno kandidirala na javni razpis MKGP (ukrep Obnova in razvoj vasi iz Programa razvoj podeželja 2007–2013).

S pridobljenim nepovratnim denar-

jem bo občina lahko obnovila omejena večnamenska objekta. »Investicija na Prapetnem Brdu bo zajemala posodobitev prostorov v pritličju in nadstropju, ureditev novih sanitarij, zamenjavo strešne konstrukcije z manjšo nadzidavo, ureditev zbiranja komunalnih odpadnih voda ter izvedbo ogrevanja in toplotne izolacije,« pojasnjuje mag. Verena Tuta. Kot že rečeno, se spremembe na bolje obetajo tudi večnamenskemu objektu na Kneži. »Ta bo delno prenovljen in dozidan z manjšim prizidkom. Poleg tega bo investicija vključevala delno izvedbo rekonstrukcije, predvsem pomožnih prostorov – garderobe in sanitarij –, zamenjavo stavbnega pohištva, novo izolacijsko fasado, v dvorani pa je predviden nov spušen strop z dodatno toplotno izolacijo,« dodaja strokovna sodelavka na tolminski občini.

Takšni objekti na podeželju predstavljajo pomemben element povezovanja in so stičišče različnih zanimanj in generacij. »S preureditvijo in obnovo teh dveh večnamenskih objektov bomo zagotovili primerne pogoje in nudili podporo izvajanju različnih dejavnosti,« je prepričana Greta Pavšič. »Prizadevamo si, da bi bili prebivalci na podeželju še bolj ustvarjalni in da bi se družili med seboj, ne glede na starost. S takšnimi projekti pa želimo podpreti tudi aktivno vključevanje mladih v različne dogodke in razvojne procese.« Ob tem dodaja, da je društvena dejavnost pri nas zelo pestra in omogoča dodano vrednost

tudi mladim, ki danes pričakujejo več kot nekoč. Zato so dostopnost do informacij, prostor za druženje, številne dejavnosti in nenazadnje tudi izboljšana ponudba ključni elementi za razvoj podeželja.

T. Š. F.

Pobrateni že 30 let

Konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja so se pri naših zahodnih sosedih v Toskani – iz zanimanja in želje po spoznavanju »drugačnega« – porodile zamisli o konkretnem sodelovanju s svetom in ljudmi onstran železne zaves. Prve pobude za navezovanje stikov zasledimo v dokumentih leta 1978. **Občina Vicchio** je prek jugoslovanskega veleposlaništva v Rimu zaprosila za pomoč pri iskanju občine, ki bi bila pripravljena ponuditi roko prijateljstva. Kar dolgo je trajalo, da je pobuda priromala do Tolmina. Na željo po navezavi stikov in pobratenju je takratni predsednik skupščine Občine Tolmin **Stanko Kovačič** pozitivno odgovoril 7. julija 1980.

Stvari so se nato odvijale hitreje. Septembra istega leta se je delegacija iz Tolmina odpravila na obisk v Vicchio, oktobra pa so se predstavniki obeh občin srečali v Tolminu. Že 6. marca 1981 je bila v Vicchii podpisana Listina o pobratenju med občinama, na trgu pa posajena lipa, drevo življenja, ki simbolizira rast, razvoj in širino duha. **Roberto Berti**, takratni župan občine Vicchio, je ob tem dogodku svoj slavnostni govor

TOLMINSKI ŽUPAN UROŠ BREŽAN IN PODŽUPAN OBČINE VICCHIO MASSIMO PASI, ki sta pred časom ob neformalnem srečanju na račun 30-letnega pobratenja že razrezala torto, sta tokrat po nagovorih v uradnem delu slovesnosti izmenjala tudi darila. Tolminski župan je pobrateni občini podaril sliko iz peška domače umetnice **Stanke Golob**.

zaključil z besedami: »Naj bo ta pogodba trajna in nerazdružljiva vez med našimi ljudmi v letih, ki prihajajo«. Nedolgo za tem, 25. aprila 1981, so predstavniki obeh občin v Tolminu pred knjižnico posadili bor, simbol življenja in rodovitnosti. Po začetnih nujnih uradnih procedurah so se gospodarstvenikom in društvom na široko odprla vrata za sodelovanje in izmenjavo izkušenj. V letih, ki so sledila, je prišlo do različnih izmenjav, ogledov tovarn, obrtnih obratov in mlekarn, kulturnih in športnih dogodkov. Na področju turizma so stike obeleževale stalne predstavitve na sejmu obrti MAZE v

Utrinki

ali kajakom, so prejeli tudi vso potrebno opremo za spust. Organizator je vse udeležence z avtobusom odpeljal do Čezsoče, kjer je bil začetek trase čistilne akcije. Spust je z vmesnimi postanki na vstopno-izstopnih mestih potekal od tod pa vse do vasi Trnovo ob Soči. »Ta odsek reke Soče je najbolj priljubljen tudi poleti med turisti. Ne le za organizirane vodne športe, pač pa tudi za individualne piknike. Posledično je na teh predelih najti tudi večjo količino odpadkov,« je poudaril **Goran Kavs**, direktor Soča raftinga.

Treba je povedati tudi to, da so bili organizatorji in udeleženci letos pozitivno presenečeni nad manjšo količino odpadkov v primerjavi s prejšnjimi leti. V preteklosti so namreč skupaj nabrali okoli 3 m³ odpadkov, tokrat pa jih je bilo le za 1,5 m³. Tudi sama struktura odpadkov se je v za-

dnjih letih spremenila. »V preteklosti smo navadno iz reke in njene okolice očistili okoli 80 odstotkov kosovnih odpadkov, predvsem lokalnega izvora. Le okoli 20 odstotkov pa je bilo odpadkov, za katere smo ugotavljali, da so turističnega izvora. Med njimi lahko omenim pločevinke, razne plastenke in podobno. Letos pa je bilo stanje ravno obrnjenno. Veliko večino odpadkov so predstavljale plastenke, pločevinke, steklenice, locirane predvsem v okolici vstopno-izstopnih mest ter na piknik mestih ob reki,« pojasnjuje Kavs. Med odpadki pa smo lahko opazili tudi lopato, strešno pločevino, kolesni obroč, prazne zabojke piva, golf žogice ter celo žensko spodnje perilo.

Ker pa je bil spust po mrzli Soči tudi nekoliko utrujajoč, so organizatorji za konec udeležencem pripravili po-

TRADICIONALNI EKOLOŠKI SPUST PO REKI SOČI – Organizatorji in udeleženci so bili letos pozitivno presenečeni nad manjšo količino odpadkov v primerjavi s prejšnjimi leti. V preteklosti so namreč skupaj nabrali okoli 3 m³ odpadkov, tokrat pa jih je bilo le za 1,5 m³. Foto: arhiv Soča rafting d.o.o.

gostitev. Ob tej priložnosti pa so vsi prejeli tudi praktične nagrade.

Kot je povedal Kavs, opaža, da je bil v zadnjih nekaj letih narejen velik korak naprej: »Počistili smo črna odlagališča kosovnega materiala ob Soči. Vesel pa sem predvsem tega, da je danes zavedanje o pomenu ekologije na precej višjem nivoju kot v preteklosti. Še posebej je to pomembno v naši okolici, saj reka Soča in neokrnjena narava predstavljata najpomembnejši dejavnik bovške turistične ponudbe. Zavedamo se, da je okolje naše in potruditi se moramo, da ga bomo takšnega ohranili za zanamce in obiskovalce. Ob tem pa se ne smemo pustiti podrediti raznim lobijem in predstavnikom kapitala, kar bi imelo za posledico velike posege v naše naravne dobrine.«

M. S.

Vicchiu.

V letih, ko je v nekdanjih republikah Jugoslavije divjala vojna, so mnogi begunci dobili zatočišče v begunskem centru v Tolminu. Ob tragični usodi mnogih nedolžnih žrtev so se izkazali tudi naši prijatelji iz Vicchia. Zbirali so pomoč in jo z organizacijo tako imenovanih potovanj solidarnosti v letih 1993 in 1994 prinašali v Tolmin.

Konec 90. let sta pobrateni občini sodelovanje razširili tudi na evropsko raven. **Občina Tolmin** se je na povabilo Vicchia vključila v projekt promocije rojstnih krajev pomembnih umetnikov *Genius Loci*. Prijava na evropski razpis *Ecos Ouverture* je uspela. Na seznam imenitnih krajev se je tako vpisal tudi Slap ob Idrijci, rojstni kraj pisatelja **Cirila Kosmača**, ki je bil s tem postavljen ob bok slikarjema **Giottu di Bondoneju** in **Franciscu Joséju de Goya y Lucientes** ter pesnikoma **Novalisu** in **Federicu Garcíi Lorci**.

Ker so okrogli jubileji še dodatna priložnost za slavlje, širjenje stikov in prijateljstva, smo leta 2001 v Tolminu obeležili 20-letnico pobratenja ter organizirali ex tempore slikarjev iz obeh občin. Četrto stoletja našega po-

OB 30-LETNICI POBRATENJA so se predstavniki pobratenih občin ponovno zbrali pod borom pred tolminsko knjižnico, ki sta ga, kot je po novem zapisano na spominski ploščici, »25. 4. 1981 ob pobratenju občin Tolmin in Vicchio posadila župana.« Oba, tako nekdanji župan občine **Vicchio Roberto Berti** kot **Stanko Kovačič**, takratni predsednik skupščine Občine Tolmin, sta na ta dan z nostalgijo obujala spomine na pretekle dni.

bratenja smo marca 2006 proslavili najprej v Vicchiu, kjer so v sklopu slavnostne seje občinskega sveta protagonisti različnih obdobij pobratenja obujali spomine. Konec maja 2006 pa smo 25-letnico prijateljstva obeležili tudi v Tolminu.

Do številnih obiskov in izmenjav ob najrazličnejših priložnostih je prišlo tudi v zadnjem desetletju. Občini sta sodelovali na več področjih: kulturnem (postavitve razstav, izmenjave slikarjev), športnem (pohod v

Barbiano, kolesarjenje po Mugellu in Toskani), turističnem (praznična bivanja v Tolminu, zelene počitnice več pohodniških skupin v Posočju, strokovne ekskurzije **Upravne enote Tolmin** in **Turistične zveze Gornjega Posočja** v Vicchio), gospodarskem (ogledi mlekarin in zadrug, predstavitev izkušenj ekološkega kmetovanja, ekopraznika in kmečkega praznika) in izobraževalnem (zgodovinski projekt srednješolcev iz Firenc). Občini sta načrtovali še številna druga

povezovanja (na socialnem in humanitarnem področju), ki pa jih še nista realizirali.

V soboto, 8. oktobra, so predstavniki obeh občin ob boru pred **Knjižnico Cirila Kosmača** obeležili 30 let pobratenja. Župan **Uroš Brežan** je zbranim, med katerimi so bili skoraj vsi nekdanji župani Tolmina in Vicchia iz 30-letnega obdobja, v svojem govoru na kratko predstavil **zgodovino** pobratenja. Ob tej priložnosti sta spregovorila tudi oba podpisnika pogodbe o pobratenju **Roberto Berti** in **Stanko Kovačič**, s kratkim nagovorom pa se jima je pridružil tudi podžupan občine Vicchio **Massimo Pasi**. Ta je na uradnem delu slovesnosti, ki je predstavljala 30 let sodelovanja, druženja in poglobljanja prijateljstva, zastopal aktualnega župana **Roberta Izza**, ki se dogodka zavoljo drugih obveznosti ni uspel udeležiti. Srečanje se je nato preselilo v tolminsko kinogledališče, kjer sta jubilej s koncertom popestrila še dva karizmatična glasbena sestava – **Pihalni orkester Tolmin** ter **Funck Off** »marchin band« iz Vicchia.

Pripravili: **Mojca Rutar** in **Tatjana Šalej Faletič**

Foto: **Peter Rutar**

Utrinki

OBISK POLICISTOV V VRTCU TOLMIN

Tolmin – Konec septembra je tolminski vrtec obiskalo lutkovno gledališče Lutke Zajec z lutkovno predstavo 113. Predstavo so si ogledali vsi vrtecovski otroci, stari od tri do šest let. Skozi pravljico so se na prijazen način soočili z medvedom, ki je igral vlogo policista in je vsem gozdnim živalim pomagal, ko so bile v težavah. Te so medveda vedno klicale na številko 113. Živali so namreč imele v gozdu telefon in prav vse, tudi najmlajše, so poznale številko klica v sili. Tako so se tudi otroci seznanili s to številko, ki je namenjena otrokom in odraslim, da jo uporabijo, kadar so v hudih težavah in potrebujejo pomoč policistov.

Predstavi je sledil ogled policijskih vozil, motorjev in opreme. Otroci so spoznali tudi policijskega psa, ki je izučen za sledenje, izvedeli so, zakaj imajo policisti na avtomobilih modre luči, in slišali zvok sirene. Ogleдали so si tudi opremo, ki jo policisti uporabljajo pri prometnih nesrečah in pri običajnih kontrolah vozil in voznikov. Izvedeli so, kaj moramo storiti, če nam policist pokaže znak z na-

OGLED POLICIJSKIH VOZIL, MOTORJEV IN OPREME – Med obiskom policistov so otroci spoznali tudi policijskega psa, ki je izučen za sledenje, izvedeli so, zakaj imajo policisti na avtomobilih modre luči, in slišali zvok sirene. Foto: **Meta Murovec**

pisom STOP. Vsi so imeli tudi možnost sedeti na policijskem motorju in v policijski marici, v kateri prevajajo tiste, ki kršijo mir in v naši okolici povzročajo nasilje. Tu je treba dodati, da je sedenje v temi vse prej kot prijetno. In ker otroška radovednost ni imela meja, so vprašanja

kar deževala, policisti pa so nanje radi odgovarjali. Zato se je bilo kar težko posloviti od prijaznih mož v modrem in vseh njihovih vozil.

Še lep čas po tem je bilo iz igralnic slišati številko 113, medtem ko so se otroci igrali vlogo policista in tistega, ki išče pomoč. Obisk policistov, kot

tudi sama lutkovna igrlica, so v otroška srca vgradili nova nepozabna spoznanja: policisti so prijazni možje v modrem, ki skrbijo za našo varnost, nam pomagajo v težavah in skrbijo za red in varnost v naši okolici. To je namreč sporočilo, ki so ga ob obisku policistov dobili naši otroci v vrtcu, in upamo, da bo to spoznanje vedno ostalo prisotno v njihovem življenju.

V vrtcu si želimo še več takšnega sodelovanja, kajti prav povezovanje z okolico je tisto, ki bogati tako tiste, ki svoja znanja in sposobnosti posredujejo drugim, kot tudi tiste, ki jih sprejemamo. Nalaganje v varno in srečno otroštvo naših najmlajših je naložba, ki je vredna in potrebna investicija za prihodnost naših otrok in se gotovo obrestuje. Občina Tolmin se pomembnosti soočanja otrok z varnostjo v cestnem prometu še kako zaveda, zato ji naložba v tovrstno preventivo veliko pomeni, za kar je še posebej zaslužen dolgoletni predsednik AMD Tolmin **Jože Režonja**, sicer tudi član Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Tolmin.

Katja Podobnik, pedagoginja, Vrtec Ilke Devetak Bignami Tolmin

Dan prostovoljstva

Evropska komisija je leto 2011 razglasila za *Evropsko leto prostovoljstva*. Zato smo se pri **Turistični zvezi Gornjega Posočja** (TZGP) odločili, da ob pomoči **Občine Tolmin** prostovoljstvu in prostovoljcem namenimo poseben dan. Z organizacijskim odborom iz različnih društev smo že junija začeli s pripravami na ta dan. Tako se je na sončen in tople prvi dan v oktobru na Mestnem trgu v Tolminu zbralo kar 50 različnih organizacij, ki delujejo po načelu prostovoljstva ali pa imajo v nekatere svoje programe vključene prostovoljce (društva, zveze društev, vzgojno-izobraževalne, socialne, kulturne, varstvene institucije ...). Namen prireditve je bil predstaviti pomen in oblike prostovoljstva ter organizacije, ki se v tolminski občini ukvarjajo s takšnimi dejavnostmi. Sočasno s tem smo k prostovoljstvu želeli pritegniti še druge občane, saj si prizadevamo, da bi prostovoljstvo podpiralo čim več ljudi.

Zjutraj je tako v tolminskem kinogledališču potekala okrogla miza, kjer je gost **Primož Jamšek**, vodja Centra za razvoj in promocijo prostovoljstva, opozoril na različne poglede na prostovoljstvo in pojasnil, kaj lahko prostovoljno delo prinese uporabniku, prostovoljcu, organizaciji in družbi. Predstavil je trenutno stanje te dejavnosti v Sloveniji in hkrati opozoril na družbeni izziv, kako mo-

KAR 50 RAZLIČNIH ORGANIZACIJ, KI DELUJEJO PO NAČELU PROSTOVOLJSTVA ali pa imajo v nekatere svoje programe vključene prostovoljce (društva, zveze društev, vzgojno-izobraževalne, socialne, kulturne, varstvene institucije ...), se je na sončen in tople prvi dan v oktobru zbralo na Mestnem trgu v Tolminu. **Foto: Mihael Uršič**

DAN PROSTOVOLJSTVA JE BIL VELIKA PRILOŽNOST ZA RAZLIČNA DRUŠTVA, ki so sicer usmerjena predvsem na ozke skupine ljudi, da se predstavijo širšemu krogu obiskovalcev in mogoče v svoje vrste pritegnejo kakšnega novega člana. **Foto: Matjaž Jug**

tivirati in ostati motiviran.

Po predavanju je sledil program na odru, kjer so se nekatere organizacije predstavile z nastopom, druge pa na zanimivih stojnicah. Po pogostitvi vseh sodelujočih sta oder zavzela komika **Mladen Pahović** in **Janez Trontelj**, ki sta z zabavnim programom zaključila čudovit dan.

Dan prostovoljstva je bil velika priložnost za različna društva, ki so sicer usmerjena predvsem na ozke skupine ljudi, da se predstavijo širšemu krogu obiskovalcev in mogoče v svoje vrste pritegnejo kakšnega novega člana. Vsi udeleženci smo toplo pozdravili zamisel, da se naslednje leto spet srečamo, mogoče v še večjem številu.

Mateja Mohorič, organizacijski odbor, TZGP

Javna razgrnitev osnutka prostorskega načrta za obvoznico Tolmin

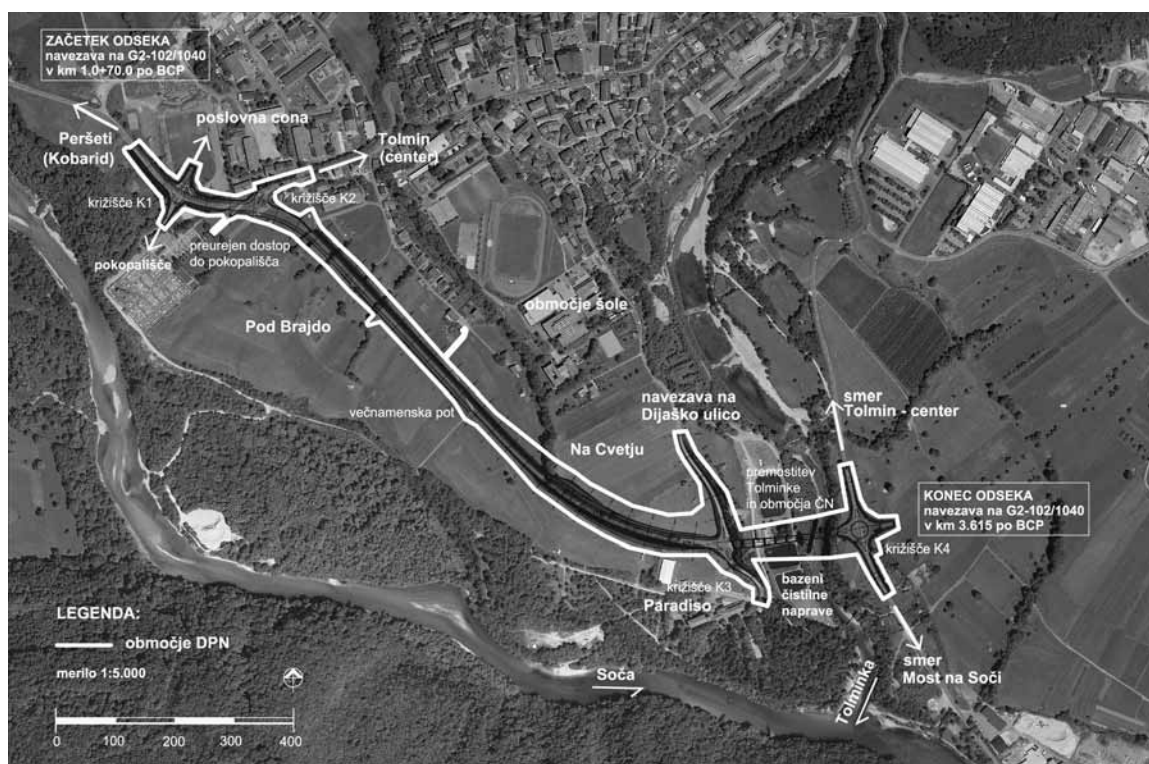
Ministrstvo RS za okolje in prostor (MOP) in **Ministrstvo RS za promet** (MP) obveščata javnost, da je v avli **Občine Tolmin** javno razgrnjen osnutek državnega prostorskega načrta za obvoznico Tolmin. Gradivo, ki je predmet javne razgrnitve, je sestavljeno iz: • osnutka državnega prostorskega načrta, • povzetka za javnost, • okoljskega poročila in • ostalih strokovnih podlag, na katerih temeljijo strokovne rešitve.

V času javne razgrnitve je gradivo dostopno tudi v digitalni obliki na spletnih straneh MOP in MP. **Javna obravnava osnutka državnega prostorskega načrta za obvoznico Tolmin bo v sredo, 23. novembra 2011, ob 17.30 uri v Tornijevi dvorani na Rutarjevi ulici v Tolminu.**

V okviru razgrnitve ima javnost pravico, da vse do 7. decembra poda pripombe in predloge, in sicer:

- **z zapisom v knjigo pripomb in predlogov**, ki je na voljo na vseh mestih javne razgrnitve: na MOP (Direktorat za prostor), na MP (Direktorat za ceste) in v avli Občine Tolmin;
- **pisno** (na naslov: Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana) ali
- **prek e-pošte** na naslov: gp.mop@gov.si (v zadevo je treba vpisati »DPN obvoznica Tolmin«).

Povzetek gradiva

Spomin na najmočnejši slovenski potres izpred 500 let še vedno živ

V popoldanskih urah 26. marca leta 1511 so se tla v Evropi močno stresla. Potres so čutili tudi v 750 km oddaljenih krajih. Najhuje sta bili prizadeti gosto poseljena Furlanija in današnja zahodna Slovenija. Podirali so se gradovi in naselja, in to v enem najbolj nemirnih obdobjih tega prostora. Iz arhivskih virov je razvidno, da je bilo zaradi posledic potresa veliko smrtnih žrtev. Glede na to, da so prevladovala lesene hiše, ki so potres prestale brez hujših poškodb, pa je podatek, da naj bi potres terjal kar 12.000 žrtev, verjetno pretiran.

Potres, katerega se po 500 letih spominjamo, sovпада s časom beneško-habsburške vojne (1508–1516) in širjenjem kuge, ki je močno zredčila prebivalstvo. Tako je le tri leta po odkritju bogate rude potres prizadel Idrijo, veliko škode pa je povzročil tudi v Škofji Loki, kjer je hudo poškodoval mestne hiše, samostan klaris, sodnikovo hišo in kaščo ter porušil grad, ki so ga kasneje obnovili. Škodo so utrpeli tudi na Bovškem; pomembna gorska cesta čez Predel je bila zaradi velikih podorov povsem zaprta. Očividci so celo zapisali, da sta se sosednja hriba zrušila drug proti drugemu. V Tolminu pa je potres podrł grad na Kozlovem robu in patriarhov dvor Na Doru.

Grad Kozlov rob v 16. stoletju

Grad na Kozlovem robu je potres poškodoval že leta 1348. Vendar pa naravne nesreče niso bile edini razlog za večkratno obnovo te grajske utrdbe, ki je z vrha Kozlovega roba nadzorovala Tolminsko kotlino. Na gradu Kozlov rob so tekom stoletij večkrat potekala obnovitvena dela in dodatna utrjevanja. Ta so se opravljala predvsem ob menjavi lastnikov, zaradi mejnih konfliktov z Benečani in zaradi nevarnosti turških vpadov. Tolminski grad in gospostvo sta bila s pogodbo 19. marca 1511 le sedem dni pred usodnim potresom predana **Mihaelu** iz Neuhausa.

Ko pa je potres grajsko utrdbo po-

Ob brezplačni razstavi so organizatorji izdali tudi razstveni katalog *Anno Domini 1511 – ob 500-letnici največjega potresa na Slovenskem*, ki je prav tako brezplačno na voljo v Tolminskem muzeju.

POTUJOČO RAZSTAVO ANNO DOMINI 1511 SO V TOLMINU OBOGATILI S PRIKAZOM TOLMINSKE V 16. STOLETJU. Maketa gradu na Kozlovem robu je poskus rekonstrukcije podobe gradu okoli leta 1610 in je nastala na podlagi študije in izmer kastelologa in arhitekta dr. Igorja Sapača. Maketo je v merilu 1:100 izdelal Jernej Bukovac. Foto: Marko Grego

RIBA FARONIKA

Riba po morju plava,
riba Faronika.

Jezus za njo priplava
po morja globočin:

»O le čakaj, čakaj, riba,
riba Faronika!

Te bomo kaj prašali,
kak se po svet godi.«

»Če bom jest z mojim repom zvila,
ves svet potopljen bo.

Če se bom jest na moj hrbt zvmila,
ves svet pogubljen bo.«

»O nikari, nikari, riba,
riba Faronika.

Zavolj nedolžnih otročičev,
zavolj porodnih žen.«

Ljudska pesem iz Podmelca

RIBA FARONIKA – Po slovenskem ljudskem prepričanju je bila za potres kriva riba Faronika. Verjeli so, da potres nastane, kadar se ta riba zgane, ko pa se potopi, povzroči konec sveta. Detajl freske je naslikan v župnijski cerkvi sv. Lamberta v Rutu v Baški Grapi. Foto: **Silvester Gaberšček**

rušil skoraj do tal, je novi lastnik kmetom naložil dodatno tlako. Za grad so morali opraviti več tlake kot kdajkoli prej ali kasneje. Na vrh vzpetine so znosili vso vodo, gradbeni les, pa tudi apno, za katerega so idrijski rudarji lomili kamen v kamnolomu nedaleč od gradu. Da pa je bila mera polna, so kmete dodatno razburili še grajski hlapci, ki so po bližnjih vaseh na silo pobirali seno, saj je bilo to ob potresu povsem uničeno. Vse to in uvajanje mnogo težjega fevdalnega režima, kot so ga bili navajeni pod Benečani, je Tolmince leta 1515 pognalo v upor zo-

per zemljiškega gospoda Mihaela iz Neuhausa. Morda pa je Tolminskim kmetom dal zaleta tudi zgled furlanskih kmetov, ki so se najprej uprli v Vidmu, na pustni četrtek (»Joiibe Grasse«) leta 1511.

Naj dodamo, da je bil grad po potresu obnovljen in deležen obsežne renesančne predelave. Ko pa so tolminsko gospostvo in glavarstvo prevzeli Coroniniji, so grad na težko dostopni vzpetini Kozlov rob dokončno opustili ter si sredi trga v Tolminu sezidali novo rezidenco (današnji sedež Tolminskega muzeja in hotel Krn). Tako je grad na Kozlovem robu

od sredine 17. stoletja nezadržno propadal.

Kriva naj bi bila riba Faronika

Nekoč so si potrese razlagali z miti. Po slovenskem ljudskem prepričanju je bila za potres kriva riba Faronika. Verjeli so, da potres nastane, kadar se ta riba zgane, ko pa se potopi, povzroči konec sveta. Njen lik je prisoten tudi na Tolminskem; nedavno je bila freska z njeno upodobitvijo odkrita v cerkvi sv. Lamberta v Rutu v Baški grapi. Tudi prvoten oltar na Mengorah je krasil detajl s to podobo. O ribi Faroniki govori ljudska pesem iz Podmelca, ki jo je dr. **Karel Štrekelj** objavil pod naslovom *Jezus in svet noseča riba*. In še bi se našlo.

Usoden idrijski prelom

Danes vemo, da ima zemlja značilno lupinasto zgradbo z jedrom, plaščem in trdno, a tanko skorjo. Zgrajena je iz 12 večjih ter številnih manjših tektonskih plošč, ki se ne prestando premikajo. In prav zaradi stalnega premikanja teh plošč in kamninskih blokov so potresi zelo pogosti. Na leto se zgodi okoli 11 milijonov potresov, od katerih je okoli 30.000 takih, da jih lahko občutimo.

Eden največjih prelomov v južnoalpskem prostoru je Idrijski prelom. Nastal je kot posledica napetosti, ki jih povzroča podirvanje Jadranske pod Evrazijsko ploščo. Tudi potres leta 1511 je verjetno nastal v širšem območju Idrijskega preloma in je z magnitudo 6,8 najmočnejši znani potres na območju Slovenije. V najbolj prizadetih krajih je dosegel in-

tenziteteto X. stopnje. Seizmologi s pomočjo zgodovinarjev še vedno proučujejo, kje je bilo žarišče tega potresa.

Kljub številnim poskusom napovedovanja potresov pa kot edina obramba pred potresi še vedno ostaja zgolj potresno odporna gradnja. Ob tem pa ne gre pozabiti, da je, ko se tla močno stresejo, izjemnega pomena hitra in učinkovita pomoč prizadetim prebivalcem.

Potujoča razstava Anno Domini 1511

Rezultat raziskovanja potresa leta 1511 in njegovih posledic je bila razstava Anno Domini 1511, ob kateri smo se spomnili 500-letnice tega potresa ter 35-letnice »furlanskega« potresa. Razstava je na poljuden in didaktičen način prikazala razsežnosti potresa in nemirnega 16. stoletja, pojasnila vzroke nastajanja potresov ter opozorila na povezanost globalne tektonike z dogajanjem v bližnjem okolju. Kot potujoča razstava je bila poprej že predstavljena v Idriji in Škofji Loki. V Tolminskem muzeju je bila s predstavitevijo **Martine Peljhan** in mag. **Ine Cencić** odprta v septembru in je bila na ogled vse do 6. novembra. Razstavo sta s prikazom Tolminske v 16. stoletju dopolnila mag. **Damjana Fortunat Černilogar** in mag. **Miha Mlinar**, medtem ko sta za oblikovalske rešitve poskrbela **Ivana Kadivec** in **Jaka Modic**. Razstava je omogočala tudi seizmografske meritve prek vzpostavljene direktne povezave na potresne opazovalnice Čadrg, Vojsko in Ljubljana, za kar se gre zahvaliti **Agenciji RS za okolje**.

Sicer pa je bila interdisciplinarno zasnovana razstava rezultat sodelo-

REŠEVALNA VAJA POTRES TOLMIN 1511 je bila le del programa, ki je spremljal razstavo *Anno Domini* v Tolminu. Vajo, ki so jo izvedli v drugi polovici septembra na Mestnem trgu in v Tolminskem muzeju, sta komentirala **Jože Dakskobler**, poveljnik območnega štaba Civilne zaščite, in **Aleš Poljak**, predsednik Gasilske zveze Tolmin. Foto: **Damjana Fortunat Černilogar**

vanja **Rudnika živega srebra Idrija**, **Mestnega muzeja Idrija** in **Tolminskega muzeja** ter strokovnjakov z **Urada za seizmologijo in geologijo** pri Agenciji RS za okolje, **Arhiva RS**, **Oddelka za geoznanosti** tržaške univerze ter **Prirodoslovnega muzeja Slovenije**.

Pester spremljevalni program

Ob razstavi je potekal tudi spremljevalni program. Sredi septembra je dr. **Blaž Komac** z Geografskega Inštituta Antona Melika pri ZRC SAZU na nazoren način javnosti predstavil *Naravne nesreče v Sloveniji kot našo odgovornost*. Sledili sta javni vodstvi po razstavi s strokovnjakoma dr. **Jožetom Čarjem** in arhitektom

Rafaelom Bizjakom, ki je sicer skupaj z geologinjo **Martino Peljhan** poskrbel za vsebinsko zasnovano celotne razstave. V sodelovanju z javnimi službami za zaščito, reševanje in pomoč ter ostalimi silami iz sistema zaščite in reševanja v občini Tolmin je v drugi polovici septembra na Mestnem trgu in v Tolminskem muzeju potekala reševalna vaja *Potres Tolmin 1511*. V oktobru pa smo lahko prisluhnili še predavanju mag. **Ine Cencić**, dr. **Matevža Koširja** in mag. **Mladena Živčiča** *Potres 26. marca 1511 v luči novih raziskav* ter predavanju mag. **Draga Trpina** *Tolminsko gospostvo v začetku 16. stoletja*.

mag. **Damjana Fortunat Černilogar**, direktorica Tolminskega muzeja

Utrinki

ZA MATEVŽA

Čezsoča – O uspešno izvedenih *26. Kmečkih igrah* smo že poročali. Takrat so nam organizatorji, Turistično društvo (TD) Čezsoča, povedali, da bodo celoten izkupiček letošnje prireditve namenili šestletnemu domačinu **Matevžu Kavsu**, ki je že od rojstva nepokreten in ne absorbira hrane. Njihova napoved se je do izdaje nove številke EPIcentra uresničila, saj so predstavniki TD v upanju, da bodo lahko fantu z nakupom drage opreme in pripomočkov olajšali otroštvo, **Matevževim** staršem predali ček v vrednosti 8.000 evrov. Mama **Darinka** in oče **Darjo** sta se

ČEK V VREDNOSTI 8.000 EVROV so predstavniki Turističnega društva Čezsoča predali **Matevževim** staršem, in sicer v upanju, da bodo lahko nepokretnemu šestletniku iz domačega kraja, ki ne more absorbirati hrane, z nakupom drage opreme in pripomočkov olajšali otroštvo. Foto: **Mitja Miklavčič**

za izkazano podporo in dobrodelnost iz srca zahvalila vsem, ki so prispevali ter sodelovali pri izvedbi tega projekta. Seveda pa so vsi skupaj izrazili upanje, da bi stroka čim prej odkrila zdravilo oziroma lahko opravila poseg, ki bi **Matevžu** omogočil razigrano otroštvo.

Mateja Skok

Kis (Acetum)

Že dalj časa po svetovnem spletu krožijo koristni nasveti za uporabo kisa. Prav to in ne nazadnje tudi želja, da čim bolj izkoristimo naravo in njene darove, me je vzpodbudilo, da tokrat več pozornosti namenimo vsestransko uporabnemu kisu.

Skoraj gotovo drži, da je človek kis v prehrani začel uporabljati še pred začetkom gojenja žit in pripravo piva. Viri kažejo, da so ga Babilonci pridobivali iz piva, stari Grki pa so z njim predvsem po Hipokratovi zaslugi že odpravljali tudi nekatere zdravstvene težave. Ta znani grški antični zdravnik je na primer kisove obkladke priporočal pri vnetjih in oteklinah. Kasneje, v času Rimljanov, so kis redčili z vodo in z njim po

burnih nočeh »zdravili mačka« in ga uživali tudi kot osvežilen in krepilen napitek. S kugo zaznamovan srednji vek je nato prinesel novo spoznanje – s kisom so razkuževali vodo, čistili in razkuževali tako roke kot telo, uporabljali pa so ga tudi kot sredstvo za urejanje prebave. Da dobro prekriva vonjave, so spoznali v 16. stoletju. Takratna gospoda je s seboj redno nosila stekleničke s kisom, ki so ga vonjali, kadar je na ulicah preveč

zaudarjalo.

Edino naraven, industrijsko nepredelan, nepasteriziran kis je z minerali, vitamini, encimi in drugimi bioaktivnimi snovmi bogat dodatek k prehrani s številnimi za telo blagodejnimi in zdravilnimi učinki.

Kis ima izreden pomen v prehrani tudi zaradi značilnega okusa in je poleg soli zagotovo nepogrešljiv dodatek številnim jedem.

IZDELAVA

Nekoč so v vsakodnevni prehrani poznali samo naravni kis, pridobljen v glavnem iz jabolčnega ali grozdnega vina. Lahko pa se kis izdelava tudi iz vina drugih vrst sadja.

Poznamo več vrst kisov, ki se ne razlikujejo le po vrsti (jabolčni, vinski, rižev ...), ampak tudi po načinu izdelave. Velja, da se kakovostnega kisa ne da prideliti iz nekvalitetne ali manj kvalitetne surovine. Za izdelavo kakovostnega kisa so tako potrebni optimalni pogoji za delovanje mikroorganizmov, pomemben pa je tudi čas, da se lahko med zorenjem kis izoblikuje.

Za proizvodnjo kisa potrebujemo alkoholno tekočino, ki jo na naraven način pridobimo tako, da sladko tekočino prepustimo naravnemu, alkoholnemu vrenju, pri čemer spontano, iz zraka prisotne kvasovke v anaerobnih pogojih (brez prisotnosti kisika) prevrevajo sladkor v alkohol ter ogljikov dioksid. Ko je povret skoraj ves sladkor in je koncentracija alkohola že visoka, kvasovke odmrejo in v nadaljnjem postopku vodilno vlogo odigrajo oacetnokislinske bakterije, ki se v alkoholno tekočino iz zraka naselijo na površini in sčasoma oblikujejo kisovo matico. Glavna naloga bakterij je, da v aerobnih pogojih (v prisotnosti kisika, zraka) in pri optimalni temperaturi alkohol fermentirajo v ocatno kislino. Senzorične lastnosti kisa se dokončno izoblikujejo še med zorenjem mladega kisa.

Sami si pripravimo domači kis

Kot že rečeno, dobrega kisa ne moremo izdelati iz slabe surovine, zato sadje najprej pregledamo, ali je zdravo, ga očistimo in nato ali na drobno zrežemo ali zmeljemo (jabolka, hruške, grozdje itd. – sadje lahko tudi mešamo). V dobljeno brozgo prilijemo v kozarčku vode raztopljen košček kvasa in pustimo nekaj dni stati v pokriti posodi (iz jedilne plastike), da se kvasovke namnožijo in začnejo vršiti alkoholno vrenje. Nato brozgo stisnemo in iztisnjeni sok nalijemo v primerno veliko steklenico z vrelo veho na vrhu.

Za kakovosten kis je pomembno, da sladkor v moštu popolnoma povre v alkohol. Za ta proces je najbolj primerna temperatura okoli 22 °C. Po končanem alkoholnem vrenju alkoholno tekočino pretočimo v drugo steklenico, najbolje tako, ki jo vedno uporabljamo za kis, in prilijemo malo kvalitetnega naravnega kisa (na 10 l približno 1 dcl kisa) ali previdno na površino položimo kisovo matico. Ker oacetnokislinske bakterije za delovanje potrebujejo kisik, steklenice ne zapremo, ampak jo pustimo odprto oziroma jo po-

vijemo s cunjco. Za optimalno delovanje omenjenih bakterij mora biti temperatura v prostoru med 25 in 30 °C.

Po nekaj tednih mladi kis odtočimo od usedline in ga nalijemo v steklenice, zamašimo ter shranimo v temnem in hladnem prostoru. Tu ga pustimo zoreti, saj bo le tako pridobil poln okus.

SHRANJEVANJE

Tako kot vsa živila ima tudi kis omejeno trajnost. Hranimo ga v hladnem in temnem prostoru – lahko tudi več let, vendar pa ga moramo po odprtju čim prej porabiti, saj se vitamini sčasoma uničijo.

SESTAVINE

Naravni kis je raztopina vode, ocatne, jabolčne kisline in še mnogih drugih hranilnih snovi, kot so minerali, beljakovine ... Koncentracija ocatne kisline v kisu, ki ga uporabljamo v gospodinjstvu, znaša okoli pet odstotkov.

POMOČ PRI LAJŠANJU TEOB

Naravni kis zagotovo spada k pojmu zdrave prehrane. Zdrave so vse vrste naravnih kisov, pridelane na pravilen način. Med vsemi je seveda najbolj omenjan in cenjen jabolčni kis z vrsto zdravih učinkovin in blagodejnih učinkov na telo. Ta naj bi:

- **pospešil celjenje in obnavljanje kože**, saj nanjo deluje blagodejno in zdravilno, jo hladi, pomirja in razkužuje;
- **pomagal v primeru manjših opeklin** – prizadet del najprej ohladimo pod tekočo vodo, nato pa z vato nanesemo jabolčni kis. Bolečina kmalu izzveni in ne nastanejo mehurji. Kis lajša tudi posledice blažjih sončnih opeklin;
- **lajšal tegobe pika čebele ali opeklin meduze**, in sicer tako, da na prizadeto mesto nanesemo čisti kis;
- **uničeval in preprečeval razvoj škodljivih gnilobnih bakterij v debelem črevesju, ohranjal pa prisotnost koristnih ter obnavljal črevesno sluznico** (tu je mišljen še posebej jabolčni kis);
- **spodbujal presnovo in izločanje neravnih odpadnih snovi**, nastalih med celično presnovo;
- s pomočjo pektinov (topnih vlaknin), ki so v kislu, **pospeševal prebavo** (peristaltiko) – ti poleg tega tudi posredno **vplivajo na nižjo koncentracijo holesterola v krvi**;
- imel **varovalni učinek tako na srce kot tudi na ožilje**, saj naj bi raztapljal kalcij, naložen na stenah žil, ter preprečeval nalaganje tega na stene žil;
 - **krepi imunski sistem in preprečeval nastanek prostih radikalov ter s tem raka**;
 - **zviševal miselno zbranost in storilnost**;
 - **pomagal pri motnjah spanja** – za boljše spanec je priporočljivo, da si pripravimo topel napitek kisa z dodatkom meda, lahko pa zmešamo dve žlici kisa in 15 žlic medu, shranimo v hladilniku in vsak večer vzamemo po eno žlico pred spanjem;
 - **zniževal zakisanost**, ki jo povzročajo živila, kot so kava, alkohol, meso, ogljikovi hidrati, saj jabolčni kis reagira v telesu bazično – s tem uravnava kislinsko bazično ravnotežje v telesu;
 - **pomagal odpravljati prve znake gripe in prehlada**, če večkrat na dan spijemo kozarec tople vode z žlico medu in kisa;
 - **lajšal težave, povezane z**

vnetim grlom in izkašljevanjem – če spijemo dve žlici kisa, nato pa redno vsako uro ggramo toplo vodo s kisom (dve žlici kisa na kozarec vode).

- **pomagal pri odmaševanju zamašenega nosu, lajšanju vnetih in bolečih sinusov**, če bomo inhalirali vodo, ki ji bomo dodali nekaj žlic kisa.

GOSPODINJSTVO

Naše babice so znale kis koristno uporabiti tudi za različne namene v gospodinjstvu in ne le pri pripravi hrane. Mlajša generacija je ob masi sredstev za čiščenje, pod katerimi se danes šibijo trgovske police, na to univerzalno čistilo skorajda pozabila. Zato naj spomnimo, da je lahko kis tudi odlično sredstvo za:

- **konzerviranje zelenjave**, saj vsebuje vsaj pet odstotkov očetne kisline, s katero zavira razvoj škodljivih mikroorganizmov (gnilobnih bakterij);
- **pregon mravelj** – če ga razpršimo po površinah, kjer se sicer sprehajajo mravlje;
- **čiščenje tal** – sredstvo pripravimo tako, da v 5 l tople vode nalijemo približno 1,5 dl kisa;
- **odstranitev neprijetnega vonja iz odtoka** – pomagata, če enkrat tedensko zlijemo v odtok približno 2,5 dl kisa, počakamo pol ure in speremo z mrzlo vodo;
- **odpravljanje neprijetnih vonjav iz hladilnikov** – hladilnik očistimo z vodo, ki ji dodamo kis;
- **čiščenje in razkuževanje kuhinjskih desk**;
- **lažje odstranjevanje maščob in vonjav** – če na primer dodamo vodi za pomivanje posode eno žlico kisa, bomo s posode lažje odstranili maščobe in vonjave;
- **čiščenje mikrovalovk in pečic** – mikrovalovno pečico bomo lažje očistili, če bomo v njej kuhali približno 2,5 dl vode in 4 jedilne žlice kisa. Prav tako bomo lažje očistili pečico, v kateri bo poprej nekaj minut vrela voda s kisom;
- **odstranjevanje rje s kovinskih predmetov**;
- **čiščenje kroma**;
- **čiščenje zažganin z likalnika in tudi za odmaševanje starih likalnikov**;
- **odstranjevanje vodnega kamna** – tega namreč topi;
- **dezinficiranje**, saj uničuje bakterije. Prav zaradi tega je odlično čistilo za kopalnico, saj kot že rečeno, ne le da odstranjuje vodni kamen, ampak deluje tudi dezinfekcijsko. Če se vam zdi njegov vonj za čiščenje kopalnice preoster, lahko vanj kapnete nekaj kapljic stoodstotno naravnega eteričnega olja čajevca, ki prav tako deluje dezinfekcijsko, saj prav tako kot kis uničuje bakterije, vendar je njegov vonj manj oster;
- **mehčanje perila** – jabolčni kis dodamo v pralni stroj, saj topi vodni kamen in mehča perilo. In še bi lahko naštevali.

OSEBNA NEGA

- **Za sijoče, močne in prožne lase** si z razpršilko razpršimo po umitih in rahlo osušenih laseh raztopino kisa, ki jo pripravimo sami: 2 dl vroče destilirane vode zmešamo z eno žlico jabolčne-

ga kisa in 1 žličko medu. Menda pomaga tudi, če si ogret jabolčni kis nanesemo in vmasiramo v lase in lasišče, ovijemo glavo z brisačo in pustimo delovati eno uro. Nato si lase umijemo z blagim in naravnim šamponom.

- **Proti prhljaju** pomaga, če zmešamo po 2 jedilni žlici jabolčnega kisa, vode in olivnega olja ter raztopino vmasiramo v lase in po 15 min operemo z blagim šamponom.
- **Proti razpokanim in hrapavim rokam** pomaga losjon, ki ga pripravimo tako, da zmešamo enaki količini olivnega olja in jabolčnega kisa.
- **Za bolj napeto kožo** redno uporabljajte kis, ker vitamini in minerali v njemu pripomorejo k obnavljanju kože. Koristno je, če si z mehko gobico in s krožnimi gibi v kožo vtiramo raztopino jabolčnega kisa v vodi. Nerazredčeni kis lahko kožo izsuši. Za bolj napeto kožo si lahko pripravimo tudi masko, v katero smo zmešali 1 rumenjak, 3 žlice polnomastnega jogurta, 1 žličko medu in 1 žličko jabolčnega kisa, ter jo vtremo v kožo na obrazu in pustimo delovati čez noč.
- **Za čiste roke** – odstranjuje sadne madeže, pa tudi neprijetne vonjave z rok (na primer vonj po čebuli, ribah itd.).

STE VEDELI, ...

- ... da pravi Modemski balzamični kis pridobivajo z večletnim staranjem kisa (12–25 let) v sodih iz hrastovega, češnjevega, murvinega ali kostanjevega lesa?
- ... da je industrijski kis v primerjavi z domačim kisom predelan? Nekateri trgovci pod imenom »domači kis« prodajajo tudi povsem umetno oziroma »prazno« raztopino brez pomembnih hranilnih snovi, saj ga njegovi proizvajalci izdelujejo iz koncentrirane očetne kisline, ki je sama po sebi smrtno nevarna. Očetno kislino ustrezno razredčijo in po potrebi obarvajo. Uporaba takega kisa lahko prej ali slej privede do zdravstvenih težav.
- ... da so se nekoč za podaljševanje obstojnosti zelenjave, predvsem repe, zelja ali kumaric, posluževali naravnega mikrobiološkega kisanja (mlečnokislinska fermentacija). Vkuhanje zelenjave v kis za vlaganje se je pojavilo šele kasneje, z industrijsko pridelavo alkoholnega kisa.
- ... da se lahko trave ali plevela med tlakovci znebimo tudi tako, da ga poškopimo s čistim kisom. To počnemo toliko časa, dokler se trava ali pleveli ne posušijo.
- ... da naj bi želja po kislem pomenila željo tele- sa po prečiščenju.

Nataša Klobočar Štrancar, univ. dipl. ing. živ. teh., Posoški razvojni center

Literatura:

CORTEZE, Dario. (2002). *Naravni kis*. Ljubljana. ČZD Kmečki glas, d.o.o.

THACKER, Emily. (1997). *Knjiga o kisu*. Naslov izvirnika: »Le livre an vinaigre« (1995). Ljubljana. Tomark d.o.o.

KEMPE, Christina. (2006). *Za lepo in vitko postavo – jabolčni kis*. Naslov izvirnika: »Super Schlankmacher – Apfelessig«. Ljubljana. Pisanica d.o.o.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti

Projekt sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Z novimi projekti bo podeželje še bolj živahno

Vam je že prišlo na uho, da bo Zgornje Posočje v kratkem dobilo premično linijo za predelavo sadja v sokove? Ste slišali, da nameravajo vzpostaviti sistem notranje kontrole za člane Sirarskega društva Tolminc ter da bodo delujoče sirarne po novem označene in opremljene z informacijskimi tablamami? Pa veste, da bo lahko lokalno pridelana hrana postala del jedilnikov v naših vrtcih in šolah? Da ne omenjam novih tematskih poti in odkrivanja novih posebno zanimivih dreves itd. Če je torej vaš odgovor »ne«, potem je čas, da vas seznanimo s projekti, ki bodo popestrili dogajanje na območju LAS.

LAS za razvoj, s katerim upravlja Posoški razvojni center, je junija letos objavil javni poziv za projektne predloge, ki se bodo izvajali v letih 2011–2012. Ob zaključku poziva se je nabralo 23 predlogov, izmed katerih je Programski odbor LAS na osnovi meril za ocenjevanje izluščil 14 najboljših. O tem, kateri projekti so bili izbrani¹ in kakšne novosti bodo prinesli hribovskemu delu Severne Primorske, smo povprašali Greto Pavšič, strokovno vodjo LAS.

Pred začetkom najinega pogovora ste omenili, da se nam, ki živimo na podeželju, v prihodnje obeta živahno in pestro življenje. Kaj konkretno ste imeli v mislih?

Joj, da ne bo to izzvenelo kot v rimskih časih – Več iger in kruha (*smeh*). V mislih sem imela nove in zanimive projekte, ki bodo življenje na podeželju naredili bolj privlačno. Gre za 14 novih projektov, ki bodo popestrili dogajanje pri nas in posledično povezali prebivalce tega območja. Veseli pa bomo tudi novih obrazov, s katerimi bomo lahko delili Bogastvo podeželja ob Smaradni poti, kar je tudi naš slogan. Skratka, živahno bo.

Kdo vse je lahko sodeloval s svojim projektnim predlogom?

Poleg različnih društev so se na naš javni poziv odzvale tudi posamezne krajevne skupnosti, zasebni in javni zavodi, fundacija ter občine.

Kako pa je z denarjem?

Saj veste, kako je z denarjem – nikoli ga ni dovolj. Žal nismo imeli na voljo toliko sredstev, da bi lahko zagostili potrebam vseh prijaviteljev.

O NOVIH PROJEKTIH in o tem, kaj konkretnega bo hribovski del Severne Primorske z njimi pridobil, smo se pogovarjali z Greto Pavšič, strokovno vodjo LAS. Foto: T. Š. F.

Začrtano programsko obdobje se počasi bliža koncu in posledično z njim tudi razpoložljiva sredstva. Res pa je, da smo bili v preteklih letih pridni in smo sproti črpali razpoložljive vire – gre za vrednost v višini nekaj več kot 603.000 evrov LEADER sredstev. Tako nam je ostala še zadnja mošnja, v kateri je za izvajanje izbranih projektov skupaj na voljo še 500.000 evrov LEADER sredstev.

Če na hitro preletiva projekte ... Kakšne novosti se torej obetajo na območju LAS oziroma kaj konkretno bomo s tem denarjem dobili?

Ker je območje kar veliko, predlagam, da začneva s Posočjem.

Prav. Zgornjemu Posočju se obeta res veliko praktičnih novosti, katerih se tudi sama resnično veselim. Poudarek bomo dali lokalno pridelani hrani. Prvi tak projekt je na primer *Prehrana in tradicija v Zgornjem Posočju*. V okviru tega bomo v kobarški Zeleni hiši opremlili prostor za pripravo lokalno pridelane hrane, nabavili 18 mobilnih stojnic za promocijo in prodajo pridelkov in izdelkov domačih ponudnikov ter pridobili premično linijo za predelavo sadja v sokove. Slednjo bodo s pri-

dom uporabili tudi na kanalskem območju.

Zanimiv bo tudi projekt *Sir Tolminc – kralj planinskega raja*, s katerim želimo dvigniti vrednost tega geografsko zaščenega sira. Poleg različnih poučnih delavnic (oblikovanje embalaže, povezovanje ponudnikov sira z drugimi ponudniki ...) in ocenjevanja sirov se bo vzpostavil tudi sistem notranje kontrole za člane *Sirarskega društva Tolminc*. S sredstvi iz projekta bomo s tablamami opremlili in označili delujoče sirarne, za nameček bomo dve leti zapored v Tolminu organizirali Praznik sira Tolminc.

Z lokalno hrano je povezan tudi projekt *Lokalno pridelana hrana v vrtce in šole*. Tu gre v prvi vrsti za izobraževanje in informiranje zaposlenih v vzgojno-izobraževalnih institucijah, staršev in otrok o pomenu zdrave lokalne hrane ter vključitev te hrane v jedilnike naših otrok. Poleg različnih predavanj bomo opravili popis pridelovalcev in predelovalcev ekološke in integrirane hrane na območju štirih občin Bovec, Kanal, Kobarid in Tolmin. Rezultat projekta je pilotna izvedba tako imenovanega zelenega javnega naročila, s katerim bomo idejo tudi realizirali.

Ostaneta še dva projekta, ki pa nista povezana s hrano. Prvi je *Povezujmo kobarško podeželje*, v sklopu katerega bomo izdelali koledar prireditve za leto 2012, brošuro ponudnikov, turistično-informacijske table, poleg tega pa bo *Lokalna turistična organizacija Sotočje* izobrazila tudi novo generacijo lokalnih turističnih vodnikov.

Obeta se nam nova tematska pot *Na svoji zemlji*, ki bo obogatila Baško grapo. Pot bo tekla po točkah, kjer so bili posneti glavni prizori iz istoimenskega prvega slovenskega filma. Sprehajalcem bo poleg dveh bogatih avdio-vizualnih fiksnih terminalov na voljo še osem informacijskih tabel ter zgibanka.

Če se spustimo po Soči proti Kanalu ... Kaj bo novega tam?

Na Kanalskem bo šele živahno! Tu si bomo lahko ogledali gledališke predstave, uredili dom krajanov, se povezovali z zamejci in odšli na gostovanje v Trento. **Turistično-kulturno društvo Globočak** si namreč prizadeva ohraniti dediščino in lokalne običaje, želijo si druženja tako z zamejci kot tudi z drugimi obiskovalci.

Pa skočiva še na Banjško - Trnovsko planoto ...

No pa dajva ... Samo jaz sem bolj za sprehode kot za skakanje (*smeh*). Tu se bomo lahko sprehajali po novi zeliščni krožni poti in si v **Zeliščnem centru Herbitium** v Grgarskih Ravnah ogledali stalno razstavo. Za ljubitelje zelišč bo herbarij samoraslih aromatičnih in zdravilnih rastlin s planote zagotovo zanimiv. V projekt *Zeliščna pot skozi prostor in čas* bomo vključili še pripravo in izvedbo delavnic za vrtnice, šole, podeželske žene, brezposelne itd.

Poglejva še idrijsko-cerkljansko območje.

Na to območje so vezani štirje projekti. Najprej naj omenim projekt *Razvoj idrijske čipke in tržne znamke »Idria Lace«*. Projekt vključuje različne delavnice in usposabljanja za klekljarice in potencialne članice ocenjevalne komisije za idrijsko čipko. Opravljene bodo etnološke raziskave o klekljanju in čipki, organizirana bo tudi razstava čipk.

Podeželje ima več je drugi projekt, ki bo nadgradil aktivnosti obstoječih info točk o lokalnih produktih, se dotaknil razvoja ekološkega kmetijstva, raziskal izhodišča za nov lokalni produkt, cerkljanski kis, in poskrbel za prenos dobre prakse za vzpostavitev kmečke tržnice na območju občine Kanal.

Tretji projekt *Geo park - priložnost idrijskega podeželja* bo poskrbel za večjo prepoznavnost endogenih oziroma notranjih potencialov območja s poudarkom na naravoslovni dediščini. V okviru tega bodo potekala

različna izobraževanja, usposabljanja in svetovanja. Poleg tega se bodo pilotno pripravili in izvedli turistični programi za skupine in posameznike.

Kot zadnji na tem območju je še projekt *Narava in turistično-rekreacijske dejavnosti*. Tu bo nastal program izvedbenih dejavnosti za Krajinski park Zgornja Idrija. Pripravilo se bo tudi zasnovo Gorskega centra za turizem in rekreacijo, ustrezno se bodo označile tekaške proge v Tekaško smučarskem centru Vojsko, nabavilo se bo štiri kolesa za izposajo v turistične namene.

V preglednici s projekti, ki je na voljo tudi na vaši spletni strani, sem opazila še nekaj zanimivih projektov, ki jih težko opredelim.

Kam natančno sodijo?

To je tako, kot če bi preleteli celotno območje LAS. Najprej sva se spustili po Soči, nato vzpeli na planoto in šli na Idrijsko in Cerkljansko, s temi projekti pa zajamemo celotno ozemlje. In ker je veliko, si bomo pomagali z navigacijo – projekt *Podeželski elektronski vodič* bo po eni strani omogočil elektronsko vodenje obiskovalcev po območju LAS, po drugi strani pa bo slikovno in zvočno predstavljal naravne in kulturne znamenitosti na podeželju.

Kaj konkretno to pomeni?

To pomeni, da si bodo lahko obiskovalci z uporabo navigacije ogledali kraje brez fizične prisotnosti turističnega vodnika. Vsaka občina bo namreč prejela eno takšno napravo, ki jo bo lahko izposojala domačim in tujim gostom.

Kot vidim, je v tem sklopu še en izjemno zanimiv projekt.

Ta je res izjemen, saj gre za projekt *Izjemna drevesa Severne Primorske*. Tu se bo ovrednotila več stoletna naravna dediščina, ki se je ohranila s pomočjo pozitivnega odnosa lastnikov gozdov do naravnega okolja. Označili bomo 15 tako ali drugače izjemnih dreves (bodisi zaradi njihove velikosti, starosti, redkosti ...) na območju LAS in v to vključili tudi širšo javnost, ki nam bo pomagala

projekti, ki jih v preglednici nisem našla. Kaj je z njimi?

Treba je vedeti, da je njihov nosilec LAS za razvoj in da z njimi **zato** nismo kandidirali na javni poziv, saj gre za nekakšno nadgradnjo že izvedenih projektnih aktivnosti.

Prvi tak je *GRAPE - dobro pridelano doma*. S tem projektom želimo blagovno znamko *Dobro pridelano doma*, ki se je sedaj dobro prišla na območju Idrijsko-Cerkljanskega zapejljati na celotno območje LAS. Izvedli bomo delavnice za različne ciljne skupine, kjer bomo debatirali o primernosti blagovne znamke, poleg tega bomo zanjo izdelali tudi načrt uporabe.

Drugi projekt je *Podpora prireditvam NVO na območju LAS*, s katerim želimo člane društev usposobiti za organizacijo prireditev. Omogočili bomo ogled primerov dobrih praks, kjer se bomo naučili, kako se povezati z drugimi društvi na območju in izvesti skupno prireditev. Zanimiv pa bo tudi izbor najbolj inovativne prireditve s podeželja.

Zadnji skupni projekt je KROG. Kaj zaokrožuje?

Vanj smo zaobjeli kmetijstvo, rokodelstvo, domačo obrt in gastronomijo. Z njim želimo pridobiti nove ponudnike, povečati pestrost ponudbe lokalnih pridelkov in izdelkov ter izvesti njihovo skupno promocijo. Delo na terenu bo na prvem mestu. Izobraževali in usposabljali bomo potencialne in obstoječe ponudnike ter vzpostavili program za lokalne tržnice in druga prodajna mesta.

O kakšnih programih je govora?

Če povem na konkretnem primeru ... Kmečka tržnica v Idriji ponuja obiskovalcem pester spremljevalni program. Tu ne gre le za prodajo temveč tudi za promocijo različnih dejavnosti. Enkrat recimo predstavljajo jedi, vezane na kulinarčno dediščino območja, spet drugič dajo večji poudarek rokodelstvu. Se pravi, spet bo živahno (*smeh*).

Pripravila: **Tatjana Šalej Faletič**

Opomba:

¹ Izbrani projekti se uvrstijo v Načrt izvedbenih projektov (NIP) za leto 2011, ki ga je LAS za razvoj posredoval na Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

² Območje LAS zajema hribovski del Severne Primorske oziroma območje občin Bovec, Cerklje, Idrija, Kanal, Kobarid, Tolmin in Banjško - Trnovsko planoto, ki sodi v Mestno občino Nova Gorica.

³ Nevladne organizacije so neprofitne organizacije.

Skaunkarč

Doma je bil iz Zadlaza, Skounkarjev, so pravili pri hiši, ki je že dolgo ni več. Tisti, ki se ga še spominjajo, pravijo, da je bil majhne rasti, vedno oblečen v ponošena oblačila, ki so že dolgo pred tem izgubila svojo obliko in barvo. Njegov ponošen suknjič pa je bil običajno prevelik.

Vodo je uporabljal le za potešitev žeje, zato so bile njegove roke in obraz temne barve, redko kdaj obrta brada pa je skrivala pravo podobo, tako da bi le stežka določili njegovo resnično starost. Če ga je kdo vprašal po njegovi starosti, je na kratko odgovoril: »Sem tolk st' r kot Piščanec.« Iskrive oči so izdajale nemirni značaj in neprestano iskanja nečesa, kar bi mu omogočilo preživetje tistega dne.

S pesmijo, košem gnoja in figo v žepu do kruha

Običajno je že v dopoldanskih urah prihajal po poti skozi Laz v Zatolmin. Komaj je zagledal prve hiše v vasi, je začel glasno prepevati.

*»Lepa je lepcana
Zorkica zlatcena,
še bolj je zlatceno
njeno srcje.«*

Pel pa je Skaunkarč tudi druge pesmi, »Če vza-mem na debela ...« in podobne kitice narodnih, ter si včasih s petjem prislužil požirek cenene-ga žganja. Delal pa je le toliko, da si je prislužil južino in večerjo. Domačini po vaseh so ga med pomladanskimi deli na polju pogosto zaposlili za prenašanje gnoja na njivah v strminah in druga kmečka priložnostna, običajno nečista dela. Kadar pa ni dobil dela, da bi zaslužil za preživetje, se je odpravil po hišah v vaseh in Tolminu ter si pri dobrih gospodinjah potešil lakoto, možje pa so mu darovali kozarec vina ali žganja za boljšo voljo. Ko pa je na svojih pohodih srečeval nepoznane in po izgledu imenitnejše pasante, je milostno iztegnil potemnelo roko z velikimi črno obrobljenimi nohti.

Dobrotnica v Zatolminu ga je nekoč vprašala, zakaj berači? Modro in pošteno ji je odgovoril: »Nuna, a vesta kako je treba? Z ena raka figa v žepu, druga pa stegnš, pa rečeš: *lepo pros'm go-spod.*« Včasih mu je tudi poskus s figo v žepu uspel.

Prijatelji in mala ročna ura

Ne prijatelj ne sovražnik mali mož iz Zadla-za ni imel. Pri marsikateri hiši v Tolminu so se mlade, sodobne gospodinje izogibale njegovih obiskov in so mu že pred vrati darovale hrano ali drobiž, ker so se bale njegovih včasih neprijetnih vonjav in malih drobnih živalic, ki so v njegovih oblačilih našle varno zavetišče.

Ilustracija: louisetaylor.com

Pogosto pa se je v Tolminu pojavljal Skaunkarčev stanovski kolega **Pepi Piščanec** ali Piščanec iz Poljubinja. Oba manjše postave, obema sta bili pesem in beseda »prosim« ključ preživetja. Bila sta huda konkurenta in se nista imela niti najmanj rada. Če je slučajno naneslo, da sta se srečala, sta v veselje mimoido-čih drug drugemu pokazala svoj prezir in vedno le besedno, polglasno obdelala drug drugega.

Čudno naključje in včasih brezčutni, zlobni lju-dje pa so temu posebnežu iz nevednosti in brez strahu slabe vesti storili največjo krivico. Ni imel doma niti časti ali drugih dobrot, ki bi mu jih lahko vzeli. Bil je posebnost, ki je delal le toliko, da ni bil lačen, pa vendar je bil, kakor skoraj vsi njemu podobni, pošten in si ni drznil prisvajati tujih stvari. Nekega dne se je zadržal v Tolminu, kjer so mu pred hišo postregli s skodelo dobre mineštre. Po običaju se je gospodinji zahvalil za hrano in počasi odšel proti Zatolminu. Kmalu po Skaunkarčevem odhodu je gospodinja opazila, da ji je zmanjkala zapestna ura. Po neuspešnem iskanju in pogovorih so hišni soglasno ugotovili, da je droben zapackan možic iz Zadlaza tat. Ne beseda ne zaklinjanje mu nista več pomagala. Ukradli so mu edino, kar mu je v življenju še ostalo. Postal je nepridiprav in dobri ljudje, ki so ga še vedno gostili v svoji sredini, so mu začeli gledati pod prste v strahu, da si česa ne bi prilastil, čeprav drugega kakor kosa kruha, včasih toplega obroka, kozarčka cenene-ga žganja ali nekaj drobiža ni potreboval.

Ta kruta obsodba ga je močno prizadela. Nema-lokrat je med potjo zastal in začel glasno nerazu-mljivo preklinjati, stresati ter se z rokami močno tolči po glavi. Le dobri poznavalci so doumeli, da ga krivica boli v dno duše, vendar se nikomur ni zdelo vredno verjeti njegovi resnični nedolžnosti.

Nenavadna slutnja

Nekega popoldneva se je Skaunkarč odpravil v Zadlaz k **Feutu**, kjer so bile pri hiši same ženske. Pojedel in popil je, kar so mu ponudile, potem pa je ženskam rekel: »Sem prišel k vam umret.« Hišne žene so mu ugovarjale, ga prepričevale, da se ver-jetno le slabo počuti, in iskale vzrok za njegovo čudno odločitev. On pa je svojo odločitev še enkrat potrdil in se odpravil v hlev. Legel je v jasl, na-stlane s senom. Zjutraj so ga domače ženske našle tam, kjer je legel k počitku in zaspal. Zgodilo se je tako, kakor je zvečer napovedal. Za zadnjo pot malega nesrečnega moža, ki je bil del vsakdana Tolmina in okoliških vasi, so poskrbeli zadlaški možje.

Zapoznala resnica

Marsikdo je na Skaunkarča že pozabil, ko so pri neki hiši v Tolminu ugotovili, da je treba zamenja-ti staro dotrajano streho. Domači možje in mojster so hiteli odkrivati staro kritino in les, ki ni bil več primeren za uporabo. Pod strešniki so našli kupe ostankov gnezd vrabcev in drugih ne bodi jih tre-ba ptic. Pri odmetavanju ostankov že davno opu-ščenih gnezd pa je eden izmed delavcev zagledal nekaj svetlečega. V starem gnezdju med tramovjem se je svetlikala drobna ženska ura, v kateri je go-spodinja prepoznala tisto uro, zaradi katere se je že pozabljeni mož iz Zadlaza tolkel po glavi.

Ko so Skaunkarč in njemu podobni po Tolminu še prosili kruha in drobiža za poceni preživetje, je na robu mesteca v marsikaterem hlevu še zamu-kala cika, na orehu in jablani na vrtu pa so še gnez-dile ptice, med njimi verjetno tudi tatinska sraka, ki jo je pritegnila svetleča damska urica na okenski polici.

Mogoče pa je gospodinja potihoma le stopila v farovž in pokojnemu nesrečnežu namenila mašo za ukradeno čast in krivico, ki mu je bila storjena ...

Pavel Četrtrič

V Tolminu je doma tudi ženska košarka

V Ženskem košarkarskem društvu Tolmin, kot edinem v Posočju, gojijo enega od kolektivnih športov in igro z žogo za dekleta – košarko. Hkrati so edini ženski klub na tem koncu Slovenije, ki z mlajšimi kategorijami redno igra na državnem tekmovanju. Samostojno nastopajo od leta 1996, ko so se izločili iz Košarkarskega kluba Tolmin.

Lanska sezona *Ženskega košarkarskega društva* (ŽKD) Tolmin je bila posebna, saj so v društvu prvič doslej nastopali s kar tremi selekcijami: mlajšimi pionirkami, kadetinjami in mladinkami, v letošnji tekmovalni sezoni pa igrajo v 1. slovenski košarkarski ligi z moštvoma mlajših pionirk U 12 ter kadetinj U 16. Mlajše pionirke trenira **Anja Leban**, kadetinje pa **Jaka Sovdat**.

Kadetinje v boju s hudo konkurenco, medtem ko so pionirke začele dobro

Letošnjo sezono so mlajše pionirke začele dobro, saj so tako na junijskem turnirju kot tudi na zadnjem turnirju doma v Tolminu, odvijal se je 8. oktobra, zabeležile po eno zmago in poraz. Veliko težje je kadetinjam, ki imajo hudo konkurenco s selekcijami iz urbanih sredin (Kranja, Ljubljane, Škofje Loke, ipd.), vendar so dekleta kljub temu vesela vsake dobro izpeljane kombinacije in koša.

V ŽENSKEM KOŠARKARSKEM DRUŠTVU TOLMIN kot edinem v Posočju gojijo enega od kolektivnih športov in igro z žogo za dekleta – košarko. Samostojno nastopajo od leta 1996, ko so se izločili iz Košarkarskega kluba Tolmin. Foto: Miloš Batistuta

Priložnost za igro, druženje, zabavo in kopanje

Zadnja leta ob koncu avgusta v društvu organizirajo priprave na Debelem rtiču, kar je obenem priložnost za druženje, zabavo in kopanje. Sicer pa so ob poletnih večerih organizira-

ni sproščeni treningi na Brajdi. Redna priložnost za druženje je tudi občni zbor društva, ki so ga letos združili s piknikom na igrišču v Volčah in kjer se pod košem med seboj pomerijo dekleta pa tudi njihovi starši. Dekleta se udeležujejo tudi drugih

tekmovanj, kot je na primer Sončkov dan v Šempetru ob koncu leta.

Vadba se lahko organizira kjer koli, kjer je dovolj zanimanja

Treningi trenutno potekajo v Tolminu, saj dekleta na vadbo v glavnem prihajajo od tod pa tudi iz okolice (Kanalski Lom, Most na Soči, Slap ob Idrijci, Volče). Če bi se pokazalo dovolj zanimanja za treninge v Kobaridu ali drugih krajih, v društvu ne vidijo ovir, da se vadba ne bi mogla organizirati tudi tam. V tem primeru je najbolje, da zainteresirani svoje želje predstavite kar trenerki mlajših pionirk Anji (telefon: 031-762-115). Sicer pa v ŽKD Tolmin pravijo takole: »Dekleta, predvsem letnice 2001, 2002 in tudi mlajše ter starejše, pridite, ne bo vam žal. Skupaj se bomo naučili nekaj novega in se imeli na potovanjih 'fajn', smo dobra klapa ...«

Miloš Batistuta, predsednik ŽKD Tolmin

Utrinki

FESTIVAL POHODNIŠTVA TRETIJČ

Zgornje Posočje – Čudovito jesensko vreme je pospremlilo tretji Festival pohodništva, ki se v Posočju odvija vsako leto konec septembra. Ljubitelji gora so pod vodstvom izkušenih vodnikov odkrivali lepote narave, zgodovino, dediščino in tradicijo tega območja. Letošnji program je zajemal kar 17 pohodov, številna predavanja (**Urban Goloba**, **Silva Kara**, **Dava Karničarja**, **Dušana Jelinčiča**), projekcijo filmov *Sfinga* in *Steber*, zanimive razstave in kulturne ter etnološke prireditve. Tematsko obarvani pohodi različnih zahtevnostnih stopenj so pohodnike vodili na muzeje na prostem iz 1. svetovne vojne, ki so

FESTIVAL POHODNIŠTVA – Namen festivala je izpostaviti jesenski čas kot najprimernejši za obisk gora, predstaviti neštete možnosti za pohodništvo v Posočju ter obiskovalcem pod vodstvom izkušenih vodnikov približati neprecenljive vrednote območja. Foto: Janko Humar

nanizani na Poti miru, na pašne planine v Posočju, v zasebne muzejske

zbirke, v domačiji Simona Gregorčiča in Franceta Bevka, po Rapalski meji,

ob reki Soči, v Benečijo in še kam. Prek 1.000 obiskovalcev iz celotne Slovenije in tujine se je udeležilo pohodov in dogodkov. Namen Festivala pohodništva je izpostaviti jesenski čas, ki je idealen za obisk gora, predstaviti neštete možnosti za pohodništvo v Posočju, ter obiskovalcem – pod vodstvom izkušenih vodnikov – približati neprecenljive vrednote območja.

Festival je nastal pod pokroviteljstvom **Lokalne turistične organizacije** (LTO) Sotočje v sodelovanju z **Ustanovo »Fundacija Poti miru v Posočju«**, **Triglavskim narodnim parkom** (TNP) in planinskimi ter turističnimi društvi iz občin Bovec, Cerkno, Kobarid in Tolmin.

Tatjana Humar, LTO Sotočje

Vulkanizerstvo Valentinčič
Vojkova ulica 12, Tolmin
Tel.: 05 38 11 737
GSM: 041 693 078

GOODYEAR UltraGrip 8

1 meter krajša zavorna pot.*

*Pri nakupu štirih zimskih avtoplaščev Goodyear za osebna vozila boste prejeli darilo – plišasto igračo Blimpy.***

UltraGrip 8 s 3D-BIS tehnologijo zagotavlja:

- 3% krajšo zavorno pot na snegu*
- 5% izboljššan oprijem na snegu*

www.goodyear.si

GOODYEAR

Varno. Skupaj.

*Glede na povprečno zmogljivost dveh vodilnih konkurenčnih pnevmatik. Zavorna pot na snegu od 50 km/h do 5 km/h, test je izvedel TÜV SÜD Automotive decembra 2010; Dimenzije pnevmatike: 205/55R16 91H; testno vozilo: Golf VI; lokacija: Ivalo (FIN); št. poročila: 76244609.

**Akcija poteka od 10. oktobra do 20. novembra 2011 oziroma do izteka zalog na pooblaščenih servisih. Seznam pooblaščenih servisov najdete na www.goodyear.si.

Utrinki

PRVI BEVKOV POHOD POVEZAL POHODNIKE Z OBEH STRANI KOJCE

Zakojca – V Lokalni turistični organizaciji (LTO) Laugar Cerknjo so že lani skoraj udeležili zamisel pohoda po Bevkovi poti iz Cerknega do Zakojce, vendar jim je izredno slabo vreme korak zaustavilo. Letos je dobro zamisel podkrepila še pobuda s strani Društva Baška dediščina, ki je organiziralo pohod v Zakojco iz Hudajužne v Baški grapi. Še več; pot je našla mesto tudi v letošnjem programu dogodkov ob Dnevu evropske kulturne dediščine in Festivala pohodništva 2011. Literarna pot ponuja turizmu dodatne možnosti, saj se z raznolike Cerkljanske čudovito navezuje na Baško grapo in dolino Idrijce, v objemu katerih je Bevk preživel svojo mladost.

Sredi septembra smo se pohodniki z obeh strani okrog poldneva srečali pri Bevkovi domačiji v Zakojci, ki je ponujala brezplačen ogled. Pred domačijo so nas pozdravili direktorica Cerkljanskega muzeja **Milojka Magajne**, direktor LTO Laugar Cerknjo **Borut Pirih** in predsednica Društva Baška dediščina **Alenka Zgaga**.

PRED BEVKOVO DOMAČIJO – Pohodniki iz Cerknega in Baške grape so se 18. septembra okrog poldneva začeli zbirati pri Bevkovi domačiji v Zakojci, ki je ponujala brezplačen ogled. Foto: Alenka Zgaga

ga. Med počitkom v mehki travi smo prisluhnili kratkemu kulturnem programu, v katerem so nam člani literarnega društva Ris Idrija z branjem svoje poezije in kratke proze predstavili drobce svoje ustvarjalne poti. Druženje se je preselilo v središče Zakojce, kjer nas je pričakala pisana tržnica izdelkov domače obrti. Občudovali smo ročne spretnosti članov Rokodelskega društva »Drikc« iz Cerknega, **Ester Komar** iz Tolmina in še nekaterih. Člani Turistične-

ga društva »Pod Kojco« pa so poskrbeli za okrepčilo.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

ODKRIVALI SO DEDIŠČINO SLOVENSKEH POKRAJIN

Sečovelje – Društvo Baška dediščina vsako leto za svoje člane pripravi strokovno ekskurzijo, na kateri spoznavajo dediščino slovenskih pokrajin. Ob tej priložnosti skoraj vedno naveže stike z enim od sorodnih društev.

Letos smo se člani podali na sloven-

sko obalo. Ob vhodu v sečoveljske soline so nam dobrodoščilo pripravili člani Turističnega društva Taperin iz Sečovelj. Ti si prizadevajo oživljati stare običaje in promovirati svoj kraj, zlasti soline. Ponudili so nam kruh z olivami in oljčno olje, vsakemu so nabrali tudi šopek iz lovorja, rožmarina in oljke. Po ogledu solin se nam je nekaj članov pridružil še na vožnji z ladjo. Na povabilo člana Društva Baška dediščina **Venceslava Hvala** smo dan zaključili na njegovem domu v Parecagu.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

OGLED SEČOVELJSKIH SOLIN – Letos so se člani Društva Baška dediščina, ki enkrat letno spoznavajo tudi dediščino slovenskih pokrajin, podali na slovensko obalo. Foto: Alenka Zgaga

K: Klávže, Knéža

Klávže *Klávž* ž mn. (dvakrat kraj. im. V 13°49' S 46°10' in V 15°6' S 46°35'), za K. pri Kneži (V 13°49' S 46°10'): v *Klávžah*, prid. *klávžarski*, preb. im. *Klávžar*, -ica, star. zapis: 1. 1763–87 *Klaus*a. Od tod priim. *Klavžar*, *Klavžer*.

Občnoimenski pomen sloven. *klávža* je 'vodne zapornice, ki jih odprejo, ko splavljajo les'. Beseda je prek nem. *Klause* (*Holzklause*, *Wasserklause*) < srvnem. *kluse* prevzeta iz srlat. *clusa* 'zapornica'.¹ Isto osnovo vsebujeta še kraj. im. *Klúže* (V 13°19' S 46°24'), rez. *Šklúže*, it. *Chiusaforte*, do 1. 1867 *La Chiusa*, in kraj. im. *Podklúže* (V 13°54' S 46°28'), pisano tudi z upoštevanjem nar. švapanja kot *Podkúže*, kar je prvotna predložna zveza **pod Klúže*.²

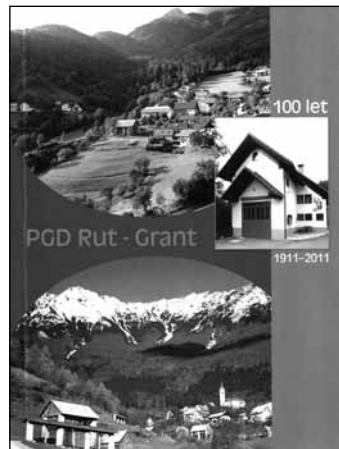
¹Snoj, SES². 277 s. ²Čop, JL, 66; DNGI, 147 s.

Knéža -e ž (kraj. im. V 13°50' S 46°10'; vod. im. V 13°51' S 46°13'–V 13°49' S 46°10'), za kraj. im.: na *Knéži*, prid. *knéški*, preb. im. *Knežàn*, -àna, star. zapisa: za kraj. im. 1. 1377 *villa de Chinessa*, za vod. im. 1. 891 *Knesaha*.

Nastalo iz **Kønēdz'a* (*vōsō/voda/rēka*), kar vsebuje svojilni prid. od **kønēdzō* 'knez'. Ime je torej prvotno označevalo knezovo lastnino, vas ali vodo. Iz iste osnove so izpeljana še kraj. im. *Knežák* m (V 14°15' S 45°38'), *Knežína* ž (V 15°13' S 45°30'), *Knežja vás* ž (V 14°57' S 45°54') z vzporednico v češ. *Kněžves*; *Kněžar* m (V 15°3' S 46°27'), *Knežija* ž (V 15°8' S 45°52'), *Knězja Lípá* ž (V 15°1' S 45°33'), *Knězja Njiva* ž (V 14°30' S 45°43'), vod. im. *Knězji pótok* m (V 14°34' S 46°15'–V 14°33' S 46°12'), gor. im. *Knězeva špíca* ž (1222 m V 14°47' S 46°27') in pokr. im. *Knězji dól* m (V 14°23' S 45°32').¹ Iz osnove *knéz* < slovan. **kønēgō*, kar je izposojeno iz germ. **kuningaz* 'kralj, vodja plemena',² je tudi priim. *Knez*, ki prvotno po vsej verjetnosti označuje kmeta na knežjem fevdalnem posestvu. Glej tudi *Kaniža*, *Knězdol*.

¹Pintar, LZ XXXII (1912), 604 s.; Ramovš, KZg., 30; Bezljaj, SVI I, 264. ²Snoj, SES², 285.

Vir: SNOJ, Marko. (2009): Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen. Ljubljana: Modrijan založba, d.o.o., in Založba ZRC.

100 let PGD Rut - Grant

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) *Rut - Grant* je letos ob praznovanju stote obletnice ustanovitve izdalo zbornik, v katerem so podrobno predstavljene zgodovina vasi Rut in Grant, zgodovina gasilstva na Slovenskem in v Baški grapi ter *Gasilska zveza* (GZ) *Tolmin*. Uvodnemu zgodovinskemu delu sledi kronika PGD od ustanovitve dalje, v kroniki so popisane društvene dejavnosti od leta 1986.

Zbornik dopolnjujejo uvodne besede tolminskega župana **Uroša Brežana**, predsednika GZ Tolmin **Aleša Poljaka**, poveljnika GZ Tolmin **Jožefa Dakskoblerja**, predsednika PGD Rut - Grant **Romana Štendlerja** in častnega člana PGD Rut - Grant **Viktorja Kavčiča**. Zbornik, ki ne skopari z zanimivimi zgodovinskimi dejstvi, vezanimi na to območje, se zaključi z osnovnimi podatki o društvu (članstvo, odlikovanja, podeljena ob 100-letnici društva, ter zahvale). Zaključek pa urednik zaokroži z Odo ob praznovanju 100-letnice društva, ki je navdahnila častnega člana Viktorja Kavčiča in jo objavljamo tudi v naši rubriki *Pesniki iz naših logov*.

NASLOV: 100 let PGD Rut - Grant: 1911–2011. **UREDNIŠKI ODBOR:** Cvetko Zgaga, Olga Zgaga, Cvetko Štendler, Viktor Kavčič. **ZALOŽNIK:** PGD Rut - Grant. **NAKLADA:** 300. **LETO IZDAJE:** 2011. **ŠTEVILO STRANI:** 116 strani. **FORMAT:** 17 x 23 cm. **VEZAVA:** mehka.

Knjižno polico napolnila **Mateja Skok**

Pesniki iz naših logov

Viktor Kavčič

Viktorja Kavčiča v dolini glede na njegov dolgoletni staž že avtomatsko povezujemo z gasilstvom. Kako tudi ne, ko pa je pri tej dejavnosti s srcem že vrsto let. Ta visoki gasilski častnik II. stopnje in častni član Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Most na Soči je poleg številnih prispevkov in člankov v različnih publikacijah tudi avtor ali vsaj soavtor kronik in zbornikov, ki se navezujejo na gasilstvo. Prijatelji pa ga poznajo tudi kot tistega, ki jim ob jubilejih rad spesni kakšno kitico, kot je na primer oda, ki jo je namenil kolegom gasilcem ob praznovanju 100-letnice delovanja PGD Rut - Grant in je objavljena tudi v novi kroniki omenjenega društva (glej EPIcentrovo knjižno polico zgoraj).

T. Š. F.

Oda ob praznovanju 100-letnice PGD Rut - Grant

Ponosno vihrajte za praznik zastave,
preteklo sto dolgih je let,
odkar je v Rutu in Grantu
gasilsko društvo pričelo svoj
mladostni polet.

Gasilci Ruta in Granta, iskreno v
oči se poglejmo,
naj z nami bo pesem, radost in
smeh,

dobro želje v srcih imejmo,
v teh lepih prazničnih dneh.

Pred sto leti predniki spoznavali so
še pred cesarjem,
kaj je humanost in hitra pomoč,
da prostovoljnost in solidarnost ne
merita se le z denarjem
in da je dobro, da je gasilec v vasi
navzoč.

Ne trepeči za življenje in imetje,
občan,
če požarna nesreča zgodila bi se.
Pomagal bo rutarski in grantarski
gasilec predan,
njegova strokovnost in zvesto srce.

V Rutu lep dom gasilski stoji,
z mnogo opreme in reševalnih
naprav,
terensko vozilo, motorna brizgalka,
cevi.

In klic na pomoč je gasilski
pozdrav.

Vsak operavec ve, kaj mora storiti,
kako uporabiti znanje in moč,
vedno pravo orodje v roke dobiti,
naj bo dan ali temna noč.

Prej drevje v rutarskem gozdu bi se
posušilo,
na nebu zmanjkalo zvezd, na
travniku rož,

preden gasilstvo v Rutu in Grantu
bi zatajilo,
četa srčnih deklet, mladine in mož.

Lipa in Rut sta v preteklosti že
pogorela,
s trdom spet Rutar zgradil
domačijo je vsak.
In mogočna lipa je zopet vzcvetela,
naj varuje sv. Labert še naprej vaš
korak.

Delajte, kakor predniki so v
davnini.
»Na pomoč« kličejo sodobni izzivi
vsak dan.
Raste naj PGD Rut - Grant v čast
domovini,
pri tem pomaga vam ljudstvo in sv.
Florjan.

Viktor Kavčič

TABOR PODBRŠKE ŠOLE

Breginjski kot – Učenci in delavci OŠ Simona Kosa Podbrdo so se 14. septembra odpravili na tabor v bližini nekdanje vojašnice, ki stoji dva kilometra iz Breginje. Tridnevne tabora se je udeležilo 63 (od 67) učencev in 19 delavcev šole. S seboj smo imeli tudi kuharja in kar 12 zunanjih sodelavcev, ki so skrbeli za posamezne dejavnosti.

Na taborni prostor smo prispeli ravno v času kosila, saj sta tako razredna kot predmetna stopnja med potjo izvedli še kulturna dneva: učenci razredne stopnje so si ogledali košnico v Kobaridu, učenci predmetne stopnje pa Gregorčičevo domačijo v Vrtnem. Sledila je namestitve; učenci razredne stopnje so si v hiši pripravili ležišča, medtem ko so si učenci od 6. do 9. razreda postavili šotore. Ob 15. uri je slovenska zastava ponosno zaplapolala na jamboru in s tem naznanila začetek tabora.

TABOR JE USPEL S SKUPNIMI MOČMI, saj je k pozitivnemu vzdušju vsak posameznik doprinesel svoj delček. Foto: arhiv OŠ Simona Kosa Podbrdo

V naslednjih dneh smo se podrobneje seznanili z dogajanjem v Triglavskem narodnem parku, s psi reševalci in agilityjem¹, se orientirali s

pomočjo navigacije, urili znanje iz prve pomoči, spoznali padalstvo in izdelali svoje padalce. Poleg tega smo odkrivali prednosti in možnosti, ki jih

nudi gozd, se kopali v Nadiži in poizkusili obdelati glino ter izdelati glasbila iz naravnih materialov. V tem času smo se sprehodili še do Podružnične šole Breginj, kjer smo obiskali sovrstnike, zvečer pa smo izvedli tudi astronomsko noč. Program smo dopolnili s športnimi in družabnimi igrami, ročnimi deli, pripravo tabornega ognja in zabavnim večerom. Drugi dan tabora, ki je sovpadel s praznikom vseh Primorcev, smo s kratko prireditvijo ponosno obeležili priključitev Primorske k matični domovini.

Tabor je uspel s skupnimi močmi, saj je k pozitivnemu vzdušju vsak posameznik doprinesel svoj delček. Zato že sedaj nestrpno pričakujemo njegovo nadaljevanje.

Monika Bagon, učiteljica, OŠ Simona Kosa Podbrdo

Opomba:

¹ Agility – »Pasji šport«, kjer vodnik, ki teče ob poligonu, psa, ki medtem premaguje različne ovire, usmerja z različnimi slišnimi in vidnimi znaki.

Utrinki

V PD PODBRDO IZKORISTILI SONČEN SEPTEMBER

Podbrdo – Letošnja jesen je bila Planinskemu društvu (PD) Podbrdo vremensko izredno naklonjena. Lani je Črno prst že v začetku septembra pobelil sneg, letošnji 18. tek Ivana Anderleta na goro pa je zaznamovalo za ta čas nenavadno toplo vreme. To je bil gotovo tudi glavni vzrok, da pet let star rekord **Petra Lamovca** (0:47:46) ni padel. Absolutni zmagovalac proge je bil **Simon Alič** s časom 0:50:25. Takoj za njim sta ciljno črto prestopila **Gašper Breagar** in **Klemen Triler**. Manj kot uro je progo premagovalo še šest tekmovalcev. Najboljša ženska na cilju je bila **Mihaela Tušar**.

Na zaključni slovesnosti v Podbrdu so poleg medalj za najboljše tri absolutne uvrstitve podelili še medalje za najboljše uvrstitve v 14 kategorijah. Podeljeni so bili tudi pokali najmlajšima udeležencema, 10-letnemu **Žanu Droletu** in 17-letni **Anji Stenovec**, ter najstarejšima, 74-letnemu **Albertu Lazarju** in **Nadi Merlak**, katere let pa širši javnosti ne bomo izdali, saj se menda ne spodobijo.

Organizatorja PD Podbrdo in Postaja Gorsko reševalne službe Tolmin sta si oddahnila šele takrat, ko so vsi tekmovalci nepoškodovani dosegli cilj. Ti pa so zatrjevali, da so premagali enega najlepših gorskih tekov. S čudovitim razgledom je Črna prst nagradila tudi udeležence srečanja planincev 17. septembra. Te

DOKONČANJE NOVEGA KAMNITEGA PODPORNEGA ZIDU POD KOČO članom Planinskega društva Podbrdo predstavlja še en izziv, saj hitrejše napredovanje ovirajo težave pri dostavi gradbenega materiala. Foto: Marko Daksobler

je nagovoril predsednik PD Podbrdo **Tomaž Štenkler**, župnik iz Sorice **Mirko Turk** pa je za vse planince in pohodnike, ki so goram poklonili svoj poslednji korak, daroval mašo. Srečanje se je prelilo v druženje ob živi glasbi, dobrotah iz kuhinje in že tradicionalnih pečenih ribah.

Za PD Podbrdo se celo s koncem septembra planinska sezona ni zaključila. Številni planinci, ki so izkoristili podaljšano poletje, so bili veseli oskrbovane koč ob koncih tedna in celo med tednom. Člani društva si namreč prizadevajo dokončati nov kamniti podporni zid pod koč, pri čemer hitrejše napredovanje ovirajo težave pri dostavi gradbenega mate-

riala.

Svoje delo pa so podbrški planinci predstavili tudi 1. oktobra na stojnici ob dnevu prostovoljstva v Tolminu.

Olga Zgaga, PD Podbrdo

HIŠE BODO VAROVALI PRED POŽAROM

Vrsno – Pred sto in več leti, ko so bile vrsenske hiše še pol lesene in krite s slamo, se je zgodila tragedija. V vetrovni noči se je vnel ogenj in pogorela je skoraj cela vas. Da bi preprečili ponovno katastrofo, so umni možje organizirali nočno stražo, ki je vaščane varovala pred požari in podobnimi nesrečami.

Po stotih letih so se vrsenski možje in mladeniči ponovno odločili, da bodo domače hiše varovali pred požarom. Le 14 dni pred mesecem požarne varnosti so organizirali gasilsko operativno enoto, ki ji poveljuje domačin, mladi prostovoljni gasilec **Primož Gregorčič**. Ob pomoči Krajevne skupnosti Vrsno so v našem dobili prostore nekdanje zbiralnice mleka, ki so jo deloma že preuredili v orodjarno za požarno zaščito in garažiranje manjšega gasilskega vozila. Tega danes še nimajo, vendar so vrli gasilci prepričani, da ga bodo lahko nekega dne zapeljali v svojo garažo.

Na velikih belo-rdečih garažnih vratih je naslikana klicna številka v sili 112, pročelje objekta pa krasi slika sv. Florjana, ki jo je izdelal kobariški slikar **Dušan Ivančič – Bil**. Pred objektom v jedru vasi, ki so ga domačini že poimenovali Gasilski dom Vrsno, so novopečeni gasilci sredi septembra pripravili gasilsko vajo. Po uradnem odprtju prenovljenega objekta so številne prisotne razveselili člani Folklorne skupine Razor. Sledila je tombola z lepimi dobrotami, nato pa še ples in zabava, za katero so poskrbeli glasbeniki skupine Kolovrat.

Kljub vsem prizadevanjem pa med tukajšnjimi gasilci in domačini tli želja, da novi gasilski enoti ne bi bilo treba uporabiti orodja za gašenje, temveč da bi se v prihodnje z vaščani raje družili na gasilskih veselicah.

Pač

S PRIDOM IZKORISTILI PRISLUŽENO NAGRADO

Tolmin, Bistrica pri Vhniki – Ostržek je v poletni številki revije Unikat razpisal nagradni natečaj z naslovom Na čigavem travniku bo zacvetelo največ marjetic. Z učenci četrtega razreda podaljšane bivanja (PB) OŠ Franceta Bevka Tolmin smo se odločili, da bomo na naš travnik »posadili« čim več marjetic. Prepustili smo se pridnim rokam in tako je na našem travniku zacvetelo kar 312 marjetic. Izdelali smo največ marjetic in bili izbrani za zmagovalce. Za nagrado smo dobili vstopnice za ogled Tehniškega muzeja Slovenije, kamor smo se podali konec septembra.

Tu je naše fante popolnoma premamil motoristični oddelek, ob katerem niti dekleta niso ostala ravnodušna. Nato smo si ogledali tekstilni, gozdarski in lesni oddelek s številnimi interaktivnimi napravami, slikami, shemami, maketami in nepozabnim stolom. Sedli smo tudi na kolo, ki je ob poganjanju na pedala pokazalo, koliko elektrike smo proizvedli. Zanimiv se nam je zdel tudi oddelek lovstva, saj smo izvedeli veliko novih stvari – na primer, kako velik je medved, ko se skoti. Ker so poleg stalnih zbirk takrat tu potekali tudi dnevi strojništva, smo z zanimanjem pokukali še tja. Prijazni študentje so se zelo potrudili in nam skozi oči malega raziskovalca predstavili naprave, robote, skuterje, brezpilotna letala ... Največ navdušenja je požel daljinsko voden avtomobilček. Za konec smo pustili najboljše, in sicer stare avtomobile. Dan je hitro minil. Polni lepih vtisov smo se odpeljali proti domu. Sklenili pa smo, da bomo kmalu spet zavitali rokave in se prijavili na kakšen natečaj, saj nikoli ne veš, s čim si za marljivost lahko nagrajen.

Polonca Torkar, učiteljica PB,
OŠ Franceta Bevka Tolmin

KAJAKAŠKI DAN NA OŠ TOLMIN – V vodi so četrtošolci podaljšane bivanja ob pomoči izkušenih kajakašev preizkusili osnove veslanja. Naučili so se pravilnega držanja vesel, kako usmerjati čoln in vstopiti v tok ... Hkrati pa so imeli priložnost poklepetati tudi z našimi uspešnimi kajakaši in jih povprašati o njihovih športnih izkušnjah. Foto: arhiv OŠ Franceta Bevka Tolmin

KAJAKAŠKI DAN V PODALJŠANEM BIVANJU

Tolmin – S četrtošolci iz podaljšane bivanja (PB) OŠ Franceta Bevka Tolmin smo se odločili, da izkoristimo zadnje tople septembrske dni in s pomočjo kajakašev iz Kajakaškega kluba Soške elektrarne na sotočju Tolminke in Soče izpeljemo kajakaški dan.

Po tem, ko smo pojedli kosilo, smo se preoblekli in se polni pričakovanj odpravili proti Sotočju. Tam so nas pričakali kajakaši **Saša Kovačič** (tekmovalac v kanuju, ki nastopa na evropskih in svetovnih prvenstvih, zmagovalac mednarodne serije »Teen cup«), **Rok Kuk** (skupaj z **Lovrom Lebanom** slovenski najboljši dvojec v mirnih vodah – letos sta dosegla 2. mesto na evropskem prvenstvu), **Uroš Štekar** (trener mlajših katego-

rij na Mostu na Soči) in **Jernej Župančič Regent** (najboljši slovenski kajakaš na mirnih vodah, dvakratni udeleženec olimpijskih iger). Ker je varnost vedno na prvem mestu, so nam najprej izčrpno predstavili nujno kajakaško opremo in nas seznanili s pravili obnašanja na vodi. Nato smo se razdelili v tri skupine in jo mahnili kajakaškim in kanuističnim izkušnjam naproti. V vodi smo preizkusili osnove veslanja; se naučili, kako pravilno držati vesla, kako usmerjati čoln, kako vstopiti v tok itd.

Ob tem so imeli učenci priložnost poklepetati z našimi uspešnimi kajakaši in jih povprašati o njihovih športnih izkušnjah. Kajakaški dan se je tako še prehitro končal in nam pustil nepozabne vtise.

Polonca Torkar, učiteljica PB,
OŠ Franceta Bevka Tolmin

RAHLO DIMLJEN JAGNJEČJI FILE V ZELIŠČNIH DROBTINICAH OB KROMPIRJEVEM NARASTKU

Čas priprave:
50 minut

Potrebuje

640 g jagnječjega hrbita
20 g olja
sol, beli poper
60 g masla
šopek mete
40 g drobtin

300 g svežega krompirja,
narezanega na tanke rezine
150 g sladke smetane
0,25 l jagnječje omake

Priprava

Jagnječji file očistimo, ga s hladnim dimom na hitro predimimo in pustimo v dimu približno pol ure. Nato ga na hitro opečemo, začínimo, mu dodamo maslo in svežo meto, zavijemo v papir za peko in spečemo – središčna temperatura naj ne presega 62 °C. Pečen file vzamemo iz folije, povaljamo v kruhovih drobtinah, ki smo jim dodali drobno sesekljano zelišča. Narežemo na rezine in ponudimo z zapečenim krompirjem. Rezi-ne surovega krompirja prelje-mo s sladko smetano, solimo in zapečemo v vroči pečici – približno 15 minut na 170 °C. Podlijemo z jagnječjo omako, v kateri smo razmešali košček masla in prevreli vejico sveže mete, ki jo pred serviranjem odstranimo iz omake.

Recept: **Robert Merzel**,
kuharski mojster

Recept je povzet iz knjižice receptov *Jedi iz mesa drobnice*, ki jo je v sodelovanju s **Posoškim razvojnim centrom** (PRC) izdalo **Društvo rejcev drobnice**. Knjižico v pdf obliki lahko brezplačno snamete s spletne strani PRC-ja:
www.prc.si/publikacije/ostale-publikacije/jedi-iz-mesa-drobnice

IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE EPICentra

Bralke in bralce obveščamo, da bo naslednja številka EPICentra predvidoma izšla prvi teden v decembru. Vsi, ki boste v našem glasilu želeli objaviti kak prispevek, nam ga do 14. novembra 2011 pošljite na e-naslov epicenter@prc.si. Neaktualnih vsebin in vsebin, ki jih bomo prejeli po tem datumu, žal ne bomo mogli upoštevati. Bese-dila **naj ne bodo daljša od 2.000 znakov** (s presledki), saj le na tak način lahko zagotovimo objavo večjega števila vaših člankov, **poslane fotografije pa naj bodo v visoki resoluciji** (vsaj 1 Mb). Več informacij glede objav najdete tudi na naši spletni strani www.prc.si/epicenter/dodatno/objava-prispevka. **Uredništvo**

NA VOLJO ŠTIRJE PREDLOGI ZA NOVO IME NAŠEGA MEDIJA

Na glasovnici so na voljo štirje predlogi, od katerih obkrožite vam najljubšega. Tisti dve imeni, ki bosta prejeli največ glasov, se bosta pomerili v velikem finalu. Katero ime bo krasilo naslovno stran našega tiskanega medija, je odvisno od vas, zato vas vabimo, da s skupnimi močmi poiščemo najbolj primerno ime. Ob koncu akcije bomo izmed vseh prispelih kupončkov izžrebali deset tistih, ki bodo prejeli lepe in praktične nagrade.

Polfinalni izbor - tiskanemu periodičnemu mediju naj bo ime:

1) SOČAsnik 2) SOČApis 3) SOČA sporoča 4) SOČA poroča

Glasovalec (ime in priimek):

Naslov:

Telefon:

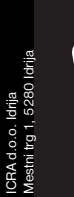
E-pošta:

Kuponček pošljite na naslov:

Uredništvo EPICentra, Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
15. 11. (17.00)	GORJE, OŠ Gorje	Priprava načrta upravljanja TNP (delavnice)	
16. 11. (8.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Iskanje gradiva in informacij v katalogu COBISS/OPAC	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
17. 11. (19.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Predstavitve prevoda 1. in 2. knjige Slava vojvodine Kranjske	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
18. 11. (19.00)	KOBARID, Knjižnica Cirila Kosmača Kobarid	Predstavitve knjige Otroško srce je zaklad in pogovor o vzgoji otrok z avtorico knjige Zinko Ručigaj	Knjižnica Cirila Kosmača Kobarid: 05/38-90-191, kobarid@tol.sik.si
19. 11. (19.00)	TOLMIN, Kinogledališče Tolmin	Koncert Alfija Nipiča ob 40-letnici silvestrskega poljuba	Alfi Nipič: 041-613-533
22. 11. (17.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Lisica Mica – ura pravljic za otroke od 4. leta dalje	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
22. 11. (18.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Srečanje bralnega kluba: pogovor	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
23. 11. (17.30)	BOVEC, Knjižnica Cirila Kosmača Bovec	Lisica Mica – ura pravljic za otroke od 4. leta dalje	Knjižnica Cirila Kosmača: 05/38-86-030, bovec@tol.sik.si
25. 11. (17.00)	KOBARID, Knjižnica Cirila Kosmača Kobarid	Lisica Mica – ura pravljic za otroke od 4. leta dalje	Knjižnica Cirila Kosmača Kobarid: 05/38-90-191, kobarid@tol.sik.si
25. 11. (19.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Potopisno predavanje Povratna vozovnica: Bolivija	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
29. 11. (19.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Prelomnice v življenju družine: drugo predavanje Partnerski odnos	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
1. 12. (19.00)	KOBARID, Dom Andreja Manfrede	Sprehod skozi živosrebrno Idrijo – avtorska poezija KD RIS iz Idrije in predstavitev zgodovinskih, kulturnih in tehničnih znamenitosti mesta, videoprojekcija Mateja Cigaleta	KD PoBeRe in Literarno društvo RIS: 031-355-929
2. 12. (16.00)	TOLMIN, Šolski center Tolmin	Informativni dogodek za dijake, študente in delodajalce s podpisom pogodb z novimi štipendisti (RŠS 2011/2012)	Posoški razvojni center: damijana.kravanja@prc.si
2. 12. (19.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Zaključek Primorci beremo z Esadom Babačićem	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
3. 12. (9.00–12.00)	TOLMIN, sejna soba Občine Tolmin	Brezplačno jesensko usposabljanje – Priprava in vodenje projektov v nevladnih organizacijah (prijava do 30. 11. 2011)	BIT Planota: info@planota.si
3. 12. (16.00)	BOVEC, Kulturni dom Bovec	Miklavževa delavnica	Turistično društvo Bovec: 040-348-160
5.–8. 12. (17.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Računalniški tečaj za začetnike	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
6. 12. (17.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Lisica Mica – ura pravljic za otroke od 4. leta dalje	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
7. 12. (17.30)	BOVEC, Knjižnica Cirila Kosmača Bovec	Lisica Mica – ura pravljic za otroke od 4. leta dalje	Knjižnica Cirila Kosmača: 05/38-86-030, bovec@tol.sik.si
8. 12. (19.00)	TOLMIN, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin	Odprtje razstave slikarskih del Vladimira Klanjščka	Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin: 05/38-11-538, tolmin@tol.sik.si
9. 12. (17.00)	KOBARID, Knjižnica Cirila Kosmača Kobarid	Lisica Mica – ura pravljic za otroke od 4. leta dalje	Knjižnica Cirila Kosmača Kobarid: 05/38-90-191, kobarid@tol.sik.si

V KOLEDARJU PRIREDITEV SO OBJAVLJENE IZKLUČNO TISTE PRIREDITVE, KI NAM JIH ORGANIZATORJI POSREDUJEJO DO PREDVIDENEGA ROKA. Informacije za *Koledar prireditev* za naslednjo številko **EPIcentra** lahko do 21. novembra 2011 posredujete Mateji Skok na telefon 05/38-41-502 ali e-naslov mateja.skok@prc.si. Predvidoma bomo objavili prireditve oziroma dogodke, ki se bodo odvijali po 2. decembru 2011. Objava v Koledarju prireditev je brezplačna. Namenjena je informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo naslednje podatke: datum in uro, naslov prireditve, kontaktnega organizatorja in telefonsko številko, e-naslov ali spletno stran. Če želite v EPIcentru objaviti članek o svoji prireditvi, oglas ali oglasno sporočilo, so vam informacije na voljo na spletni strani www.prc.si.

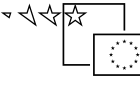

LOKACIJA VEM ZA IDRIJSKO-CERKLJANSKO IN POSOČJE

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

BREZPLAČNI SEMINAR ZA PODJETJA »NOVA UREDITEV ZAVAROVANJA DIREKTORJEV«

Kje: Idrija, Center idrijske čipke
Kdaj: torek, 29. 11. 2011, ob 16. uri
Izvajalec: P.E.S. d.o.o.
 Prijave zbiramo po telefonu: 05/37-43-913 ali
 prek e-pošte: vem@icra.si